

Še nismo povsem na dnu revščine

S pogovora trebanjskih prenoviteljev in simpatizerjev SDP s Francijem Pivcem in Mauricio Olenikom na Mirni — Pikre na račun Peterletove vlade

MIRNA — »Strašen padec slovenskega družbenega proizvoda (v tretjem letu za 31 odst.) se ne kaže le v socialni. Bojim se, da bo to poslabšanje še večje, da se moramo pripraviti na še večje socialne in materialne tegobe.« je dejal Franci Pivec, glavni tajnik SDP, na pogovoru s člani in simpatizerji SDP iz trebanjske občine na Mirni.

Pivec je opozoril, da se izredno majhen del družbenega proizvoda pretaka po ekonomski logiki, saj je od 287 milijard tolarjev družbenega proizvoda v javni porabi prek 202 milijardi. Zato je pozicija vlade izjemno izpostavljena, od tod tudi številne kritike. V poslanskem klubu SDP so prepričani, da si nobena vlada ne bi smela naložiti takega bremena izredne centralizacije odločanja, ki je »neke vrste prosveltni absolutizem.« Tudi v Demosovih strankah je zatorej vse več nezaupanja in negodovanja do take poti. Takemu padcu družbenega proizvoda pa se po Pivcovih besedah reče recesija in zato bojazen, da se nismo znašli v letu 1992, ampak 1929.

»Logično bi bilo, da se poslanci borimo, da bi povečali proračun, vlada bi ga pa morala tiskati dol. Zdaj je pa ravno obratno, ker so strankarski interesi pred volitvami močnejši. Zelo se bojim, da pomeni to odmik od urejene, pravne države. Vlada ni imela prav resnega namena, da bi spravila proračun skozi parlament. Pri nas gre za renominacije proračuna, o katerih se nam poslancem še sanja ne! Prerazporejajo se veliki denarji,« je povedal Pivec.

V razpravi, ki jo je vodil Jože Tomažin, smo slišali precej pikrih na ra-

čun Peterletove vlade in zdajšnje oblasti, ki da zanika številne pridobitve zadnjih 40 let, zlasti kar zadeva socialno varnost ljudi. Žalostno je, da danes vse več ljudi nima niti za hrano, da morajo starši plačevati celo za recept in za zdravila za dojenčka, česar

PRAVIČNOST — Mauricio Olenik (prvi z desne, poleg sedita Franci Pivec in Jože Tomažin) je na dobro obiskanem razgovoru trebanjskih prenoviteljev in simpatizerjev SDP povedal, da dopolnjujejo program s postojnske konference (programski svet vodi dr. Matjaž Kmecl), prej ko slej pa je SDP za ekonomsko uspešno, socialno pravično Slovenijo, za družbo enakih možnosti. (Foto: P. P.)

prej ni bilo, da je oskrbnina za nepokretnega v domu počitka 17.000 tolarjev, najnižja penzija pa okrog 8.000 tolarjev itd. Trebanjci so menili, da ni prav, da sta dr. Katja Boh in dr. Andrej Capuder za neuspešno delo nagrajena z veleposlanskima stolčkoma. Poudarili so, da so za vlado narodne enotnosti oz. rešitve, takšno, ki bo imela predvsem pred očmi gospodarstvo, ne pa politiko.

P. PERC

Gutman pojasnil okoliščine

Janez Dragoš je ravnal v skladu z veljavnimi predpisi

ČRNOMELJ — Odgovor poveljnika pokrajinskega štaba TO za Dolenjsko Albina Gutmana na vprašanje enega izmed črnomaljskih delegatov o vlogi poveljnika štaba TO v Črnomlju Janeza Dragoša pri predaji orožja maja 1990 je na decembrski seji, kot smo poročali, izzval precejšnje negotovanje med delegati. Zahtevali so tudi, da poveljnik Gutman na skupščini pojasni vse okoliščine pri predaji orožja, kar je na seji pretekli teden ta tudi storil.

Natančno je pojasnil, kaj se je dogajalo 17. maja, ko so na številnih štabih TO in ne le v Črnomlju izvršili ukaz in odpeljali orožje TO, ki ni bilo v skladiščih tedanje JLA, v prostore vojske. Republiško predsedstvo pa je ukrepe v zvezi s tem sprejelo šele 18. maja, ko je odredilo, da orožja TO ni moč več

premikati v skladišča JLA, dobilo pa je tudi več podrobnejše informacije, kaj vojska pravzaprav namerava. Po Gutmanovih besedah so poveljniki, ki so orožje predali pred 18. majem, izpolnili ukaz, ki je bil prenesen po liniji subordinacije, in niso zagrešili nič spornega. V primeru Janeza Dragoša pa je bilo ugotovljeno, da mu s pokrajinskega štaba niso posredovali nobene informacije, zakaj mora orožje premikati, zagotovljeni pa so mu bili že tovornjaki za prevoz. Zagrožene so bile sankcije, če ukaza ne bi izpolnil. Ukrepal je torej v skladu s takrat veljavnimi predpisi. Kot je zatrdil Gutman, Dragoš ni bil neposredno odgovoren za oddajo orožja in lahko opravlja delo poveljnika območnega štaba TO.

Albin Gutman je tudi dejal, da ni hotel s prejšnjim odgovorom povzročati v Črnomlju nikakršnih sporov, ter se zanj opravičil. M.B.-J.

• Javno mnenje je največja laž na svetu. (Carlyle)

VENDARLE DELAJO — Iz Tehničnega remontnega zavoda v Breganskem selu so v ponedeljek odpeljali prvi kontingent popravljenih in prenovljenih terenskih vozil. Pripadniki TO so jih odpeljali v učne centre slovenske vojske. Proizvodnja v tej vojaški remontni delavnici trenutno zaposluje nekaj čez 60 ljudi. Večina naprav v obsežnem servisnem kompleksu miruje, kajti ni še jasno, kaj naj bi podjetje delalo v bodoče. Po nekaterih informacijah iz vojaškega vrha Slovenija tu ob meji ne bo imela namenske proizvodnje. Krizni štab, ki skuša obdržati pri življenju nekdanjo dobro in iskano firmo TRZ, pa računa tudi s tako proizvodnjo, ob kateri bi lahko že kmalu vpeljali tudi »civilni« servis osebnih vozil. Toda zdaj je poglavito, da vsaj nekaj ljudi dela in da kompleks vsaj za silo vzdržujemo, menijo v vodstvu TRZ. (Foto: M. Luzar)

Meritve zraka v Novem mestu

Izmerjene povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na kubični meter zraka

Datum meritve	MERILNA MESTA				
	Center	Žabja vas	Ločna	Drska	Bršljin
27. 1.	126	80	77	50	84
28. 1.	114	71	84	63	71
29. 1.	123	39	91	36	54
30. 1.	83	65	109	55	79
31. 1.	88	62	76	22	29
1. 2.	60	48	45	35	65
2. 2.	67	74	108	65	50

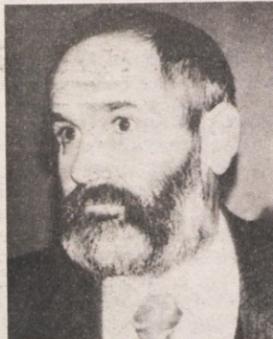
Mejna povprečna 24-urna koncentracija SO₂: 125 ug/m³
Kritična povprečna 24-urna koncentracija SO₂: 375 ug/m³
Mejna koncentracija je tista, ki je po Odloku (U. L. RS. 30/90) še dovoljena. Pri kritični koncentraciji so potrebni izredni ukrepi.

Socialdemokrati stopajo iz ilegale

Na volitvah samostojno

ČRNOMELJ — Območni odbor Socialdemokratske stranke Slovenije za Belo krajino je bil ustanovljen maja lani, torej že po volitvah, zato stranka ne v metliški ne v črnomaljski občinski skupščini nima voljenih delegatov. Zaradi tega so v slabšem položaju v primerjavi s ostalimi parlamentarnimi strankami, zato pa tem bolj razmišljajo, kako bodo nastopili na naslednjih volitvah. Ta levo sredinska stranka se je sicer vključila v črnomaljski Demos, vendar ima ločene poslovne prostore v Ulici 21. oktobra 17a in namerava tudi na volitvah nastopiti samostojno.

Po besedah predsednika območnega odbora Staneta Adamiča so se odločili, da bodo končno izstopili iz ilegale, v kateri so bili zadnje mesece, ter pripravili vrsto javnih nastopov. Eden prvih je bil pretekli teden, o tem, kaj hočejo socialdemokrati danes, v postdemosovskem in predvolilnem obdobju, pa je govoril član vodstva SDSS Marko Selan. Poudaril je, da je njihova ambicija, da se stranka, ki jo imenujejo turli Pučnikova, razširi po vsej Beli krajini, za to pa bo potrebno trdo delati.

Stane Adamič

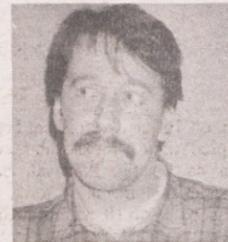
»Žal lahko iz dneva v dan spoznavamo, kako je politično življenje v Beli krajini zamorjeno, zato imajo stranke malo članstva. Večina gleda na politično delo od strani, marsikdo, ki je vključen v stranko, pa je deležen celo posmeha, tako da je njegovo politično delo zatrti že v kralji.« je prepričan Adamič. »Toda člani naše stranke ne bomo vrgli puške v koruzo. Pripravili bomo socialdemokratske večere po večjih belokranjskih krajih. S tem se bomo predstavili, najbrž pridobili kakšnega novega člana, predvsem pa želimo pridobiti volilce.« niza Adamič načrte območnega odbora SDSS, ki naj bi v prihodnje postala zares belokranjska in ne zgolj črnomaljska, kot je sedaj.

M.B.-J.

Naša anketa

Kultura privilegij elite?

Kulturni minister dr. Andrej Capuder je eden najbolj kritiziranih v Peterletovi vladi. V razrezu proračunske pogače je znal kulturi izboriti škandalozno majhen košček, še tega pa je delil po svojem videnju naše kulture, ki ga zavrača večina kulturnikov. Ministrski stolček bo za to, da bo lahko šel za veleposlanika v Pariz, zapustil brez nacionalnega kulturnega programa in z razsulum v slovenskem kulturnem podjetju. Tega je dodatno povečala nova davčna zakonodaja, ki je začela veljati 1. februarja. Menda je kot enojajna dvojica podobna davčnim sistemom razvitih zahodnih držav, po katerih bi se tako radi zgedovali, a kaj, ko tudi naše plače niso podobne evropskim. Že nakup šolskih knjig in potrebin je prenekatero starše spravil v obup, kje so še vse druge potrebe in koristne revije, knjige, prireditve, ki bi jih otrokom, pa tudi sebi morali imeti možnost privoščiti. Slovenske založbe izdajajo vse manj knjig, posebno leposlovja, kulturne ustanove životarijo vse po vrsti, s kulturniki ni bistveno bolje. V to udarjajo novi davki. Pocenijo na primer alkohol in luksuzne predmete z dragimi avtomobili vred, podražijo pa osnovno hrano, sokove in vso duhovno hrano s časopisi vred. Zares, kakšna država je to?

RUŽA ZUPANC, vodja poslovne enote Mladinske knjige v Novem mestu: »Kakšna bo država, ki uvede davek na knjige, zmanjšuje pa ga alkoholu? Ljudje že do sedaj niso imeli kdove koliko denarja za knjige, saj gre za preživetje, zdaj ga bo še manj. Popraviti smo morali prav vse cene, tudi knjigam, ki so že več let na polih. Žalostno bo, ko bomo spomladaj spet prodajali knjige na kilograme, kar pa je še vedno bolje, kot da končajo na Dinosu.«

FRANC TANKO, samostojni obrtnik iz Ribnice: »Z najnovejšimi obdavčitvami se kar strinjam, saj se je do sedaj okoli 70 odstotkov vseh izognilo plačilu davkov. Če gledam z materialne strani, ne vem, zakaj naj bi to bilo tako. Vedno je bilo moteče dejstvo, da smo vse kulturnike metali v isti koš, tako zaslužkarje kot tiste, ki se s kulturo komaj preživljajo. Kaj bo to pomenilo za kulturo v širšem pomenu, pa ne vem.«

ANICA KOPINIČ, v.d. direktorja metliške ljudske knjižnice: »Zgrešeno je, da so pri nas obdavčili tudi kulturo, saj ima vsak človek pravico do kulturnega življenja, ki pa se mu z davkom omejuje. V knjižnici se bo pri nakupu knjižničnega gradiva poznal davek. Kupili bomo manj knjig. Že nekaj časa pa opažamo, da ljudje sicer nimajo denarja za nakup knjig, a se branju ne odrečejo in tako strmo narasča število obiskovalcev knjižnice.«

DARINKA ADLEŠIČ, poslovodkinja v črnomaljski knjigarni DZS: »Na kulturne dobrine ne bi smeli nabiti davka. Žalostno pa je, da se je zmanjšal davek na alkoholne pijače. Mladi bodo raje odšli na pijačo, kot pa si privoščili kulturno prireditev ali knjigo, ker za slednjo ne bo dovolj denarja. Bela krajina se bo tudi kot kulturna provinca še bolj pogrznila v provincialnost. Pri nas smo včasih prodali veliko knjig, sedaj le še kakšen priročnik in otroško knjigico.«

NADA CIZEL, poslovodkinja v knjigarni DZS v Brežicah: »Zdaj gremo v to, da bo kultura dostopna samo določene mu sloju ljudi. Tako ravnanje je tudi posledica tega, da je v ljudeh premalo želje po kulturnih dobrinah. Kultura kot neprofitna dejavnost potrebuje družbeno pomoč, ne pa dodatno obdavčitev. Če imamo novo državo, bi morali za njeno promocijo poskrbeti tudi skozi kulturo.«

FRANC LEKŠE iz Velikega Trna, Krško: »Če so višji davki, se seveda povečajo cene. Zato bo marsikdo bolj gledal na to, da bo najprej imel za kruh, knjige in take reči pa bodo prišle na vrsto, če bodo, na koncu. Šolarji potrebujejo veliko knjig, zato ne bi smele biti predrage, da bi jih lahko kupili. Če ne bo knjig, ne bo znanja, a če država hoče, da ji bo šlo dobro, mora imeti izobražene državljane. S temi davki se država ne bo rešila.«

MARTINA HORŽEN, delavka v sevniški Lisci: »Res ne vem, kam bomo prišli s kulturo, če bo standard tako naglo padal kot zdaj, ko marsikdo že niti za kruh nima. Najprej je pač treba jesti, se obleči, šele potem pride na vrsto kino, gledališče in obiskovanje drugih kulturnih prireditev. Tega bi se naši politiki morali zavedati, razen, seveda, če hočejo, da bi imeli zgolj elitno kulturo. Pojem v zboru in sem seveda tudi za ljubiteljsko.«

FRANC GABRIJEL, predmetni učitelj telesne vzgoje na osnovni šoli v Mokronogu: »Še manj bo kulture kot doslej, če bodo obdavčili, kot vse kaže, vse povprek, tudi kulturno dejavnost. Tudi gasilci, ki so v manjših krajih pogosto organizatorji zabavnih in kulturnih prireditev, bodo verjetno izgubili voljo, da bi še kaj micali, če jim od zaslužnega, stvarjenega s prostovoljnimi delom, ne bo veliko ostalo.«

SLAVKO RANČIGAJ, kulturni animator delavske godbe iz Kočevja: »Najnovejše obdavčitve kažejo, da nikogar ne zanima nič drugega kot lasten žep. Vse, kar je bilo v preteklih letih narejenega, bi radi zrušili in po najcenejši poti dobili v svoje roke. Takšen je tudi odnos države do kulture. Že sedaj smo imeli probleme z mladimi, ki ne vedo, kaj početi in niso vključeni v nobeno kulturno dejavnost! Primerov.«

Liubljansko pismo

Dolg seznam oprostitev in olajšav

Februar — mesec davkoplačevalcev

LJUBLJANA — Za večino Slovencev je prijava dohodkov v letu 1991 povsem novo doživetje. Vseh izpolnjevalcev posebnega formularja za izračun dohodnine naj bi bilo namreč nad 1,3 milijona. Vsem, ki morebiti računajo, da se bodo davčni napovedi lahko izognili, pa naj kar takoj povemo, da jih bo špekuliranje drago stalo. Davčno napoved bomo morali pisati vsi, ki prejemo kakršnekoli dohodek: plače, honorarje, nadomestila za čas brezposelnosti, dohodek od dejavnosti, pokojnine, socialno pomoč, dohodek od prodaje in oddaje stanovanj ipd.

Pri uveljavljanju olajšav pa bo vsakemu davkoplačevalcu prepuščeno, da bo po rubrikah razvrstil izdatke, ki jih je imel med letom. K izpolnjenemu obrazcu davčne napovedi ne bo potrebno prilagati kupa računov in potrdil. Te bo treba k davčni napovedi predložiti le v primeru, če bo občinska davčna uprava zahtevala ali morda sama prišla preveriti resničnost navedenih davčnih odbitkov. Z vsemi dokazili za zmanjšanje osnove pa se davek lahko zmanjša le za deset odstotkov.

In oprostite davkov? Oprostite veljajo samo za tiste (dohodke, ki jih občan dobi iz obresti na hranilne vloge ter kot dobitke pri igrah na srečo. Neobdavčeni so

po 16. členu zakona o dohodnini še prejemniki za občasno ali začasno nego, pomoč invalidom, ki jih izplačujejo invalidske organizacije. Prav tako se ne plačuje davek na prejete jubilejne nagrade, odpravnine in za denarna nadomestila, izplačana v enkratnem znesku po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Davka ne bo treba plačati še na prejemke iz naslova socialnovarstvene pomoči.

Po lani sprejetem zakonu o dohodnini bodo davkoplačevalci deležni še nekaterih posebnih olajšav. Osnova za dohodnino se zmanjša za znesek sredstev, vloženih v nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev, znesek, ki ga namenimo za nakup rekonstrukcije in modernizacijo osnovnih sredstev, reinvestirani del dobička od dolgoročnega vrednostnega papirja, višina sredstev, ki smo jih porabili za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, za vzdrževanje teh objektov itd.

Dobro je vedeti še to, da bodo dodatne olajšave lahko uveljavljali tudi vsi tisti, ki so v prejšnjem letu vplačali samoprispevek. Kdor je dopolnil 65 let, lahko svoje osnove za odmero davka zmanjša še za osem odstotkov povprečnega osebnega dohodka zaposlenih v Sloveniji. Dodatnih olajšav pa bodo deležni še zasebniki, ki namenjajo več denarja v naložbe.

In v kolikšnem času lahko pričakujemo, da nam bodo glede na oddano napoved poslali odmerjeno višino davka? Lahko se zgodi, da bo trajalo kar nekaj mesecev. V vsakem primeru pa naj bi odmerek davka dobili v roke do konca oktobra, kar je tudi zakonsko določen skrajni rok za odmero davka. Vse je seveda odvisno od tega, kdaj bomo oddali napoved (moramo jo do 31. marca).

V. BLATNIK

kmetijstvo

PODKOMISIJA — REŠITEV IZ SVINJSKE ZAGATE

Če ne želiš ali ne moreš kakega problema rešiti, ustanoviš komisijo ali podkomisijo in ji ga zaupaš. Tega preizkušnega pravila se je poslužila tudi posebna skupina slovenskih živilno-rejskih strokovnjakov, ki jim je kmetijsko ministrstvo zapalo pripravo programa razvoja slovenske prašičereje do leta 2.000. Zapletlo se je seveda glede prihodnosti velikih prašičjih farm, ki jih še kako potrebujemo, onesnažujejo pa okolje s svojo gnojevko, in kar je še hujše, postale so predmet licitiranja političnih strank. Če bi hoteli uresničiti zahtevo Slovenske kmetijske zveze — Ljudske stranke in namesto farm na novo urediti ali obnoviti 180.000 stajišč na prašičerejskih kmetijah, bi potrebovali 181 milijonov nemških mark, kar gotovo ni mačji kašelj. Če drugega, nas bo pomankanje prisililo, da bomo farme ohranili in jih, kolikor je le mogoče, ekološko sanirali. Sicer pa počakajmo na mnenje posebne podkomisije.

PREDAVANJE O GOVEDU

GRIBLJE, ČRNOMELJ — V četrtek, 6. februarja, bo ob 18.30 v osnovni šoli v Gribljah predavanje o zdravstvenem varstvu goveda, plodnostnih motnjah in telitvah. Isti temi bodo lahko v petek, 7. februarja, ob 18. uri kmetijske prisluhnili v sejni sobi črnomaljske skupščine. Predavala bosta dipl. veterinarja in sicer v četrtek Jerneja Fabjan, v petek pa Samo Kavčič.

• Jabolko na dan odganja zdravnik stran. (Slovenski pregovor)

Sejmišča

BREŽICE — V soboto so prodajalci na redni tedenski sejem pripeljali 256 do tri mesece starih in 37 starejših prašičev. Prvih so prodali 149 po 200 do 250 tolarjev, drugih pa 16 po 100 do 130 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Hladni test za seme korusze

Do setve korusze je resda še skoraj tri mesece, pa vendar ne bo prav nič odveč že zdaj poskrbeti za seme. Slovenski kmetje so se z izbranimi hibridnimi sortami desetletja oskrbovali pri srbskih in hrvaških žlahtniteljih in jih zdaj upravičeno lahko skrbi, če nanje še lahko računajo. Navsezadnje na Hrvaškem vojna še ni zanesljivo končana, prekinjene so mnoge gospodarske vezi in oskrbovalne poti.

Semenarna sicer zagotavlja, da bo oskrba s semenom dobra in da se je na njihova zagotovila moč zanesti. Toda vseno bi kazalo biti previden. Če že seme bo, še ni rečeno, da bo vse tako, kot bo pisalo na spremljajoči deklaraciji. Pri tem imamo v mislih predvsem možno poslabšanje lastnosti semena, ki mora ubirati daljše uvozne poti in je pri tem lahko deležno tudi slabših skladiščnih razmer. Poljedelec pa ve, kako lahko vlaga zmanjša kalivost semena in kako mraz prizadene njegovo vitalnost.

V vsakem primeru je letos bolj kot doslej priporočljiv tako imenovani hladni test semena, to je preprost kalilni preizkus, ki najbolj verno pokaže, kakšno je seme. V ta namen odštejemo sto zrn korusze in jih posejemo v posodo z vlažno zemljo, vse skupaj pa postavimo za teden dni v prostor s temperaturo 10°C, to je tjakol, kot znaša priporočena toplota zemlje ob

• LETOS PRIPOROČENE HIBRIDNE SORTE — Kmetijska svetovalna služba priporoča za spomladansko setev naslednje kultivarje. V razredu 100: BC 175, BC 191, ZP 101 in delno še BC 188, v razredu 200: helgo, ki se je izjemno dobro izkazala, BC 278, BC 272, DEA, NSSC 201, ZPSC 299 in nadeždo 26, v razredu 300: mirno, carlo, BC 318, BC 312, evo, ZPSC 332 in sorto medimurec 38. Za silažo so priporočene sorte: helga, BC 272, BC 278, mirna, BC 312, BC 318, eva in ZPTC 404. Podrobnejše informacije daje svetovalna služba.

setvi na njivi. Po tednu dni mora posoda še za pet dni v prostor s temperaturo 25°C. Po številu vzklilih semen dokaj natančno ugotovimo kalivost celotnega semena, pripravljeneja za spomladansko setev. Semena računajo, da je pri korusi 85-odstotni vzik še znak dobrega semena. Posebej poudarjajo, naj bi seme ne bilo staro več kot dve leti, najbolje pa je, da je lansko.

Inž. M. L.

Gozdarstvo ima glavo še nad vodo

Lansko leto je GG Novo mesto kljub vsemu zaključilo pozitivno — Število zaposlenih zmanjšali za 130 — Povečan odkup lesa kaže na obnovljeno zaupanje

NOVO MESTO — Gozdno gospodarstvo Novo mesto upravlja v občinah Novo mesto, Črnomelj, Metlika, v približno polovici občine Trebnje in v delu občine Grosuplje s 83.500 hektarji gozdov, od tega je 28.000 ha ali okoli tretjina družbenih, 55.000 ha ali dve tretjini pa zasebnih. Od 28.000 ha sedanjih družbenih gozdov bo okoli 12.000 ha verjetno vrnjenih upravičencem.

V lanskem letu se je število zaposlenih v Gozdnem gospodarstvu Novo mesto močno zmanjšalo — kar za 130 ljudi, od 540 na 410, kolikor jih je bilo konec lanskega leta. Pred petimi leti pa je bilo v GG Novo mesto zaposlenih več kot 780 ljudi. Lani so likvidirali 3 TOK-e, njihovo delo, ki je ostalo, pa so prevzeli sedanji tozdi

in uprava podjetja. Za večino delavcev je prišlo to radikalno zmanjšanje na neboleč način, z odhodom v pokoj, dokupom let ipd., 35 delavcev, za katere v podjetju niso mogli najti dela, je prijavljenih na skupnosti za zaposlovanje. »Teh nekaj več kot 400 zaposlenih pa je za sedanjí obseg dela optimalno število,« pravi inž. Anton Šepec, direktor Gozdnega gospodarstva Novo mesto.

V SEMIČU DVOJE PREDAVANJ

SEMIČ — Metliška kmetijska svetovalna služba pripravlja v petek, 7. februarja, ob 16. uri v semiškem hotelu Smuk predavanje o možnostih razvoja turizma na kmetiji. Predavali bodo strokovnjaki za turizem. V torek, 11. februarja, pa bo ob 18. uri črnomaljska kmetijska svetovalna služba v semiški kino dvorani pripravila predavanje inž. Igorja Mamiloviča iz tovarne zaščitnih sredstev Pinos o zaščiti vinske trte in sadnega drevja. Vabljeni!

Na črno sekal vsak deseti

Lani za več kot 18.000 kubikov črnih sečenj

NOVO MESTO — Na območju Gozdnega gospodarstva Novo mesto, ki obsega občine Novo mesto, Črnomelj, Metlika, pol občine Trebnje in del grosupeljske občine, so v lanskem letu ugotovili za 18.350 kubikov nedovoljenih, tako imenovanih črnih sečenj. Toliko je, kot rečeno, ugotovljenih črnih sečenj, v resnici pa jih je, pravijo poznavalci, še precej več. Skupaj so črne sečenje ugotovili pri 1.500 lastnikih gozdov ali pri desetini vseh lastnikov gozdov na tem območju.

Od tega je bila manj kot tretjina teh črnih sečenj s strokovnega stališča še sprejemljivih, se pravi, da pri teh sečenjih ni prišlo do degradacije gozdov, da niso bili posekani vsi nosilci sestojev ipd. Ostali dobri dve tretjini črnih sečenj pa sta tudi s strokovnega stališča povsem nesprejemljivi, saj je šlo za goloseke ali za drugačno pustošenje gozda.

Nedovoljene sečenje ugotavljajo revirni gozdarji. Revirni gozdar za mora v zasebnem sektorju kontrolirati 2.500 hektarjev gozdov. Da bi bil pri odkrivanju nedovoljenih sečenj natančen in uspešen, bi moral tako kontrolo opraviti dva- do trikrat na leto, se pravi, da ne bi mogel delati nič drugega. Revirni gozdar pa mora v prvi vrsti v gozdu opravljati strokovna dela, kot so redno odkazilo, gozdno-gojitveno načrtovanje, vodenje del pri gojenju, varstvo gozdov ipd.

Kljub naštetim in številnim drugim težavam, ki so se na slovensko gozdarstvo zgrnile lani in ki seveda niso obšle GG Novo mesto, so v tem podjetju v lanskem letu poslovali pozitivno. Tudi letos bi, pravijo, če ne bi prišlo do večjih sprememb pri lastninjenju in pri prometnih davkih, lahko poslovali brez izgube. Vendar zakon o denacionalizaciji, zadnji ukrepi vlade in nejasnosti glede lastninjenja gozdarjem letos ne obetajo nič dobrega, še več, do gozdarjev in gozdarstva so naravnost diskriminatorski.

Nekatere stvari v zvezi z gozdarstvom pa se normalizirajo. Tako se

zlasti v primerjavi s prvo polovico lanskega leta v GG Novo mesto popravlja odkup lesa, kar kaže na to, da si je GG Novo mesto spet pridobilo zaupanje lastnikov gozdov, na kar brez dvoma najbolj vplivajo odkupna cena, pravočasno plačilo in gotovo tudi slabe izkušnje s prekupevalci z lesom. Tako je GG Novo mesto lani od zasebnih lastnikov odkupilo 27.600 kubikov lesa, a v prvi polovici leta samo 9.000 kubikov, čeprav je bil v prejšnjih letih vedno v prvem polletju odkup lesa večji. To je še vedno precej pod povprečjem v prejšnjih letih, ko je gozdna odkupila od zasebnikov od 50 do 60 tisoč kubikov lesa, največ pa celo blizu 70.000 kubikov. Lani se je zmanjšal tudi posek v družbenih gozdovih, in sicer so v svojem posekali 120.000 kubikov, prejšnja leta pa okoli 150 tisoč kubikov. To zmanjšanje gre izključno na račun moratorija na sečnojo v gozdovih, ki naj bi bili predmet vračanja.

A. B.

Še Metlika III

Nova agromelioracija

METLIKA — V Metliki se že pripravljajo na agromelioracijo Metlika III, ki bo zajela zemljišča na območju katastrskih občin Metlika, Lokvica, Gradac in Dobravice. Ker gre za izredno obsežen in zahteven projekt, ga bodo izvajali postopno. Prvi del bo zajel 630 ha kmetijskih površin severno od Lokvice ter zemljišča ob naseljih Trnovec, Gornje in Dolnje Dobravice, Geršiči, Gradac in Primostek. To bo nižinska kraška agromelioracija. Zajete pa bodo le tiste površine, na katerih je potrebno izvesti agromelioracijo. Pozneje pa se bodo lotili še zemljišč, na katerih predvidevajo namakanje, komasacijo in osuševanje.

Investitor del bo metliška kmetijska zadruga. Sicer pa naj bi 75 odst. od predračunske vrednosti, ki je po januarjskih cenah dobrih 34 milijonov tolarjev, prispevalo republiko ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 25 odst. pa lastniki ali imetniki pravice uporabe kmetijskih zemljišč. Po predvidevanjih naj bi z urejanjem zemljišč pričeli letošnjo jesen.

A. B.

M.B.-J.

GNOJILA BODO, TODA DRAŽJA ŠE ZA CARINO

LJUBLJANA — Kot je zagotovil na nedavnem obisku v ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Slovenije direktor INE iz Kutine, bo ta tovarna kljub težavnim razmeram po vojni na Hrvaškem slovenskemu kmetijstvu zagotovila dovolj mineralnih gnojil. V Slovenijo so pripravljeno prodati 73.000 ton kana, 18.000 uree in 129.000 ton kompleksnih gnojil NPK. Na razgovoru prisotni direktor Tovarne dušika iz Ruš je dodal, da je preostale potrebe slovenskih kmetijcev pripravljena zadovoljiti ta tovarna, in to predvsem s posredovanjem uvoza iz Avstrije. Toda ostane vprašanje, če bodo slovenski kmetje v stiski, v kakršni so, tolikšne količine gnojil sploh potrebovali oz. zmogli kupiti. Ne le da so nesorazmerno draga, dodatno jih je podražila še osamosvojitve Slovenije, saj je po novem pri uvozu gnojil iz Hrvaške ob enoodstotnem carinskem evidentiranju treba dodatno plačati še 6-odstotno carino.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Med tistimi, ki so bili ta ponedeljek zadovoljni s prodajo na tržnici, je bil prav gotovo čebelar Tone Hočevar iz Sentjerneja. Pozna se, da je na pohodu gripa in ljudje vedo, da med pomaga. Cvetlični, ajdov in kostanjev med je prodal po 220 do 250 tolarjev. Tudi domače krvavice in šunke so šle kar dobro v promet, ta ponedeljek pa je prodajalec iz Brežic vsvoje stojnico založil z mesnimi klobasami in jih ponudil po 500 tolarjev kilogram. Vse lepo in prav, dokler ne bo kaj narobe, saj bi te mesnine moral pred prihodom na tržnico pregledati vsaj delavec Zavoda za socialno medicino in higieno. Enako bi veljalo tudi za ovčji in goveji sir, ki ga je pripeljala ekipa iz Bosne in ponujala po 250 tolarjev kilogram.

Pa preglejmo cene nekaterim stvarim, ki so bile ta ponedeljek najpogosteje videne na stojnicah: jabolka 50, mandarine 79, solata 160, luščeni lešniki 500, rozine 250, orehova jedra 700, dalmatinske fige 250, jajca 12 do 15, koren 40, sirček 140, lonček smetane 200, česen 300, krompir 20, sveži šampinjoni 200, čebula 50, čajčki Toneta Gracarja z Mirne 50, suhe hruške in krljži 200 tolarjev.

Pretirano zalivanje škoduje

Lončnice pozimi potrebujejo le toliko vode, da ne uveneje — Proti škodljivcem primeren piretrin

Lončnice smo dali k zimskemu počitku v primerno suh, svetel prostor, kjer temperatura ne presega 10° Celzija. V času, ko rože počivajo, zalivamo le toliko, da ne uveneje. V primeru, da je zaradi prepegostega zalivanja prišlo do gnitja korenin in poškodb na nadzemnih delih rastlin, prenehamo z zalivanjem. Ko se zemlja izsuši, zalijemo z 0,3-odst antrakolom, da zaustavimo gnitje korenin.

Rastlin v zimskem času ne obrezujemo in ne presajamo, če ni nujno potrebno; to bomo storili spomladi. Takrat bomo odstranili vse suhe liste in poganjke. Lončnice bomo pričeli pogosteje zalivati, jih dognojili in postopoma privadili na zunanje razmere.

V primeru, da so se nam na rožah pojavili škodljivci, kot so listne uši, rdeči pajek, bele mušice, nemudoma ukrepamo. Bolne rastline moramo ločiti od zdravih. Razvoj škodljivcev lahko v začetni fazi zaviramo mehanično. Kos vate ali gobico namočimo v milnico in rastlino temeljito obrišemo, posebej spodnjo stran listov. Postopek vsakih nekaj dni ponovimo.

Klasičnih insekticidov, ki so namenjeni za zunanjo uporabo v zaprtih prostorih, ne bomo uporabljali. Uporabimo pa lahko insekticid iz naravnega piretrina, ki je novost na našem tržišču. Sredstvo je zaradi svoje neškodljivosti za ljudi in toplotne živali uporabno tudi v zaprtih prostorih. Sredstvo pod imenom Biotoll flora je na tržišču tako v

razpršilki za direktno uporabo, kot koncentrat za pripravo 10 oz. 50 l škropiva. Zanimivo je tudi to, da sredstvo na tretirani rastlini v treh do štirih dneh popolnoma razpade, zato je uporabno tudi pri pridelovanju vrtnin, ki imajo sicer kratko rastno dobo.

Še eno pomembno opozorilo! Lončnic ne obračamo od svetlobe v želji po enakomernem obraščanju, saj s tem povzročimo rastlinam več škode kot koristi. Rastline namreč izgubijo preveč energije pri ponovnem obraščanju listov v ustrezen položaj.

J. BARBO

gospodinjiski kotiček

Jedi iz glinastega lonca

Slovenci smo svoje narodne jedi začeli precej pozno zbirati in obdelovati. Pred nekaj desetletji je prevladovalo mnenje, da so narodne jedi nekaj zastarelega, kar odganja ljudi od napredka. Uvajanje narodnih jedi, tudi na jedilnikih družbene prehrane, se je pri nas počasi začelo z razvojem turizma. Največ na področju ohranjanja naših prehrabnih posebnosti so napravili etnografi in zbrali mnogo gradiva. Ti opisujejo nastanek in pomen posameznih jedi v zvezi z ljudskim verovanjem, praznovanji in običaji.

Če dobro pregledamo sestavo starih domačih jedi, nas presenetijo z originalnostjo, raznovrstnimi okusi in izvirnimi kombinacijami, ki so največkrat prehransko upravičene in nujne. Naši predniki niso poznali hranilne vrednosti posameznih živil, zato si teh kombinacij niso znali razložiti. Pri prehranjevanju jih je vodila izkušnja. Korusne žgance in koruzni močnik so zalivali z mlekom. Beljakovine v mleku se zelo dobro dopolnjuje z beljakovinami v koruzni moki. Zanimiva je tudi povezava jedi, kot je kisló zelje in krvavica. Snovi, ki so v kislém zelju,

skem v letih 1989 in 1990 pridelati na 1 ha samo 9000 kg modre frankinje, da bi grozdje bilo dovolj kakovostno za vino kakovostnega razreda. Ni pa dovolj samo pridelati kakovostno vino. Tistim vinogradnikom, ki ga pridelajo, je veliko do tega, da bi bilo to vino na trgu, t.j. v trgovini in gostilni pravilno ponujeno. Nič nimamo proti večjemu zaslužku trgovine in gostinstva, toda Evropejci bodo prihajali k nam in bodo poleg kakovosti vina primerjali s svojim vinom in postrežbo in ceno. Tako, kot se trudijo vinogradniki, tako bi bilo prav, če bi se tudi trgovci in gostinci učili vino pravilno predstavljati, hraniti, ponujati in postreči.

V zadnjih letih je tudi v naših krajih potekalo veliko kletarskih tečajev. Slušatelji so bili kmetje v starosti od 18 do 70 let. Noben zakon jih ne zavezuje, da morajo imeti to kvalifikacijo, pa so tečaje vseeno obiskovali. Tisti, ki nameravajo v bodoče stekleničiti svoje vino za trg, so izjeme; potrebovali bodo potrdilo o uspešno opravljenem izpitu s tega 42-urnega tečaja. Na prste obeh rok lahko naštejemo med temi večsto vinogradniki (okoli 500 v treh letih) gostince. Zakaj so prišli? Potrebujemo kvalifikacijo, če hočemo točiti v lokalno nestekleničeno vino. Resnici na ljubo je treba reči, da znanje iz kletarjenja v kmečkih zidanih ne zaostaja za znanjem iz postrežbe vina v trgovinah in gostilnah. Kmetje so že prišli do spoznanja, da bodo s kakovostjo dosegli večji ugled in večji dohodek. Prav bi bilo, da do tega spoznanja pridejo trgovci, predvsem pa gostinski delavci. Strokovna ponudba pritegne gosta, da vino naroči. Trenutno gostinci tožijo, da upada prodaja vina. Sedaj je pravi trenutek, da se nad tem zamislijo.

mag. JULIJ NEMANIČ

SKUPŠČINA DRUŠTVA VINOGRADNIKOV

SEVNICA — Društvo vinogradnikov Dolenjske — podružnica Sevnica — Boštanj vabi v nedeljo, 9. februarja, ob 9. uri v restavracijo hotela Ajdovec v Sevnici na redno letno skupščino društva. Po rednem delu skupščine bo mag. Julij Nemančič iz Kmetijskega inštituta Slovenije predaval o negi vina.

O VARSTVU IN ZAŠČITI

METLIKA — Tukajšnja kmetijska svetovalna služba vabi na predavanje o varstvu in zaščiti poljščin, ki bo v ponedeljek, 10. februarja, ob 10. uri v gostilni Veselici v Podzemlju in ob 13. uri v metliški vinski kleti. Predavala bo mag. Marta Ciraj.

HELENA MRZLIKAR

Opozorilo za inšpektorje

Skupščina čaka na celovito poročilo o gradnji delavnice v Smolenji vasi — Razveljavljeno

NOVO MESTO — Problem gradnje delavnice za predelavo plastičnih mas v Smolenji vasi, o katerem smo že nekajkrat pisali, se je pred tednom znova pojavil v novomeški občinski skupščini. Medtem ko gradnja kljub nasprotovanju sosedov hitro napreduje, je republiško ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora namreč odpravilo tudi zadnje lokacijsko dovoljenje za delavnico.

Skupščinski odbor za gospodarstvo in infrastrukturo je predlagal, da bi zadevo dodatno uvrstili na dnevni red kot posebno točko. Osnovni razlog predloga je bila spornost gradnje in zaradi nje povzročena politična temperatura v kraju ter seveda zadnja odločba ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora, s katero je 14. januarja odpravilo tudi zadnje, že četrto istovrstno lokacijsko dovoljenje. Ministrstvo je sklepalo na osnovi sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, sprejete 17. decembra lani, ta pa je upoštevala odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz sredine marca 1991 o razveljavitvi odloka o prostorsko ureditvenih pogojih občine Novo mesto, s čimer ni več pravne podlage za lokacijsko dovoljenje za delavnico.

Odbor je skupščini ponudil v sprejem tudi več sklepov za razrešitev problema sporne gradnje. Zahtevala naj bi odpravo gradbenega dovoljenja, ki ga je občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje

prostora izdal na podlagi razveljavljene lokacijskega dovoljenja. Zahtevala naj bi tudi takojšnje ustavitve gradnje delavnice in vzpostavitve prvotnega stanja. Predlagan je bil sklep, da se ne začneja z novim postopkom za izdajo lokacijskega in gradbenega dovoljenja ali za legalizacijo narejenega, ker da niti novi odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za Novo mesto za to ne daje strokovne podlage. Odbor je predlagal še sklep, da se zaradi neupoštevanja zakonitosti v postopkih in materialne škode, ki s tem nastaja, začne postopek za ugotavljanje strokovnih in drugih delavcev, ki s svojim ravnanjem povzročajo, da pri posegih v prostor prihaja do takšnih problemov. Investitorju sporne delavnice Ivanu Božiču pa naj bi s skupščinskim sklepom omogočili prednost pri pridobitvi lokacije v obrtni coni Cikava.

Skupščina se zadeve ni odločila uvrstiti na dnevni red, vendar pa do naslednje seje pričakuje od občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora in od izvršnega sveta temeljito poročilo o zadevi. Sekretarja sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora Jožeta Preskarja je posebej zadovoljila, naj inšpektorje opozori na zdajšnje stanje v zadevi in na to, da morajo ukrepati po predpisih. Skupščina je podprla tudi predlog poslanca Zelenih Marjana Ravbarja, naj se v bližnji prihodnosti sooči s problemom črnih gradenj v občini nasploh.

Z. L.-D.

Zarja bo še čakala na ustanovitev

Skupščina ni podprla predloga IS o prenosu stanovanj v stanovanjsko podjetje, delniško družbo — (Ne)imenovanje ravnateljice VVO odloženo

NOVO MESTO — Novomeška skupščina je pred tednom brez zapletov sprejela predlog za uvedbo stečajnega postopka za žužemberškega Gradbenika, program dela zborov skupščine za letošnji, z nekaj dopolnitvami pa tudi razvojni projekt demografsko ogroženega območja Suha krajina. Po pričakovanju je bil najrjše oreh dnevnega reda predlog občinskega izvršnega sveta za prenos stanovanj, stanovanjskih hiš, poslovnih prostorov in stavb občine Novo mesto kot vložek za odkup delnic stanovanjskega podjetja Zarja.

O stanovanjskem podjetju Zarja, delniški družbi, pa o dilemah, ki so se pojavljale okrog nje že v sami občinski vladi, v skupščini pa na zadnjih dveh lanskih sejah v obliki delegatskih vprašanj poslanca Zelenih Marjana Ravbarja, smo že nekajkrat pisali. Zarja je ustanovilo pet večjih novomeških podjetij konec lanskega oktobra. Občine med ustanoviteljmi ni bilo, po zadnjih razlagah zaradi ustavnih preprek. Lahko pa občina pristopi k že ustanovljenemu podjetju.

Sprva je bilo v delu izvršnega sveta še nekaj dilem o takšni obliki organiziranja stanovanjskega podjetja v občini, a na koncu je prišel pred poslance občinskega parlamenta omejeni predlog o vložku za odkup delnic Zarje. Po njem naj bi občina vnesla v Zarjo kot kapitalski vložek 841 stanovanj v vrednosti 787,5 milijona tolarjev, poslovne prostore in stavbe v vrednosti 40,43 milijona tolarjev in opremo v vrednosti 2,55 milijona tolarjev.

Poslanci so v četrtek dobili na klop mnenje skupščinskega odbora za gospodarstvo in infrastrukturo, ki je načelno podprl predlog o občinskem kapitalnem vložku v Zarjo. Menil pa je, da bi morali pred izvedbo predloga rešiti več odprtih vprašanj. Konkretno naj bi določili objekte, ki bi bi-

li preneseni na Zarjo, vrednost pa naj bi izračunali na dan prenosa. Opozoril je tudi na vprašljivost funkcioniranja delniške družbe, ki vsebuje profitni in neprofitni del. Poslanci so v zvezi s tem vpraševali, kako bo zagot-

ovljeno ločeno funkcioniranje enega in drugega dela, pa tudi, kdo bo pokrival morebitno izgubo neprofitnega dela. Bilo je tudi več opozoril na nejasnost, kdo bo v bodoče nosilec celovite stanovanjske politike v občini, tako v razvojnem kot socialnem smislu. Tudi nad dejstvom, da Zarja postane dejanski lastnik stanovanj, za katere pa naj bi občina kot vlagatelj ohranila pravico določati najemnika, ni bilo pretiranega navdušenja.

Po skoraj dveh urah razprave, ki je pokazala, da mnogi poslanci nikakor ne verjamejo razlagam, da je to najustreznejša rešitev, so vsi trije zbori glasovali proti vladnemu predlogu. Ker Zarja brez vložka občine ne more biti zares ustanovljena, ker je bilo za njeno ustanovitev doslej porabljenega že nekaj denarja in ker je stanovanjsko

Jamstva ni

Izvršni svet proti za-
stavitvi obveznic za
posojilo TPV

NOVO MESTO — Nedavno smo že poročali, da bo v Tovarni posebnih vozil, najmanjši in najmlajši delniški družbi nekdanje IMV, stekla poskusna proizvodnja avtomobilskih sedežev za R 5 in R 4 za potrebe Revozva, ki je sedeže doslej uvažal iz Francije. V tovarni naj bi delalo 80 ljudi, celotna investicija je vredna 97 milijonov tolarjev. LB, Dolenjska banka Novo mesto je za uresničitev načrta odobrila dobrih 20 milijonov tolarjev dolgoročnega posojila za osnovna sredstva, vendar ga Tovarna posebnih vozil ne more koristiti, čeprav se ji zelo mudi, ker nima zanj s čim garantirati. Delitvena bilanca med njo in Revozom namreč še ni narejena.

Občinski vladi je sicer veliko do tega, da bi bil projekt uresničen, saj gre navsezadnje za 80 delovnih mest, vendar pa ni sprejela predloga sekretariata za družbeni razvoj, da bi za posojilo banki jamčila tri mesece — v tem času naj bi se v Revozu potrudili z dokončanjem delitvene bilance — z občinskimi obveznicami. Kako se bo zadeva razpletla, je težko reči. Vsaj malo čudno pa je, da mora TPV za proizvodnjo sedežev, ki jih potrebuje Revoz, naokrog, pri »tujcih«, iskati jamstva za posojilo za začetek proizvodnje.

Begunci se bodo vrnili kot gostje

V Metropolu in Ribji restavraciji jih je 71

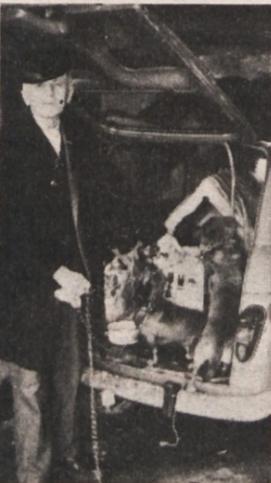
NOVO MESTO — V zadnjem času smo v naše uredništvo prejeli kar nekaj anonimnih pisem in telefonskih klicev, češ da begunci ali pribežniki tukaj živijo »kot na Havajih«, da so povečini Srbi, ki jih njihove žene hranijo naskrivaj v hotelskih sobah, da so begunci povečini doma iz Karlovca, da imajo ohranjen dom in podobno.

Da bi preverili te informacije, smo se napotili v hotel Metropol, kjer ta čas biva še 52 beguncev, v njegovem obratu. Restavraciji pri vodnjaku, pa še 19. Iz prijavi beguncev se da razbrati, da gre za starejše ljudi, žene in otroke. Med raznimi potrdili, ki jih morajo imeti, je tudi tisto, na katerem jasno piše, da imajo status begunca, izdal pa ga je Občinski odbor Rdečega križa iz Novega mesta. Večina beguncev je res doma iz Karlovca in okoliških vasi, kar nekaj pa jih je tudi iz okolice Siska, Dubrovnika, Zadra, Duge Rese in od drugod. Med begunci so tudi dojenčki, ki so se rodili v novomeški porodnišnici, najstarejši begunec pa ima 84 let.

»Med begunci so tudi srbske narodnosti, vendar ni bilo čutiti, da bi bilo zato kdaj kaj narobe«, pove Miro Škufca, direktor Krke Gostinstvo Novo mesto in nadaljuje: »Z begunci ni pri nas nikakršnih problemov. Sami čistijo svoje sobe, pomagajo tudi pri čiščenju drugih prostorov, vodijo otroško igralnico, odmetavajo sneg in podobno. Res je, da so med njimi tudi posamezni-

področje v občini po novem zakonu nekoliko treba urediti, bo verjetno podoben predlog spet kmalu na skupščinskih klepeh.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

TUDI PSA MED BEGUNCMI — Upokojenec Pero Vujanovič iz Vodice pri Sibeniku je kot begunec pribežal v Novo mesto že 3. oktobra. V svoji katrci je pripeljal tudi jazbecarja Bobija in Malija. »To je edino, kar mi je ostalo«, je povedal Pero in pokazal katrco, ki je ves ta čas prirejena za pasje bivanje. Da pa je begunsko življenje tudi pasje, nekako simbolizira tudi ta fotografija. (Foto: J. Pavlin)

ki, ki jim smrdi delo in mečejo slabo luč na večino. Jediniki so prilagojeni, saj od 1. januarja za begunca dobimo iz Občinskega štaba civilne zaščite po 400 tolarjev, kar pa ne dovoljuje nobenega jedilnega razkošja. Še vedno gre za humanost Krke in begunci so nam za naše storitve zelo hvaležni. V Novem mestu smo od 6. oktobra, ko so prispeli prvi begunci, pa do danes imeli 130 takšnih gostov in ko so odhajali, so nam obljubljali, da se bodo vrnili kot pravi gostje«, zadovoljen pove direktor Miro Škufca.

J. PAVLIN

Ena gospa je rekla, da so pogledi na razvoj zares raznovrstni. Novomeška skupščina je na predlog s terena kot prednostno naložbo v program razvoja demografsko ogroženega območja Suha krajina morala uvrstiti tudi gradnjo cerkve.

V SPOMIN NA HIROŠIMO IN NAGASAKI

ŽUŽEMBERK — V sredo, 12. februarja, ob pol desetih se bodo učenci 7. in 8. razredov osnovne šole Žužemberk v avli nove šole pomerili v znanju o Hirošimi. Uprizorili bodo dramski prizor Sadako hoče živeti, nastopili bodo mladi glasbeniki. Gosta predvideva bosta dr. Dušan Plan in Yumi Nosaka, predavateljica japonščine iz Ljubljane. Na šolskem hodniku bodo uredili razstavo dokumentov, fotografij, knjig ter izdelkov otrok v spomina na Hirošimo in Nagasaki.

ZLATO ZA VSAK ŽEP

NOVO MESTO — V butik Krova v Germovih ulici je ta čas odprta razstava unikatnega nakita treh zlatarjev iz Celja. Za sedaj so si izdelke iz zlata ogledovale predvsem ženske, ob bližajočem prazniku 8. marca pa lastnika butika, Brkičeva, pričakujeta tudi moške. Zlato res ni poceni, gostlina pa tudi ne.

Zasoljeno spreminjanje pogodb

Vlada ni razdrla pogodb o prodaji stanovanj, če kupnina ni bila plačana do roka, zahteva pa plačilo obresti — Možna tudi sprememba v obročno odplačilo

NOVO MESTO — Po novem stanovanjskem zakonu, sprejemem lani oktobra, je novomeška občina imela v lasti 1.576 stanovanj. Do sredine januarja je pogodbo o odkupu stanovanja po tem zakonu sklenilo 487 imetnikov stanovanjske pravice, od tega je bilo 382 stanovanj tudi dejansko prodanih, pogodbe pa prijavitelne in potrjene na Upravi za družbene prihodke. Ostali, ki so pogodbo sicer podpisali, vsega denarja za odkup stanovanja niso uspeli zbrati in nekateri so prosili za spremembo pogodbe oz. za sklenitev aneksov k osnovni pogodbi, nekaj pa jih je tudi odstopilo od sklenjenih pogodb.

Iz ministrstva za varstvo okolja in urejanje okolja so tudi v Novem mestu dobili nepodpisano tolačenje, da je pogodba, če dolжник ne izpolni obveznosti v roku, razdrta po zakonu. Prodajalec stanovanja jo sicer lahko ohrani v veljavi, s tem da po preteku roka zahteva izpolnitev obveznosti ali pa pogodbi doda določilo, s katerim na primer določi zamudne obresti ali druge pogoje, pod katerimi je še pripravljen ohraniti pogodbo veljavno. Poudarjeno je tudi tolačenje zakona, da imetnik stanovanjske pravice, ki je enkrat sklenil pogodbo o odkupu stanovanja z enkratnim plačilom kupnine, pravice do odkupa po stanovanjskem zakonu ne more več uveljavljati.

Ko so v novomeški vladi premele-

vali to zadevščino, so pač vzeli na znanje obvestilo iz ministrstva, da imetniki stanovanjske pravice, ki niso zaposlili za sklenitev aneksa k pogodbi v sedmih dneh po preteku roka, do katerega bi morali plačati stanovanje, nimajo več pravice kupiti stanovanje po pogojih stanovanjske-

ga zakona. Ne bodo pa izničene pogodbe tistih kupcev, ki stanovanja niso plačali do roka, vendar so pravočasno zaposlili za spremembo pogodbe — to sicer stane kupca 2.000 tolarjev — po kateri bodo obročno odplačali stanovanje. Ustregli bodo tudi kupcem, ki so prosili za podaljšanje roka za plačilo kupnine. Vendar pa to ne bo zastonj, saj je vlada proti špekuliranju z vezavo denarja na banki stanovanjske pravice, ki niso zaposlili za sklenitev aneksa k pogodbi v sedmih dneh po preteku roka, do katerega bi morali plačati stanovanje, niso nakazali lastniku, plačati zanj tudi trenutno veljavne revalorizacijske obresti.

V ŠKOCJANU KONCERT »DOMOVINI«

ŠKOCJAN — V soboto, 8. februarja, bo ob 18.30 v počastitev slovenskega kulturnega praznika in priznanja samostojne Slovenije v Osnovni šoli Škocjan nastopil moški komorni pevski zbor Otočec z izborom slovenskih domoljubnih pesmi imenovanim »Domovini«.

NOVA ULICA V OTOČECU

OTOČEC — S spremembo katastrske meje med Črešnjicami in Šentpetrom je Otočec dobil novo, deseto ulico. Hiše, zgrajene po zadnjem načrtu Otočec, bodo, če bo predlog sprejet, stale na Skalni ulici. Skupaj s to spremembo bodo v Otočcu uklinili ulico žrtev fašizma, ki se bo v celoti priključila ulici Dobrava.

Seidl bo ostal brez ulice

Novomeška Seidlova ulica bo poslej Frančiškanska

NOVO MESTO — Občinski izvršni svet je že novembra lani sprejel sklep, da se primestna naselja Smolenja vas, Mali Slatnik in Mala Cikava pripojijo k Novemu mestu s sočasno uvedbo ulic. Zaenkrat bo uresničen le prvi del, medtem ko za uvedbo ulic s spremembo oštevilčenja stvari še niso dorečene.

V omenjenih naseljih se ne morejo dogovoriti o imenih ulic. Vsak hoče svoje, le za Šentjernejsko cesto, ki je bila navržena, ni nihče. Zaradi tega bodo s spremembo odloka o preimenovanju trgov in ulic v Novem mestu zaenkrat samo priključili ta naselja Novemu mestu. Novo mesto torej dobiva tri nove ulice: Smolenjo vas, Mali Slatnik in Malo Cikava. Na pobudo krajevnih skupnosti Bučna vas pa naj bi preimenovali predel, kjer živijo Romi. Geodetska uprava se je odločila predlagati ime Brezje, del ulice Muhaber pa naj bi bila ulica, imenovana Žabjak. Drugi del ulice Muhaber, kjer so nekdanja vojaška

skladišča Trudbenik, naj bi poimenovali Livada.

Obeta se tudi prva sprememba imena ene znanih mestnih ulic v Novem mestu. Na predlog krajevnih skupnosti Center bo Seidlova postala Frančiškanska ulica. Ko je občinska vlada razpravljala o tem, je menila, da je bil Ferdinand Seidl za Novo mesto in to deželo vendarle tako pomemben mož, da res ne zasluži, da bi bil prvi ob ulico. Za preimenovanje naj bi bila prej kakšna druga na vrsti. A ker gre v bistvu za kratko ulico z vsega dvema hišama, naj bi s spremembo vendarle ne bilo težav. Ferdinanda Seidla pa naj bi ohranili v mislih in ga »uporabili«, enako druga zaslužna imena, ko bodo stare novomeške ulice dobivale nova imena ali ko bodo iskali imena za nove ulice in naselja. Vse spremembe, povezane s preimenovanjem ulic, morajo biti opravljene v dveh letih, označevanje naselij in ulic ter zamenjava tablic s hišnimi številkami pa mora plačati proračun.

• Ne dajate mi nasvetov, zmotiti se nam tudi sam. (Napis na assiškem krožniku)

• Odkritega nasilja nad Neslovenci še ni, se pa že kažejo znamenja, da bi se to lahko zgodilo. (Bavcon)

• Večina ljudi zahteva od soljudi vrline, ki jih sami nimajo. (Russel)

DEŽURNE TRGOVINE

- V soboto, 8. februarja, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:
- Novo mesto: Samopostrežba v Šmihelu
- Šentjernej: Samopostrežba Mercator
- Dolenjske Toplice: prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Market Dolenjka
- Straža: Samopostrežba KZ.
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure: prodajalna KZ, Gl. trg 4
- Črnomelj: prodajalna Pod lipo.

POLICISTI — Semičani se jezijo, ker so ukinili policijsko postajo v njihovem kraju in naslavljajo na republiško ministrstvo za notranje zadeve pobudo, naj še enkrat proučijo upravičenost svojega dejanja. Hkrati pa so prav Semičani tisti, ki se jezijo, ali postaja Slovenija policijska dežela, saj se marsikomu zgodi, da ga policisti na poti od Novega mesta do Semiča ustavijo kar trikrat. Da bi bilo vse skupaj bolj logično, bi se morala oglasiti še tretja skupina Semičanov s kompromisom: »Če nas policisti že ustavljajo, naj bodo vsaj semiški.«

GRB IN TABLICE — Semičani so bili tudi tisti, ki jih je presenetilo, da že izdelujejo avtomobilne registrske tablice s črnomaljskim grbom. Temu so poskušali ugovarjati, a so jim očitno od samega presenečenja tako zablokirali možgani, da jim ni prišel na um noben pameten razlog. Lahko pa bi na primer vprašali, kaj bo, ko bo imel tudi Semič svojo občino, šokci pa se ne bodo hoteli voziti naokrog s črnomaljskim občinskim grbom na tablicah. Domnevamo, da v Črnomlju na to vprašanje še nimajo pripravljene odgovora.

PRISTOPNA IZJAVA — Čim je bila v Delu objavljena izjava vseh dolenskih krščanskih demokratov, da so člani njihove stranke lahko tudi v drugih strankah, je Vlado Sterešinič, tajnik črnomaljskega Demosa, sicer pa zaveden krščanski demokrat, dobil od liberalnih demokratov pristopno izjavo. Pogoj je le, da sprejema njihov statut in program. Vlado najprej ni vedel, kaj bi pristopnico, potem pa se je spomnil, da bi imel zaradi plačila članarine večim strankam vsaj eno korist: olajšave pri dohodnini. Ali se je res pridružil liberalnim demokratom, pa se bo, če ne prej, pokazalo v predvolilnem boju.

Sprehod po Metliki

PRAV ZANIMIVI SO KRAJANI metliške občine, ki se po telefonu oglašajo v uredništvo Dolenjskega lista in v rubriki Halo, tukaj bralec Dolenjca, sporočajo o nepravilnostih, ki jih počenja bradati oblastniki predvsem s službenimi avtomobili. Ni jih namreč toliko v hlačah, da bi povedali svoje ime in priimek, ampak se skrivajo za začetnice, ki so lahko tudi izmišljene oziroma zlagane. Kaže, da gre za značilnost prebivalcev na sončni strani Gorjancev, ki so pogumni in pošteni predvsem za šanki in za krinkami.

ZELENI METLIKE imajo navadno svoje sestanke, na katerih se borijo za čisto in neomadeževano Belo krajino, v Rajmerjevi gostilni na Partizanskem trgu. Nenad Jelenčič, prvi mož metliških Zelenih, je verjetno pogruntal, da se ni bati za udeležbo, če teče razprava le nekaj metrov od šanka. Metličani ne morejo iz svoje kože: veliko prijetejše je govoriti o neprijetnih rečeh, če teče poleg besede po grlu še vino ali pivo. Toda glej čudo: sklepi, ki jih sprejemajo metliški Zeleni v Rajmerjevi gostilni, so kljub temu trezni.

VEDNO VEČ METLIČANOV se glasno sprašuje, do kdaj bodo še tako finančno močni, da bodo lahko pošiljali svoje otroke v otroški vrtec. Cene za varstvo otrok v tej vzgojno-varstveni ustanovi so iz meseca v mesec višje, kar je po svoje razumljivo, saj so tudi življenjski stroški iz minute v minuto — višji.

Trebanjske iveri

ADUT — V Stanovanjski zadrugi Šentrupert ne čakajo križemrok, kako preživeti po spremembi njihovega dosedanjemu načinu dela nenaklonjenih predpisov. Zaposleni v zadrugi so prepričani, da imajo sami v rokah skoraj vse adute svoje prihodnosti, čeravno imajo za sabo tudi ogromno armado, okrog 10.000 zadrugnikov. Toda oboji se vse bolj ravna po dveh rekih: Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal, in pa: Bog je najprej sam sebi ustvaril brado. Je tudi nova firma Adut, d.o.o., porojena pod streho zadruge iz iste spoznanj?

ZAMUJANJE — Na socialdemokratskem večeru v Trebnjem smo lahko slišali tudi precej pikantnih vprašanj in odgovorov, zato se bomo verjetno še vračali k temu dogodku, v kolikor bodo določene teme še aktualne. Po besedah Matjaža Šinkovca so delovali Slovenci in Srbi na haških pogajanjih o nekdanji Jugoslaviji najbolj pripravljeni. Hrvati niso vedeli, kaj počnejo v Haagu, Makedonci so bili zelo nespretni, Bosanci pa so reagirali, ko je bilo že prepozno.

OZEMLJA — Šentruperska fara se razteza od vzhoda do zahoda v dolžini okrog 18 km in sega tudi v sosednjo litjsko (Kostanjevica, Ravne) in sevniško občino (Cirknik, Svinjsko). Kot je povedal župnik Janez Vidic, so ti kraji in ljudje na obrobju zlasti pozimi, ko cestarji ne splužijo cest, še bolj osamljeni in odrezani od sveta. Vaščani Cirknika in Svinjskega so že zbirali podpise za priključitev k trebanjski občini.

Prihodnost še neznanka

Anton Rus se bo morda moral odpovedati obrti, toda inovacijam in izboljšavam nikoli

METLIKA — Čeprav ni niti leto, odkar se je Anton Rus iz Metlike zapisal med obrtnike, pa že razmišlja, ali bi z obrtjo nadaljeval ali bi jo vrnil. Voljo do dela mu jemljejo številni problemi, nekateri med njim pa so takšne narave, da kljub dobri volji ne more vplivati nanje. Rus namreč izdeluje cisterne za vino iz nerjaveče pločevine.

»Zavedam se, da je to sezonski artikel in da gre v prodajo predvsem jeseni, toda življenjska raven ljudi je tako padla, da se tudi takrat težko odločijo za večji nakup. Naredil sem več cistern na zalogo, da bodo vedno pri roki, ko si jih bo kdo zaželel, sedaj pa čakajo neprodane. Pripadam, da so nekateri tudi podvomili v primernost pločevinastih sodov za shranjevanje vina, vendar pa je nerjaveča pločevina, iz katere izdelujemo sode, po vseh normativih. Sam sem bil vzdrževal v metliški vinski kleti, zato se dobro spoznam na shranjevanje vina in posode, v katerih ga lahko hranimo. Dokaz, da so moji sodi dobri, je tudi to, da jih doslej ni reklamiral še noben kupec. Ljudi moti le cena. Sode izdelujem namreč iz debelejšje nerjaveče pločevine, kar se pozna pri ceni, eden od strokovnjakov, ki si jih je ogledal, pa je dejal, da bi po kvaliteti lahko konkurirali avstrijskim,« pravi Rus.

Najmanjši sod, ki ga je naredil Rus, meri 35 litrov, največji pa 1.200 litrov. »Lahko bi naredil tudi nekaj tisočlitrne sode, če bi imel primerno delavnico. Prav delavnica pa je eden mojih največjih problemov. Sedaj delam namreč kar v domači kleti. Pred meseci sem imel obljubljeno večjo delavnico, a sem se na koncu obrisal pod nosom. Saj bi se kakšen prostor v Metliki že našel, a kaj, ko so najemnine tako oduševale!« potarna Anton.

Seveda Rus ne čaka le na boljše

Anton Rus z najmanjšim sodom, ki ga je izdelal iz nerjaveče pločevine.

čase, ampak v zasilni delavnici prihajajo izpod njegovih rok na dan poleg sodov še drugi zanimivi predmeti iz nerjaveče pločevine. Začel je izdelovati pipe za svoje sode, ki se jih pri nas ne dobi, v tujini pa so dvakrat dražje od njegovih. Ker pa so sodi, ki jih izdeluje, lahko hkrati tudi kadi, v katerih vre mošt, je naredil še mešalo za mešanje mošta med vrenjem. Marsikoga, ki mu je začel propadati star dimnik brez tuljavo, je rešil pred rušenjem s tem, da je izdelal tuljavo iz nerjaveče pločevine in jo s strehe spustil v dimnik. Tistim pa, ki je precurel boiler, je naredil rezervoar za vodo iz nerjaveče pločevine, ki je po njegovih zagotovilih tako rekoč za večno.

Anton pravi, da ima še kup idej. Narediti namerava napravo za polnjenje steklenic, za filtriranje vina in še kaj. Zagotavlja, da bodo v njegovi delavnici še naprej nastajali novi izdelki, četudi se bo morda moral odpovedati obrti. Inovativnosti se ne bo odpovedal nikoli.

M. BEZEK-JAKŠE

Belokranjci zopet v bregešah?

Ostre kritike na račun črnomaljske strategije razvoja — Za preživetje gre — Kaj pomeni Bela krajina strateško za Slovenijo

ČRNOMELJ — »Strategija razvoja črnomaljske občine za leto 1992« je bil sicer precej zvenec naslov ene od točk dnevnega reda zadnjega zasedanja tukajšnje občinske skupščine. Vendar pa je prav beseda »strategija« precej odzvaljala med delegati, ki se s takšno terminologijo in tudi z vsebino gradiva nikakor niso mogli strinjati. Kritike so letele iz vseh strank, zato tudi ne čudi izredno glasovanje. Razen enega vzdržanega so se vsi strinjali, da se gradivo vrne izvirnemu svetu v dodelavo.

Predstavniki IS je sicer že v začetku priznal, da gradivo temelji na podatkih iz preteklega leta in strategiji razvoja v letošnjem, kolikor je poznana, da pa letos ne bo bistvenega napredka. Vendar tudi na republiko menijo, da je potrebno letošnje leto pač preživeti in predvsem ne nazadovati. V občini vedo, kaj želijo in morajo narediti za razvoj, ne vedo pa s čim.

Delegati, ki so prihajali za govorniški oder, pa so nizali kritike. Da je dokument pisan v preteklem času ter da strategija razvoja ne more zajeti zgolj eno leto, saj so za to letni plani. Iz gradiva veje samozadostnost občine, ni nikakršnih namigov za povezavo s svetom. Občinska zaplankanost se vidi tudi v tem, da je občina v vsem povojnem povezovanju navzven uspešna navezati stike le z majhno italijansko občino Terzo. Predvsem pa v dokumentu ni čutiti optimizma. »Be-

lokranjci se hitro zbudimo, le podrežati nas je potrebno. In IS bi moral biti tisti, ki bi s spodbudami dregnil te zaspance,« je predlagal eden od delegatov. Drugega pa je zanimalo, ali Bela krajina ne postaja tisto, kar ji pripada po zgodovinski pravici: rezervat nekvificirane delovne sile. Ko so bili ljudje zaposleni, jih je zanimalo, kje bodo gradili ceste, vodovod, telefon, sedaj pa, kje bodo zaslужili za golo preživetje. Bodo vse te dobrine sploh še potrebovali, ali pa bodo Belokranjci kmalu zopet hodili v bregešah, hlačah iz doma tkanega platna? Nekatera področja življenja, kot na primer kulturno, v občini očitno izumirajo, so ugotovili delegati, medtem ko je zdravstvo sploh »že izumrlo«, saj ga v dokumentu ni. Ob vsem tem pa ne bi bilo odveč zvedeti, kaj Bela krajina strateško sploh po-

meni za Slovenijo. Zaradi takšnih in podobnih kritik so delegati predlagali različne rešitve, kaj narediti z dokumentom: naj ga spravijo in nikoli več pogledajo vanj, naj bo to poskus razmišljanja o planskih dokumentih ali pa naj vlada pripravi letni plan, če ga pač potrebuje in bodo delegati o njem razpravljali. Z IS je prišlo pojasnilo, da strategije ni moč napraviti, ker ni nikakršnih napotkov, hodijo pa od enih do drugih republiških vrat, a je ljudi, ki trkajo na vrata premalo. Da pa imajo plane do leta 2000, ki bi bili lahko strategija, a so dolgoročni programi zaradi spreminjanja razmer vprašljivi. Tudi to pojasnilo ni bilo brez pripomb iz delegatskih klopi, češ da so Belokranjci preveč navajeni na skokanje in pomoč drugih, ne razmislijo pa, kaj bi lahko naredili sami.

M. BEZEK-JAKŠE

Za zdravo in urejeno družino

Mentor dr. Jože Ramovš

TREBNJE — Trebanjska občina je bila leta 1984 prva v Sloveniji po številu samomorov, temu neslavnemu prvenstvu pa so Trebanjci dodali še nadpovprečno število alkoholikov in drugih zasvojenčev. Zaključuje pa postaja tudi to, da se Trebanjci vse bolj in nadpovprečno starajo, zaostajajo pa po številu novih rojstev.

»Ugotovili smo, da je prava smer za preprečevanje te problematike in obnovo prebivalstva skrb za revitalizacijo družine, kot tudi usposabljanje, da bi prevzela in izvajala osnovne funkcije za zdravo in kleno življenje,« pojasnjuje Marinka Sila s Centra za socialno delo v Trebnjem, zakaj so se odločili za izdelavo preventivnega projekta za revitalizacijo družine v občini Trebnje. O tem so se pretekli petek s strokovnim mentorjem dr. Jožetom Ramovšem pogovarjali izvajalci: poleg centra so to še zdravstveni dom, osnovne šole, župnije in kmetijska svetovalna služba (predstavnika le-te so žal pogrešali).

Da je družini potrebna pomoč, potrjujejo tudi podatki Centra za socialno delo za leto 1990, ko je bilo obravnavanih kar 83 družin zaradi izraženih problemov v medsebojnih, neurejenih odnosih. Tudi večina od 25 rejencev je odšla iz matične družine zavoljo takšnih problemov. Dr. Ramovš, ki je v zadnjem času veliko sodeloval pri programih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) po Evropi, je poudaril, da je namen 5-letnega trebanjskega programa integralen, celovit pristop k problematiki, od prvega do zadnjega, preprečiti, da ne bi prihajalo do novih primerov kot pred 20, 30 leti, češ da je treba spremeniti strukturo podeželja.

P. PERC

ZA DRUŽINO — Predsednik trebanjske vlade Jože Rebolj je dejal, da bo projekt za revitalizacijo družine imel podporo v občinskem izvršnem svetu. Trebanjski župan Ciril Pungartnik pa je na sestanku projektne skupine (na posnetku) povedal, da so v zadnjih 20 letih v občini izredno veliko naredili na t.i. vaški infrastrukturi. Podprl je idejo Centra za socialno delo, se zavhalil dr. Ramovšu in obljubil, da se bo trudil, da bo program dobil podporo tudi v občinski skupščini.

INVENTURA V KNJIŽNICI

METLIKA — Metliška ljudska knjižnica obvešča, da bo od 17. do 22. februarja zapra zaradi popisa knjig. To delo bo namreč opravljen prvič po nekaj letih, popisati pa bo potrebno kar 16.000 knjig. V knjižnici prosijo, da bralci v tem času ne hodijo v knjižnico, vendar pa jim bosta v nujnih primerih prijazni knjižničarki vseeno posodili knjige. Hkrati s popisom bodo pripravili tudi knjižnično gradivo za izposojevališče na Radovici, ki bo odprto v začetku marca. Sicer pa so v metliški knjižnici tudi podaljšali čas izposoje: ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 17. ure, ob torkih in četrtek od 9. do 15. ure ter ob sobotah od 9. do 11. ure.

PRAZNIČNO ŽE VES TEDEN

METLIKA — Ta teden poteka v tukajšnji Ljudski knjižnici pester počitniški program za šolarje pa video in kino predstave, za male šolarje pa so pripravili ure prazničnega doživljanja in predstavili knjižnico. Za odrasle so ta teden v Metliki odprta vrata Belokranjskega muzeja, v Ateleju za umetnost in obrt je na ogled likovna razstava, v petek, 7. februarja, pa bo ob 19. uri v kulturnem domu večer z literarnimi ustvarjalci. Mladinska knjiga iz Novega mesta bo ob tem dogodku v predverju doma pripravila prodajno razstavo del teh ustvarjalcev ter svoje knjižne novosti.

Bodo Metličani končno uslišani?

V Metliki opozarjajo, da bi morali tudi na republiko bolj prislunhiti obmejnim problemom, ki jih prebivalci v notranjosti Slovenije ne občutijo

METLIKA — Pretekli teden so se sestali predstavniki metliške ter sosednje in pobratene hrvaške občine Ozalj. Beseda je tekla predvsem o meji in mejnih prehodih med občinama in hkrati med republikama Slovenijo ter Hrvaško in o delavcih iz Hrvaške, ki se jih vsak dan vozi v metliško občino okrog 700.

Predstavniki obeh občin so se strinjali, da bo potrebno popraviti občinsko in hkrati državno mejo po kopnem med Suhorjem in Drašiči. Hrvati so povedali, da je Republika Hrvaška predvidela več mejnih prehodov na delu, ki meji z metliško občino in sicer maloobmejne prehode Brezovica-Radotoviči, Radovica-Kaš in Krasinec-Pravutina, mednarodni mejni prehod Metlika-Jurovski

Brod ter meddržavni prehod Krmačina-Vivodina. Za slednjega v Metliki niso prepričani, da bo postal meddržavni, ker je po njihovem mnenju skozi Krmačino premalo prometa. Metličani se zavzemajo za to, da bi bolj kot je sedaj, uredili mejni prehod v Metliki, ki je po njihovem mnenju urejen le na pol. Metličani pa si želijo tudi, da bi imeli bodisi na mejnem prehodu ali v poslovno-trgovskem

centru menjalnico. Eden perečih obmejnih problemov je tudi zaposlovanje ljudi onkraj meje. V metliški občini tako rekoč skoraj ni podjetja, ki ne bi imelo zaposlenih delavcev iz Hrvaške, po drugi strani pa je na tukajšnjem zavodu za zaposlovanje prijavljenih že precej iskalcev zaposlitve. Grozi pa, da bodo morali zaradi racionalnosti ali pomanjkanja dela številni na čakanje. Postavlja se torej vprašanje, koga dati na čakanje. Če tiste iz Hr-

• V metliški občini se porajajo številni problemi, ki jih v notranjosti Slovenije ne poznajo, ljudje ob meji pa krepko občutijo. Zato so se metliški občinski možje odločili, da bodo povabili v metliško občino odgovorne z republike in jim ponovno predložili obmejne probleme, na katere so jih sicer že opozorili, a se na republiko na pripombe v glavnem niso odzvali.

vaške, lahko takoj pade očitek o nacionalizmu, prav tako pa ne bo šlo brez očitkov, če bodo šli na čakanje Slovenci. Takšne dileme so se zastavljale tudi na zadnji seji metliškega izvršnega sveta, kjer pa je bilo slišati, da je nesmiselno govoriti o nacionalizmu, če hrvaški državljani izgubijo službo v Sloveniji. Zakon o zaposlovanju tujcev, ki je sicer še v osnutku, in zakon o tujcih sta jasna. Med Slovenijo in Hrvaško je državna meja. Res pa je, da bi metliško gospodarstvo gotovo težko preživelo, če bi nenkrat ostalo brez vseh delavcev, ki se sedaj vozijo na delo iz Hrvaške v metliško občino.

M. BEZEK-JAKŠE

• Če bomo pri tej denacionalizaciji vztrajali, se bomo Slovenci pravdali naslednjih deset let. (Bajt)

• Sramota, nečast, graja povzročajo toliko škode, kolikor se je kdo zaveda. (E. Rotterdamski)

METLIŠKA LEKARNA ŠE NAPREJ BREZ DEŽURSTEV

METLIKA — Tukajšnji izvršni svet je že pred časom predlagal, da bi imela tudi metliška lekarna dežurstva. Nedavno je dobil odgovor Dolenjskih lekarn iz Novega mesta, s katerim pa člani IS niso bili zadovoljni. Iz Novega mesta so odgovorili, na v metliški lekarni ne morejo pričeti z dežuranjem, ker nimajo dovolj ustreznega kadra, delavci iz te lekarne pa že pomagajo pri dežuranju v črnomaljski lekarni. Prav tako z dežuranjem ob nedeljah in praznikih ne morejo pričeti brez dodatnih finančnih sredstev, na katera pa z republiške uprave za zdravstvo ne morejo računati.

Terca ponuja višjo raven uslug

Stanovanjska zadruga v Šentrupertu bogati svojo ponudbo z novimi programi — Ugodnosti za člane pri posojilnici in Terci, d.o.o.

ŠENTRUPERT — V Stanovanjski zadrugi Šentrupert, ki ima že okrog 10.000 članov, so se že pred dvema letoma odločili, da bodo spravili zadrugništvo na nekoliko višjo raven. Temeljito so namreč proučili, kako poteka zadrugništvo v razvitih državah, predvsem na Švedskem, v Švici in v Avstriji, kjer nimajo za osnovo prometnega davka, ki ga tudi pri nas kmalu ne bo več, ampak imajo za osnovo samo dejavnost zadruga.

Potrebno je poudariti, da v naštetih državah pri stanovanjskemu zadrugništvu izdatno pomaga država, kajti so primeri, ko daje država od 30 do 50 odst. nepovratnih sredstev za stanovanjsko zidavo, drug potrebni denar pa zagotovijo ljudje sami, organizirani v raznih oblikah. Pri nas so stanovanjske zadruga ob razpravah o zadrugnem zakonu »padle skozi«, saj so zakon delali predvsem po meri kmečkih zadrug. Zato so se že tedaj odločili, da bi si morala stanovanjska zadruga sama pomagati in najti sistem, da bi ljudje lažje prišli do stanovanja ali stanovanjske hiše. Letos je pričakovati, da bodo oprostive plačila prometnega davka ukinjene, se pravi, da bodo zadruga izgubile ta vir napajanja. Zato so se v Stanovanjski zadrugi Šentrupert podvzivali, da v letošnjem letu zaživijo razvojni programi, ki imajo svoje zametke v letu

1990. »Spravili smo se zlasti na tri oz. štiri področja dela. Parirati moramo bančnemu monopolu s primerno organizirano hranilnico in posojilnico. Njen kapital bi bil predvsem, ne pa izključno, kapital zadrugnikov. Hranilnica in posojilnica, ki je začela z delom 15. decembra lani, je odprtega značaja, ni torej samo za člane, čeprav imajo ti prednost pri kreditiranju in še nekatere ugodnosti. Odločili smo se tudi, da svojim članom organiziramo nabavo gradbenega repromateriala tako, da bi prišli do tega ceneje, ker bi jim ponudili neposredno povezavo s proizvajalci, brez posrednikov. Tretji program, ki ga razvijamo pa je Terca Šentrupert, d.o.o., podjetje za vzdrževanje stanovanj in poslovnih prostorov ter trgovanje z nepremičninami. Izključni lastnik je naša stanovanjska zadruga, ustanovili so jo torej njeni člani, in je namenjena uslugam za člane in nečlane. Za člane bo Terca pridobivala gradbeno-tehnično dokumentacijo, brezplačno svetovala itd., dejavnost Terce je tudi vzdrževanje stanovanj stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov. V najmanj 10 primerih smo že brezplačno posredovali pri prometu oz. prodaji nepremičnin med člani. Odločili pa smo se tudi za upravljanje s stanovanji. Lastnikom stanovanj v obeh belokranjskih občinah, v Novem mestu, Trebnjem in Sernvici ponujamo svoje uslugе, za naše člane, ki so lahko tudi pravne, ne le fizične osebe, pa dajemo še posebne popuste. Smo nizkoprofitna, za naše člane pa neprofitna organizacija, njihov servis. Glede tega, kdo naj bi bil upravljalec, menimo, da je prav, da se na trgu pojavlja konkurenca. Opažamo pa, da se v ponudbah pojavljajo tudi neresne organizacije, kjer se pojavljajo celo posamezniki, ki nimajo za sabo nobenega strokovnega zaledja,« je povedal direktor Terce, d.o.o., Alojz Podboj.

P. PERC

SRNINA — Lovsko društvo prodaja mrtve srne, ki so še žive. O tem se je prepričal Rudi Levec, ki mu je tako srno prodal predsednik društva Martin Lubšina. Ko so 11-kilogramsko srno, ki je stala 3.150 tolarjev, odirali, so zmogli črve, ki so pod srnino kožo ravno malicali, kar je bilo pri roki, torej srnino meso. Kupec divjačine seveda črvom ni maral kvariti veselja, saj vendar ni lepo, če komu pokvariš tek. Zato je skušal črve s srno vred vrniti prodajalcu, vendar je le-ta ponudbo malce nasršen odklonil, rekoč, da so črvice srne pri njih pogost pojav in da je zadeva kljub vsemu dobra za v lonec. Levec je vseeno rajši povprašal še veterinarja, ta pa je ugotovil, da je srna zanj, ko užita je bila sporna žival, kaže to, da so srno pred Levčevimi očmi zabrisali v smetnjak.

JEDRSKA — Potem ko se je Američanom nekaj »zameštralo« v nuklearni Otoku treh milj in je tam nekoliko sevalo naokoli, je moštvo krškega atomskega orjaka dobilo nalogo, kako mora dodatno skrbeti za JE Krško, da bo varna. Ta program se ni v celoti izvedel. Vendar je to druga zgodba. Prva je ta, da je nuklearka potencialno ogrožena. Ogroža jo Videm s svojimi rezervarji klor. Majčkina novost, bi rekli, čeprav so o nevarnem kloru žrgoleli že kratkohlačniki na krškem otroškem parlamentu. In v glavnem samo ti.

OBLAČNO — Nad premiersko glavo Franca Černeliča se zbirajo črni oblaki. Treščilo verjetno ne bo, grmi pa, nekaj v zvezi z denarjem za obrtnike in firme in porednimi podjetniki, ki so po najnovejši »mišmaš« metodi prišli do vladnih sredstev. Podrobneje bodo s terena sporočili v kratkem in se bo objavila.

Novo v Brežicah

KLAN — Eden od direktorjev je na delno začudenje svojih delavcev dal v najem neki poslovni prostor in pred tem njegove dotedanje prebivalce prebuki-ral malce drugam. Podjetna oseba, ki je omenjen prostor najela, se ukvarja z računalništvom, za kar se je bila navdušila verjetno že v svoji mladostni fazi v gimnaziji. Cisto slučajno je ta oseba direktorjeva žena. Znašla se je v pasti. Če ne bi zmogla plačevati naročnine, bi ji firma, ki ji je dala v najem sobano, lahko zaplenila imetje. Ampak imetje sodi v drugo zgodbo, tu je beseda o najemanju.

DO PISTE IN NAPREJ — V brežiškem koncu nekatere stranke mislijo, da se bo mogoče dalo vrniti nazaj zemljo, ki so jo nekoč kmetom vzeli, da je država naredila vojaško letališče v Cerkljah ob Krki. Ker bodo na pomlad prišli na letališče v uk slovenski vojniki, je malo verjetno, da bi znotraj vojaške ograje kdo kaj kmalu po mili volji oral, sejal in žel. Po takih neverjetnih idejah o vračanju lahko sklepamo, da bodo v Sloveniji kmalu volitve.

POHVALA IN DVOMI — Na sestanku o programu razvoja demografsko ogroženih območij v Brežicah so navzoči predlagali nagrado. Dobili naj bi jo tisti, ki so naredili omenjeni program, češ da je ta zveščič načrtov dobra stvar. Med avtorji programa je tudi Dušan Blatnik. To je nerodno, kajti na vladni seji so Blatniku zaukazali, naj natančno opiše število delovnih ur zunaj svojega delovnega časa, v katerih se je ukvarjal s programom razvoja demografsko ogroženih območij. Sklep, ki iz tega sledi, je, da se demografsko ogrožena območja lahko razvijajo sama od sebe. Posebej je uporaben, ker je v Brežicah tako bilo tudi v resnici.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 25. januarja do 1. februarja so v brežiški porodnišnici rodile: Marina Ruklič iz Otruševca — Ivana, Suzana Kolarič iz Jereslavca — Tilna, Marija Zorko iz Arnovih sel — Janjo, Sergeja Pokupec iz Bizeljskega — Davida, Djurdjica Šostarec iz Krškega — Simona, Urška Breznikar iz Brestanice — Nino, Janja Pajič iz Brežic — Klaro, Tončka Kerin iz Koprivnice — Marija, Gordana Rasinec iz Brežic — Sebastjana, Mojca Knežič iz Brežic — Sašo, Dragica Horvat iz Gradne — Ivana, Marina Strajnar iz Leskova — Barbara, Irena Sinko iz Rajca — Leona. Čestitamo!

BORCI ŠTIRINAJSTE DIVIZIJE!

Vabimo vas na zbor Skupnosti borcev in na 29. tradicionalno tovariško srečanje, ki bo v soboto, dne 8. februarja 1992, ob 12. uri na Višji šoli za notranje zadeve — bivši Dom Maksa Perca — v Ljubljani, Kotnikova 8.

ODBOR SKUPNOSTI BORCEV XIV. DIVIZIJE

Vlada »pozabila« povprašati Posavce

Brežiško stališče o zapiranju JE Krško

BREŽICE — Mislim, da ne moremo podpirati aktivnosti Zelenih v smeri tako hitrega in ad hoc zapiranja Jedsrke elektrarne Krško, kajti niso izpolnjeni vsi pogoji, da bi jo lahko zaprli. Posebej niso izpolnjeni pogoji, da bi lahko izvedli referendum. Temejni pogoj je projekt zapiranja, ki osvetljuje stvari vsestransko, in ker ga ni, nasprotujemo zapiranju. Smo tudi nezadovoljni, da se vlada republike Slovenije pogovarja samo z Zelenimi, ki ji vsiljujejo neke odločitve o razpisu referendumu in pripravi osnutka zakona o zapiranju nuklearke. Vlada se mora pogovarjati z nami, torej v Posavju s svetom posavskih občin, z vsemi tremi občinami, in sicer o tem, kdaj in kako bi lahko zapirali JE Krško.

To je v posebni izjavi po občnem zboru brežiškega odbora slovenskih krščanskih demokratov dejal Ciril Kolešnik, član stranke in predsednik brežiškega izvršnega sveta. Kolešnik je v razpravi na zboru izpostavil načrtovano zapiranje jedsrke elektrarne kot problem, ki se sedaj pojavlja po nepotrebnem. Udeleženci so njegov poziv vladi v celoti podprli. Podobno se bo v zvezi z jedsrko elektrarno verjetno kmalu izrekla brežiška vlada.

S tako politiko bi Brežičani radi opozorili slovensko javnost in oblast, da še vedno manjka trajno odlagališče radioaktivnega materiala. Ta bi ostal v Posavju, če bi nuklearko zaprli zdaj. Vlada bo morala povedati, koliko nas bo stalo zapiranje in od kod bo prispela nadomestna električna energija. Ko bo celovit projekt nared, naj se Jedsrka elektrarna Krško takoj zapre. Tako pravijo v Brežicah, kjer tudi trdijo, da ne dobijo niti rente niti drugega denarja, ki pa jim po njihovem pripada zaradi bližine nuklearke.

PREIMENOVANJE ULIC?

RIBNICA — Ribniška občina je med tistimi redkimi občinami v republiki, ki še ni opravila preimenovanja ulic. Vzrok za to je v tem, da skorajda nima ulic, ki bi imela moteča imena. Na predlog predsedstva občinske skupščine bo komisija za varstvo okolja naravne in kulturne dediščine sedaj sprožila postopek za preimenovanje Trga Veljka Vlahoviča. Pri oblikovanju predlogov njegovega novega imena bodo sodelovale tudi krajevne skupnosti in vse stranke v občini. V sodelovanju z njimi pa bo komisija v naslednjih treh mesecih pregledala imena vseh ostalih ulic v občini in pripravila morebitne predloge za njihovo preimenovanje.

• Do včeraj smo bili veliki ambasadorji slovenske kulture, po tem, kar se zdaj z nami »južnjaki« dogaja, pa smo postali veliki ambasadorji sovraštva do Slovenije. (Marojevič)

• Kot preprost vernik opažam, da se prižnica spreminja v politično tribuno. (P. Kovačič-Peršin)

Teater absurda

O političnih načelih

KRŠKO — Način, kako je krška občinska skupščina nedavno prišla do soglasja za načrtovano širitv časovnega skladišča radioaktivnega materiala pri Jedsrki elektrarni Krško, bi bil lahko zanimiv tako za načrtovalce političnega sistema kot ljubitelje kakega gledališča. Medtem ko sta na seji zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela tako soglasje dala s prvim glasovanjem, je družbenopolitični zbor širitvi tedaj nasprotoval. Nasprotovanje je sicer običajna stvar, saj so si ljudje izmislili parlament tudi zato, da si v njem nasprotujejo. Toda malce smešno je bilo, da je družbenopolitični zbor glasoval o isti temi še enkrat in bil znova proti. Ker pa je šlo za resno stvar, se je glasovalna vaja parlamentarnega organizma nadaljevala do srečnega konca, ko je zapisničar lahko črno na belem zabeležil, da krška občinska skupščina z večinsko podporo vseh treh zborov daje omenjeno soglasje. Po teoriji je verjetno tak teater absurda povsem mogoča in dopustna reč, drugače v skupščinski glasovanju ne bi ponavljali v nedogled. Vendar takšno tako imenovano usklajevanje spominja na nesmišeln. Družbenopolitični zbor, kot neposlušni otrok na začetku in priden dečko na koncu tiste točke dnevnega reda, se je namreč obnašal nekako tako: imam svoje mnenje, vendar se z njim ne strinjam in ga odločno zavračam.

Potem ko so po dogodku 23. januarja ugasili luči v sejni sobi in pozaprla vrata, so bili krški parlamentarci znova, čeprav k drugim temam, povabljeni v skupščinske klopi teden dni kasneje. Tridesetega januarja se ni zgodilo nič takega, kar se ne bi smelo zgoditi v teatru absurda. Zasedanje skupščine je odpadlo, ker so bili vsi trije zbori nesklepčni tako kot že včasih v preteklosti.

Neznanska lahkost parlamentarne odločnice, ki jo znajo pričarati delegati, jemlje krškemu parlamentu popolnost in ga obglavlja. Obklicnega predsednika bo skupščina sicer zaradi drugih nagibov, ne pa zavoljo delegatske želje po politični komediji. Toda ljudskim predstavnikom to ne bi smelo vzeti intimnega zadovoljstva, da soustvarjajo krški vsakdan, kršen že je in kakršen še bo.

MARTIN LUZAR

GLASBA IN POLITIKA — Preden so se udeleženci sobotnega občnega zbora brežiškega odbora SKD lotili težkih političnih tem, jih je skupina mladih instrumentalistov in pevcev ogrela z glasbo. (Foto. L. M.)

Telefonska vojna ob državni meji

V Veliki Dolini bi ljudje radi več telefonov, kot jih ima območje sedaj — Obljube za letošnjo jesen — Kar zahtevajo domačini, pošta za zdaj ne sprejema

BREŽICE — S postavljanjem posavske meje med Slovenijo in Hrvaško se je pokazalo, da precejšen del območja trpi pomanjkanje telefonskih zvez. Problem sicer ni nov, kajti domačini opozarjajo nanj verjetno že desetletje in več.

To prav gotovo velja za Jesenice, Veliko Dolino in druge kraje v tem obmejnem predelu. Število telefonskih priključkov tu zaostaja za tistimi, ki so ga predvideli s planom za obdobje od 1981. do 1985. leta. Dolg do tistih, ki so v teh krajih upeli na telefon in zanj pred kakim desetletjem že tudi nekaj plačali, bodo znova poskušali poravnati do letošnje jeseni. Krajevni skupnosti Velika Dolina in Jesenice bosta pred tem pripravili prostor za telefonsko centralo v Jesenicah, za katero je ta trenutek narejena lokacijska dokumentacija. Podjetje za ptt promet iz Novega mesta bo poskrbelo za ustrezno kabelsko povezavo med jeseniško in brežiško telefonsko centralo.

Pri izpolnjevanju te obveznosti je pošta naletela na težave. Kot pravi Andrej Zupanc iz novomeškega poštnega podjetja, bi bilo potrebno najprej položiti optični telefonski kabel, šele potem bi lahko zagotovili telefonske priključke naročnikom z območja jeseniške centrale. Toda krajevni skupnosti in lastniki zemljišč nasprotujejo zakopavanju optičnega kabla po njihovi zemlji in se bodo premislili menda šele tedaj, ko bodo dobili obljubljene in deloma plačane telefone. Obe sprti strani se pogovarjata, vendar so pogajanja zašla v slepo ulico. Kot začasno rešitev predlaga pošta napeljavo dodatnega telefonskega kabla po drogovnih obstoječem kablju, potem bi vgradila jeseniš-

Sigmatov stečaj vprašanje časa

Izguba jugoslovanskega trga odnesla precej dohodka — Delavci trdijo, da Novoles ni imel nikoli resnih namenov rešiti tovarno — Zavrnjen predlog

BRESTANICA — Sigmat je v teh dneh kipeč lonec nezadovoljstva, kar tudi ni čudno, saj nekaj manj kot sto delavcev preživlja najbolj negotove dni in ne ve, koliko časa bo zanje v tovarni še delo. Da le-tega zdaj manjka, potrjuje tudi skoraj prazna proizvodna hala.

Sigmat je v preteklosti veliko prodajal na jugoslovansko tržišče in z izgubo teh kupcev je tudi Sigmat zaslužil manj. Eni govorijo, da je to sodelovanje z razmeroma nezahtevnim tržiščem Sigmat tudi uspavalo, kajti v sedanjih okoliščinah Brestanica-manjka perspektivnih programov. Slednje več ali manj drži, čeprav se ne ve, kdo je v resnici kriv za tako neposlovnost. Kriv je novomeški Novoles, je prepričana večina od 35 delavcev, ki so v teh dneh še na delu v Sigmatu. Novoles po njihovem mnenju ni nikoli resno premislil, kako bi se dalo dolgoročno rešiti Sigmat. Če bi take cilje imel, bi pošiljal direktorje iz Novega mesta v Sigmat v Brestanico za daljše obdobje in ne samo za kratek čas. Ker so prihajali začasni direktorji v Sigmat samo vedrit, niso mogli resničnih njegovih problemov niti spoznati, kaj šele rešiti. Novoles pa je po tej poti poceni prišel do Sigmata. Tako si razlagajo dosedanje poskuse, da bi se Sigmat izognil bankrotu, delavci propadle brestaniške tovarne. V Novolesu v Novem mestu pa menijo, da je reševanje Sigmata po taki, za delavce sporni poti vendarle imelo koristen učinek na razvoj dogodkov.

Zdaj je jasno, da je obstajalo več zamisli za reševanje Sigmata, ki med drugim izdeluje betonske mešalce, industrijska nihajna vrata in opremo

Cerkvi partner, in ne hlapec

Občni zbor brežiških krščanskih demokratov — Cilj je okrepiti stranko — V obrambo pametnih dejanj

BREŽICE — Če bi imel brežiški odbor slovenskih krščanskih demokratov več strokovnjakov, številčno močnejše strankarske vrste in vsaj toliko izkušenj kot njegovi politični tekmeči, bi se močnejše uveljavil v javnem življenju.

Doslej se je premalo, zato bo brežiški odbor SKD skušal v bodoče z boljšim notranjim organiziranjem stranke nadoknaditi zamujeno. Kot je na sobotnem rednem letnem zboru brežiškega odbora slovenskih krščanskih demokratov, ki mu je prisostvoval tudi podpredsednik SKD Franc Miklavčič, z malce obžalovanja dejal predsednik

brežiškega odbora SKD Ciril Zupančič, edino brežiška občina v Sloveniji ne daje strankam, razen borčevski organizaciji, proračunskega denarja. V sedanjih razmerah delovanja so brežiški krščanski demokrati potemtakem vendarle zavzeli precej političnega prostora, zlasti to lahko trdijo za svoj dobovski odbor, ki je njihova najmočnejša lokalna izpostava. V Cerkljah, Pišecah in na Bizeljskem stranka odbore ustanavlja, medtem ko v nekaterih krajevnih skupnostih še nimajo niti enega člana.

Franc Miklavčič je z izposojenim svetopisemskim izrazom »kraljestvo je zoper sebe razdeljeno« označil sedanjost slovensko vlado kot neučinkovito. Podobno blokiran kot izvršni svet je slovenski parlament. Gospodarski položaj v republiki se slabša in stvari ne gredo, kot bi morale iti v normalni pravni državi. Izhod so čimprejnejše volitve.

Nejasen datum volitev je eden od vzrokov, zakaj krščansko demokratska stranka še ni imela kongresa. Po Miklavčičevemu mnenju kongres stranka odlaga tudi zavoljo nedodelanega programa in v upanju, da bodo našli pravi datum, ko bi lahko temu shodu prisostvovali vidni tuji gostje. Tako naj bi bil kongres 27. in 28. marca letos. Miklavčič je zavrnil očitke, da so krščanski demokrati klerikalci in cerkveno trobi-

• Ciril Kolešnik je dejal, da je strankarsko življenje v Brežicah malo zvodnelo. To se ni zgodilo, ker stranke ne dobijo proračunskega denarja, ampak je odraz političnih razmer.

lo. Mi smo zase, Cerkev je zase, vendar se stalno dogovarjamo in stremimo k istim ciljem, v katere so vdelane krščanske vrednote, je ponazoril prakso Franc Miklavčič.

Na občnem zboru so oživili in kljub različnim mnenjem navzočih podprli zamisel o postopnem prehodu na 3-letni porodniški dopust. Ocenili so, da bi bilo potrebno v Sloveniji precej zmanjšati zneske, ki jih državljeni sedaj plačujejo za spremembo namembnosti zemljišč. Menili so tudi, da se morajo ljudje izobraževati in da mora občina preprečiti beg možganov. Spričo nekaterih obljub o vračanju zemljišč so na zboru posvarili Slovenijo in krajevne prenapetosti iz nekaterih strank, naj ne obetajo, česar ne bodo mogli uresničiti. S tem v zvezi je Ciril Kolešnik, član stranke ter republiški poslanec in predsednik brežiškega izvršnega sveta, z obžalovanjem omenil za te dni sklican sestanek o denacionalizaciji kompleksa cerkljanskega letališča.

L. M.

M. LUZAR

mark Novolesu, če bi se hotel odkupiti.

Sigmat bo šel v stečaj, saj je s tem soglašala tudi Novolesova skupščina, na kateri so Sigmatovi zastopniki sicer vztrajali na izplačilu še ene plače preden bo stečaj. Po definitivnem koncu naj bi brestaniško tovarno znova kako postavili na noge. Kot je zagotovil Novolesov generalni direktor, si krovno podjetje resnično prizadeva najti možnost, da bi Sigmat v taki ali drugačni obliki delal tudi po formalnem koncu sedanje tovarne.

Ker v tovarni nimajo dela, malo prodajo in zato je tudi prihodek po-

• Sigmatovi zaposleni očitajo Novolesu, da je pred časom »preknjižil« nazaj na Sigmat kontingent čakajočih delavcev brestaniške tovarne, glede katerih se je zavezal, da bo zanje poiskal rešitev. Direktor Bajželj obžaluje, če se je zgodilo tako, in pravi, da je Novoles sicer zaposlil veliko delavcev iz bankrotiranih obratov. Kar zadeva izplačilo omenjenega osebnega dohodka, direktor nanj pristaja, vendar meni, da bi morali biti Sigmatovi delavci samo v enakopravnem položaju z zaposlenimi v drugih podjetjih, ki prebivajo podobno usodo kot brestaniško. Dobra volja obstaja, ne pa tudi garancija, da bo izplačan. V zvezi s stečajem je Milan Bajželj prepričan, da bo prepoznano. Tako menijo tudi Sigmatovi delavci vključno z v. d. direktorja Ivanom Lubijem. Kdo je torej doslej zavlačeval in zakaj?

djetja pičel. S tistim, kar vendarle iztržijo, ne vedo, kaj naj storijo, ali naj porabijo za plače ali za nakup najnujšega materiala, da bi kljub vsemu delali naprej v najbolj zmanjšanem obsegu. Dejstvo, da so zadnji osebni dohodek izplačali za avgust, to pa se je zgodilo decembra, pove, da plače prejemajo z zamudo. V celem lanskem letu vključno z avgustovskim osebnim dohodkom je prejel delavec z višješolsko izobrazbo, ki je imel to srečo, da zanj ni zmanjkalo dela, manj kot 70 tisoč tolarjev.

M. LUZAR

Prav vsem ne morejo ustreči

BREŽICE — V brežiški občini so prejeli okrog 3.000 vlog za slovensko državljanstvo. Tolikšno število prošelj je po eni strani posledica dejstva, da je v občini živel precej prebivalcev drugih narodnosti. V več primerih pa so prošnja vložili Brežičani, ki so sicer mislili, da so slovenski državljeni, vendar se je zadnji hip izkazalo, da ni tako. Od omenjenega števila prispelih vlog so jih v Brežicah pozitivno rešili 350. Med razlogi, na podlagi katerih so prošnje za državljanstvo zavrnili, je na primer ta, da posameznik ni živel v Sloveniji na dan plebiscita, kar ima ob sestavi brežiškega prebivalstva poseben pomen. Negativno rešitev so napisali tudi v primeru, če je nosilec tujega državljanstva zaprosil za slovensko, da bi v naši republiki začel obrtno dejavnost. V brežiški občini so v enem primeru odvzeli že »potrjeno« slovensko državljanstvo. Kot uradno pojasnjujejo, gre za prebivalca, ki je v Brežicah samo občasno. Odsoten je neupravičeno, da pa je pogosto, kaže dejstvo, da mu odločbe o odvzemu državljanstva še niso mogli vročiti, ker ga ni tu.

V ustreznem brežiškem referatu so doslej izdali občanom skupno okrog 500 slovenskih potnih listov, nekaj tudi letos. V letošnjem letu niso izdali nobenega jugoslovanskega potnega lista, medtem ko so jih nekaj lani. Sekretariat za notranje zadeve je že napisal okrog 100 voznških dovoljenj na novih obrazilih, o zanimanju govori podatek, da za zamenjavo prosil dnevnico celo 15 oseb. Nove osebnice izkazuje bodo začeli izdajati v februarju, enako velja za registrske tablice, ki jih bodo najverjetneje dajali samo za nanovo registrirana vozila.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 6. II.

SLOVENIJA 1

8.35 — 0.40 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
ZLATI DEŽ, 4. del danske serije
PALČKI NIMAJO POJMA, 1. del
11.00 POROČILA
11.05 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
ZAUPNO POROČILO O STRIPU, amer. dok. film
14.15 VIDEO STRANI
14.25 NAPOVEDNIK
14.30 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
SUPER BABICA, angl. naniz, 4/13
ŽIV ŽAV
18.10 ŽE VESTE..., svetovalno izobraževalna oddaja
18.45 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 RAZREDNIK, amer. naniz, 11/22
20.30 TVARIETE
21.30 TEDNIK
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 POSLOVNA BORZA
22.55 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA
DROBNE STVARI, zadnji del amer. nadalj.
CELLINI, italij. nadalj., 1/6
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.15 Video strani — 15.25 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (34. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Video lestvica — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik RAI — 20.05 Gospodarska oddaja — 20.35 Umetniški večer: Vohun (angl. film, ČB); John Le Carre (angl. dok. film) - 23.20 Yutel

PETEK, 7. II.

SLOVENIJA 1

8.15 — 1.30 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
PALČKI NIMAJO POJMA, 2. del
ZLATI DEŽ, danska serija
11.00 POROČILA
11.05 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
GUSARJI, franc.-tunizjski film
12.50 EURORITEM, ponovitev 34. oddaja
13.10 VIDEO STRANI
13.50 NAPOVEDNIK
13.55 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
VOHUN, amer. film
15.50 GOSPODARSKA ODDAJA
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 FORUM
19.15 NOVOSTI ZALOŽB
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD, prenos iz CD
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 NAPOVEDNIK
22.40 SOVA:
TAKO KOT KIT, angl. film
1.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Video strani — 16.10 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 34. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Jazz in blues — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.05 Alternativni program: Studio City — 21.35 Večerni gost: Marjan Jerman — 22.25 Koncert orkestra Camerata labacensis v Grobljah — 23.15 Yutel

SOBOTA, 8. II.

SLOVENIJA 1

7.35 — 1.10 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 IZBOR
8.00 RADOVEDNI TAČEK
8.15 ZLATI PRAH
8.25 KLUB KLOBUK
10.10 TVARIETE
11.10 TEDNIK
12.00 POROČILA
12.05 VEČERNI GOST: MARJAN JERMAN, ponovitev
13.40 NAPOVEDNIK
13.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, ponovitev
14.35 TOK TOK, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 NA KLANCU, slov. film
18.15 GARFIELD IN PRIJATELJI
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 UTRIP
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 PREŠERNOVE NAGRADE NEKOČ
21.00 DELO NA ČRNO, amer. naniz., 2/10
21.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.20 NAPOVEDNIK
22.25 SOVA:
MURPHY BROWN, 10. epizoda amer. naniz.
MOŽ Z IMENOM SOKOL, amer. nadalj., 2/13
NOČNI PORTIR, italij.-angl. film
LJUDJE POČNEJO VSE MOGOČE, amer. varietejski program
1.05 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

9.50 Video strani — 10.00 Sova (ponovitev) — 11.15 Hokej Jesenice: Olimpija — 12.15 Odbojka (m) Vileđa: Tovil — 13.00 Video noč (ponovitev) — 16.00 Albertville: Zimske olimpijske igre 92 — 18.45 Video meh — 19.15 Klasika — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik RTV Srbija — 20.05 Krizkraz — 21.15 Filmske uspešnice: Ognjeni vozovi (angl. film) — 23.15 Yutel

NEDELJA, 9. II.

SLOVENIJA 1

8.30 — 13.15 in 13.25 — 0.20 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
ŽIV ŽAV
SUPER BABICA, angl. naniz., 4/13
10.05 PLES POD SLOVENSKO LIPO, 2. oddaja
10.35 ONA + ON, ponovitev
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 GARFIELD IN PRIJATELJI, ponovitev
12.35 VIDEOMEH, ponovitev
13.40 FLASH GORDON, ponovitev amer. filma
15.25 NAPOVEDNIK
15.30 EDUARD IN NJEGOVE HČERE, franc. nadalj., 4/6
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 NOVČICI Z NEBA, amer. film
18.25 RISANKA
18.35 TV MERNIK
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ODDAJA TEDNA
19.15 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZDRAVO
21.10 PODARIM - DOBIM
21.30 DRŽAVNO NADZORSTVO, poljudnoznan. serija, 5/6
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA

SLOVENIJA 2

Opomba: Albertville - Zimske olimpijske igre 92: 9.45 studio+preosi; 17.00 studio+preosi; 21.00 umetn. drs., studio + posnetki
9.35 Video strani — 16.05 Sova (ponovitev) — 19.00 Sova (ponovitev) — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.05 Potovanja (angl. poljudnoznan. serija, 2/9) — 1.00 Yutel

PONEDELJEK, 10. II.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.10 in 15.30 — 1.05 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 PROGRAM ZA OTROKE

10.25 KARKOLI DRUGEGA BI BILO POHLEPNO, angl. nadalj., 2/6
11.15 TV MERNIK, UTRIP, ZRCALO
TEDNA ponovitev
12.00 POROČILA
15.45 VIDEO STRANI
15.55 NAPOVEDNIK
16.00 PODARIM - DOBIM, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
17.40 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.15 BOJ ZA OBSTANEK
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
18.55 EPP
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 DA, PREDSEDNIK, angl. naniz., 9/9
20.40 SVET NA ZASLONU
21.25 KULA (HIŠA NA SAMEM), drama TV Plišta
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA

TOREK, 11. II.

SLOVENIJA 1

8.20 — 12.10 in 15.15 — 0.40 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE
9.45 ŠOLSKA TV
10.45 EURORITEM, ponovitev
11.05 ZNANOST IN RESNICA, ponovitev
12.00 POROČILA
15.30 VIDEO STRANI
15.40 NAPOVEDNIK
15.50 ALPE-DONAVA-JADRAN
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
18.00 SVET POROČA
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE

19.30 DNEVNIK 2, VREME ŠPORT
20.05 LOUISIANA, amer. nadalj., 6/6
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 OSMI DAN
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 POSLOVNA BORZA
22.40 VRH LEDENE GORE, 1. del angl. dok. oddaje
23.10 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA:
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Albertville - Zimske olimpijske igre: 9.40 studio+preosi; 13.50 prenos; 17.00 studio+posnetki; 21.00 studio + prenos
9.30 Video strani — 15.20 Sova (ponovitev) — 19.00 Orion — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik SA — 20.05 Nixon (angl. dokumentarna serija, 2/3) — 1.00 Yutel

SREDA, 12. II.

SLOVENIJA 1

8.55 — 12.10 in 15.00 — 0.50 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 PROGRAM ZA OTROKE
10.20 LOUISIANA, amer. nadalj., 6/6
11.00 NIXON, ponovitev 1. dela angl. dok. serije
12.00 POROČILA
15.25 NAPOVEDNIK
15.30 POTOVANJA, angl. poljudnoznanstvena serija., 2/9
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
KLUB KLOBUK
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
BREZ UTEMELJENEGA DVO-MA, novozelandski film
21.50 MALI KONCERT
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 NAPOVEDNIK
22.35 SOVA:
KRIŽA, amer. naniz., 2. epizoda
MOŽ Z IMENOM SOKOL, amer. nadalj., 6/13
ZGODBA O MAGNUMU, angl. dok. serija, 1/3
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Albertville - Zimske olimpijske igre: 9.45 studio+preosi; 12.05 prenos; 14.20 prenos; 17.30 studio+posnetki; 21.00 prenos hokeja, studio+posnetki
9.35 Video strani — 13.20 Video strani — 13.30 Osmi dan (ponovitev) — 16.10 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 35. oddaja) — 19.00 Regionalni programi - Maribor — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Komorna glasba skozi stoletja: Med klasično in romantiko (ponovitev 5. oddaja) — 20.40 Pogled in zadeni — 0.30 Yutel

Vojvoda Rudolf bo na grbu

Še nekatere podrobnosti ob izbiranju novega novomeškega grba — Prerekanje je bolj sprejemljivo, kot bi bila ravnodušnost — Sklep občinske skupščine

10. januarja je prišlo do srečanja med predstavnikom občine Novo mesto in predstavnikom slovenskega Heraldiknega, genealoškega in veksilološkega (veksilološkega) društva Slovenski ščit iz Ljubljane, ki je strokovno usposobljeno za heraldične zadeve. Že po prvih izmenjanih mislih o heraldičnem zapletu z novomeškim grbom se je izkazalo, da imata obe stranki enake poglede na zadevo: grb Novega mesta, upodobljen tako, kot je na predlogu Ministrstva za notranje zadeve (odslej: Ministrstvo), je le pogojno sprejemljiv za uporabo, kateri je bil namenjen, torej za (začasni) okras na registrske tablice motornih vozil (odslej: tablice). Strokovnemu svetu »Slovenskega ščita« takšna izvedba novomeškega grba ne ustreza zaradi neheraldične upodobitve lika vojvode Rudolfa IV., pri čemer ima v mislih zgodovinski in heraldičnemu slikanju neustrezno podanost, kar ima za posledico, da grb ni sprejemljiv (povedano preprosto: grb ni simpatičen).

Predstavniku HGV društva so bile že sicer znane pripombe občinstva na predloženi grb, iste pa je s svojim podajanjem potrdil tudi predstavnik občine. Na srečanju sta bila obravnavana tudi izvleček iz razprave k osnutku odloka o grbu SOB Novo mesto z dne 28. 11. 91 («Izvleček»), ter Odlok o grbu občine Novo mesto («Odlok»). Iz gradiva je razvidno, da so z urejevanjem zadeve z grbom imeli pristojni SOB Novo mesto težko nalogo pa seveda tudi težko delo. Ob zavesti zgodovinske odgovornosti pri odločanju o ohranitvi tradicionalne, sicer profane svetinje, kakršna je tudi grb znanega in z nacionalno zgodovino ovenčanega srednjeveškega Novega mesta, pristojnim na SOB Novo mesto zagotovo ni bilo lahko popuščati tistim, ki so hoteli iz različnih razlogov z zgodovinski grb zamenjati s čim drugim. Vsaka vodilna struktura, posebno pa še županstvo kateregakoli mesta, je obenem tudi varuh tradicij, posebno še kulturnozgodovinskih, kajti le zgodovinske tradicije dajejo nekemu naselju pečat mesta. Neizpodbitno je namreč, da bi v primeru njihove popustljivosti že ena naslednjih struktur občinskega (mestnega) vodstva s prstom kazala na možne iz današnje generacije kot na nezobrazne in nezavedne omahljivce, ki ne le da so osramotili mestno zgodovino, temveč tudi oskrnili njegov grb s tem, da so se mu upovedali oziroma ga

zapravili. Kot je v podobnih primerih običajno, bi te ljudi ožigosali kot nevedne spomina. Ob neprimerni podobi ponujenega grba občinstva pač ni bilo lahko prepričati, da grb vendarle potrdi (sprejme), posebno še, ko istemu občinstvu vodstvo ni moglo nuditi z jasno heraldično identiteto upodobljenega istega grba.

Ker oba zgoraj omenjena dokumenta obravnavata občutljive zadeve, so primerne nekatere dopolnitve, morda tudi priporočila. Tako npr. spornega grba, ki ga je SOB Novega mesta predložilo ministrstvo kot predlog za nalepke za tablice, ni oblikoval prof. dr. Božo Otorepec, temveč je ministrstvu le posredoval priporočila za likovno izvedbo grba, temelječa na zgodovinskih dejstvih. Ker je razumljivo, da ministrstvo samo ne more risati grbov, je naročilo likovne izvedbe vseh na tablice predvidenih grbov predalo renomiranemu podjetju Studio Marketing («Studio»), kajti podobne institucije, specializirane za heraldiko tedaj še ni bilo. Studio, usposobljen z emblemologijo ter specializiran za emblemografijo, je naročilo prevzel kot dolžnost in ga opravil po svojih metodah, ki pa niso predvidene za izvajanje heraldično zahtevnih naročil. Pri slednjih pa je imel še posebej »zvezane roke«: upoštevati je moral zgodovinska dejstva, heraldične zakonitosti in »sprejemljivost« (okus) občinstva. Dodatni pogoj je bila zahteva ministrstva, da mora ostati grb tudi v zmanjšani verziji razviden in prepoznaven na določeno razdaljo. Dejstvo je, da pri takšnih oblikovanih računalniška obdelava heraldičnega lika ne pripomore k željeni rešitvi in jih je treba reševati klasično. Tudi ministrstvo je imelo pogojeno velikost teh grbov na vsega nekaj kvadratnih centimetrov, ker so pač tablice motornih vozil razmeroma majhne. Še nekaj: v heraldiki veljajo grbi, ki predstavljajo določeno zgodovinsko osebnost (ne nekega svetnika!) za upodobitveno zahtevne. Tako je med slovenskimi mestnimi (krajevnimi) grbi ravno grb Novega mesta najzahtevnejši.

Iz tretjega člena Odloka je mogoče razbrati prizadevnost pristojnih za ohranitev heraldične identitete novomeškemu grbu; pri čemer je posebej poudarjeno, da v to ni zajet od ministrstva predloženi »uporabni grb« Novega mesta, ki je predviden le za registrske tabli-

ce. Potrebno je pripomniti, da tudi predlogi ministrstva temeljijo izključno na izvornih in seveda »urejenih« grbih naših mest, seveda le tam, kjer pač so »urejeni«. Torej tudi ministrstvo ne »gre preko« mestnih oz. občinskih uprav. Kjer pa »urejenega« grba ni (med množico drugih tudi v Novem mestu), si ministrstvo prizadeva za optimalno rešitev problemov, za katere je zadolženo. Da slovenska heraldika ni urejena, izhaja iz tega, da preko sedemdeset let nismo živeli z njo. Tako je tudi za oznako registrskih tablic novomeške regije ministrstvo pred časom predvidelo grb Novega mesta, ker posebnega grba za to dolenjsko področje (še) ni. Tudi tovrstne želje prebivalstva po ministrstvu zagotovo upoštevali.

Kolikor je mogoče razbrati iz Odloka, Statut občine Novo mesto določa, da je grb mesta samega hkrati tudi grb občine Novo mesto, kar je sicer možno, ni pa pogoj. Vendar je vprašljivo, če bo mesto v to privolilo (podobno, kot če bi svoj primček posojali sosedstvu), kot je vprašljivo, če bodo občani širšega področja priznali grb Novega mesta za svojega. Tako tudi v omenjanem Odloku ostaja vprašanje posebnega občinskega grba odprto. Pred dopolnitvami Odloka o grbu Novega mesta pa bi bilo vsekakor potrebno opredeliti pojme, kot so grb, emblem in atribut.

Grb je stalni (zgodovinski) barvni znak osebe, družine, rodbine, stanovskega društva itd. ali pa kraja, mesta, dežele, države itd., upodobljen po heraldičnih zakonih.

Emblem (simbolični znak) je lahko vse, kar je upodobljeno in predstavljeno kot (zaščiten) znak nečesa.

Predstavitveni atribut je običajno podoba nekega naravnega ali umetnega objekta (podoba določenega naravnega okolja ali pa podoba določenega objekta, ki je delo človeških rok), kar je značilnost kraja. Kot so npr. predstavitveni atributi Pariza Eifflov stolp; Notredamska cerkev, Slavolok zmage in še drugo, tako je predstavitveni atribut Novega mesta Kapiteljski hrib s kapiteljsko cerkvijo (običajno predstavljen iz jugovzhodne strani). Največkrat se takšni atributi sploh ne »pokrivajo« z grbi tistih krajev, medtem ko emblemi večkrat posegajo po podobah že poznanih objektov. Morda edini primer »pokrivanja« predstavitvenega atributa z grbom mesta v naši državi je Celje (na

modrem ščitu tri, 2 + 1, zlate zvezde).

Pri obravnavi posameznih točk izvečka so zapisani skoro pragmatični dialogi razpravljalcev, katerih večina mnenj je utemeljenih, predlogi pa so vzpodbudni, zato jih je izvršni svet že upošteval. Prav demokratično pa so zapise tudi trditve posameznih, miselno sicer neobremenjenih razpravljalcev, ki jim s komentarjem ni mogoče nadomestiti elementarnega. Pri teh tudi ni mogoče prezreti insemirane tendence po uveljavitvi novomeškega emblema (zavoj reke Krke) namesto zgodovinskega grba, češ da je to sodobnejša varianta slednjega.

Omenjeni razgovor je rezultiral sledeče: skupščina lahko da ministrstvu na voljo Studiov grb Novega mesta za začasno namensko uporabo na registrske tablice (kar je izvršni svet že storil). Ta »grb« naj bi bil v veljavi začasno, dokler Novo mesto ne najde ustreznije upodobitve svojega grba. V tem pa je mogoče naročiti HGV društvu Slovenski ščit ponudbo za ureditev novomeškega grba. Izvršni svet bi prevzel finančne obveznosti projekta ter obvezno določite poblaščen skupine za usklajevanje posameznih etap v urejevanju grba z izvajalci pri Slovenskem ščitu. Ta bi se obvezal v dogovorjenem roku izdelati zgodovinsko utemeljen, heraldičnostrujen ter sprejemljiv grb mesta.

Že dosedanje študije v zvezi z novomeškim grbom so pokazale, da je habšburški vojvoda Rudolf IV. v našem štir-

rinajstem stoletju Novomeščane s podelitvijo mestnih pravic zelo osrečil (mimogrede lahko to primerjamo z našim veseljem ob priznanju Slovenije), da pa jih ni bogvedi kako osrečil s svojo podobo v njihovem grbu. Nobeno slovensko mesto ni namreč tolikokrat izdelalo svojega pečata, seveda z vsakokrat drugače obloženim vojvodo Rudolfom. Torej je tudi to edinstvena tradicija tega slovenskega mesta, ki jo, ne da bi se tega posebej zavedali, lepo — nadaljujemo v enaindvajseto stoletje.

Splošna ocena tovrstnih razmer je ta, da je to prerekanje o grbu Novega mesta sprejemljivo, torej nam ni vseeno, kaj se v našem okolju in z nami samimi dogaja. Bolj bi bila zaskrbljujoča morebitna apatija naših ljudi. Ravno nasprotno: kljub čestokrat pomanjkljivemu znanju in poznavanju stroke se trudijo za jasne cilje («mestni» grb, poseben »občinski« grb), torej za stalne kulturne kvalitete, kamor sodi tudi sprejemljiv/»simpatičen« grb lastnega mesta, v čemer se zrcali želja po lastni identiteti. Torej bo ljudstvo med Savo in Gorjanci socialno in nacionalno osveščeno, kar je ob dejstvu, da smo po novem pravzaprav vsi Slovenci in Slovenke — mejaši, zelo vzpodbudno. Med drugim je tudi to ena izmed zagotovitev našemu potomstvu, da bo imelo urejeno domovanje v naši lastni državi.

Za Slovenski ščit
VALT JUREČIČ

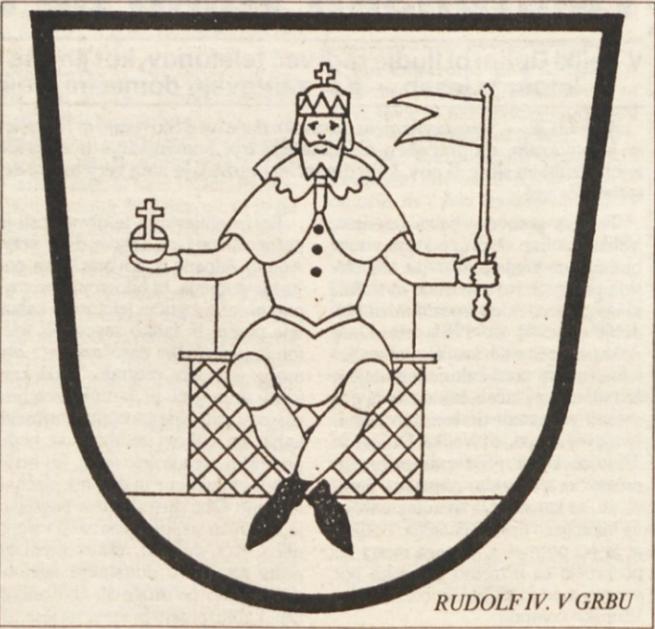
Rudolf IV. tudi na tablicah

Registrsko območje bi kmalu edino ostalo brez novih tablic

NOVO MESTO — Ko so konec januarja začeli izdajati nove avtomobilске registrske tablice za registrska območja v Sloveniji, Novega mesta kot edinega ni bilo zraven. Tablice namreč niso mogli izdelati, saj ni bilo znano, kakšen bo grb na njih med črkami in številkami. Zadeva je zdaj urejena, avtomobilске tablice novomeškega registrskega območja bo krasila podoba nadvojvode Rudolfa IV.

Novomeška občinska skupščina je o grbu novomeške občine prvič odločala že na jesenski seji. Takrat so bili poslanci v enem zboru proti predlagani podobi Rudolfa IV. v grbu. Zadeva je bila ponovno na dnevnem redu decembrske skupščine, a jo je izvršni svet kot predlagatelj na začetku seje umaknil. Na dnevnem redu skupščine, sklicane za 30. januar, proti pričakovanjem ni bilo zadeve »grb«. Predlog, da jo obravnavajo, so poslanci dobili na sami seji. Če tega ne bi storili, bi novomeška občina kot edina v Sloveniji morala še počakati z izdajanjem novih registrskih tablic ali pa izdajati nepopolne.

V takem položaju so poslanci novomeškega parlamenta pred tednom dali dovoljenje ministrstvu za notranje zadeve republike Slovenije, da za potrebe novih registrskih tablic do sprejema ustreznije rešitve občinskega grba uporablja grb mesta Novo mesto, ki sta ga oblikovala Studio marketing iz Ljubljane in dr. Božo Otorepec. Gre za podobo ustanovitelja Novega mesta nadvojvode Rudolfa IV., ki sedi s prekrizanimi nogami, z državnim jabolkom v desni in fevdno zastavo v levi roki. Vojvodska kapa in njegova obleka sta rdeče barve, jabolko in zastava pa rumene. S sklenitvijo pogodbe o vsestranski obdelavi grba in zastave občine Novo mesto s heraldičnim društvom Slovenski ščit je skupščina na predlog Jova Grobovske sklenila do nadaljnjega počakati.

Knjižnica pod novo streho

14. februarja otvoritev novih prostorov knjižnice v Sevnici — Govoril bo dr. M. Kmecl

SEVNICA — Občinska knjižnica v Sevnici, ki je bila zaradi prostorske utesjenosti in skromnega fonda knjig vsa leta bolj v sramoto kot ponos mesta, bo končno svojim obiskovalcem ob koncu prihodnjega tedna odprla duri v mnogo primernejših, povsem novih prostorih. To je hkrati najlepše darilo ob slovenskem kulturnem prazniku.

V sklopu Hotelskega — trgovskega centra (HTC), ki mu tudi ta kulturni hram spreminja prvotno namembnost, je nad prodajalnima Jutrjanke in Lisce knjižnici zdaj na voljo skoraj štirikrat več prostora kot doslej. Tajnik sevnške Zveze kulturnih organizacij Albert Felician pravi, da tudi sedanjih 192 kvadratnih metrov precej zaostaja za republiški normativi.

Ida Tušar

Celotna naložba je veljala 8,5 milijona tolarjev, kar za bolj revno občino nikakor ni malo. Na voljo je enkrat več knjižniškim polic kot doslej, kdaj bodo te bolj popolnjene, pa je spet vprašanje, ki je povezano z denarjem. Višja knjižničarka Ida Tušar, ki je šele ob začetku leta nastopila službo kot vodja občinske knjižnice v Sevnici, zato ne pozna dolgoletnih zagat te ustanove, ki so ji zaradi skromnega knjižnega fonda (zdaj obsega 16.000 knjig, kar je še zmeraj manj kot knjiga na prebivalca) in neustreznih prostorov z republike grozili z odvzemanjem matičnosti, se pravi, da ne bi bilo več iz republiške malhe pričakovati novcev za knjige. Matična knjižnica v Sevnici ima svoje podružnice tudi v Loki, Krmelju in na Blanci.

Je pa imela Tušarjeva pred selitvijo občinske knjižnice iz prostorov bivše sindikalne dvorane zadnje tedne polne roke dela, pri čemer so ji pomagale študentke in kolegice iz krške Valvasorjeve knjižnice. To je bilo strokovno delo, razvrščanje del po UDK klasifikaciji, vnašanje podatkov o vseh enotah v računalnik, naposled pa bo življenjski vek knjig nekoliko podaljšan, ker so jih opremili z ovitki.

P. PERC

Pevski večer na Mirni bo

V Trebnjem pa so ga morali prestaviti zaradi bolezni

MIRNA, TREBNJE — V počastitev slovenskega kulturnega praznika bo v soboto, 8. februarja, ob 19. uri v dvorani mireskega TVD Partizan kulturni večer, na katerem bodo nastopili pevci in pevke domačega zbora Svoboda ter moški in ženski zbor KUD Emil Adamič iz Mokronoga. Na prireditvi bodo podelili Gallusove značke posameznikom za njihovo dolgoletno zvestobo zborovskemu petju.

Predvideno je bilo, da bo ob isti uri podobna prireditev tudi v Trebnjem, kjer naj bi nastopili izvajalci iz Trebnjega, pa je v vrste pevcev posegla bolezen, tako da so morali pevsko-glasbeni večer prestaviti. Načrtujejo ga za prihodnji teden, ko bodo tudi podelili Gallusove značke dolgoletnim članom pevskih zborov.

TEČAJI NEMŠČINE IN ITALIJANŠČINE

METLIKA — Ljudska knjižnica iz Metlike pripravlja v sodelovanju s črnomaljskim Zavodom za izobraževanje in kulturo tečaj nemskega in italijanskega jezika. Vpisujejo do 1. marca, in sicer nemščino za učence od 6. do 8. razreda ter za odrasle od 1. do 4. stopnje. Mentorica bo prof. Nada Ivanič, pridobiti pa bo moč tudi slovenski ali mednarodni certifikat. Tečaj italijanščine bo za 1. in 2. stopnjo tako za mladino kot odrasle, mentor pa bo prof. Janez Mervar. Za vsako skupino se mora prijavit 8 do 10 tečajnikov, da bo tečaj v Metliki.

V NEDELJO BO PREMIERA

MIRNA PEČ — Igralci tukajšnje gledališke skupine se bodo v tej sezoni predstavili na odru s komedijo. Pod vodstvom Jožefa Matijeveča, ki se prvič preizkusa kot režiser, so naštirali delo Dobrodošča, miss Agata. Predpremiere bo v soboto, 8. februarja, dopoldne, ko bodo komedijo igrali za člane Društva invalidov iz Novega mesta. Premiera pa bo v nedeljo, 9. februarja, ob 15. uri. Obkrat bodo igralci nastopili na odru v mirnopski dvorani.

AKADEMSKI KONCERT

KOČEVJE — Koncert Akademskoga pevskega zbora iz Ljubljane bo v nedeljo, 9. februarja, ob 17. uri v farni cerkvi v Kočevju. Organizirajo ga mladi krščanski demokrati. Vabljeni!

FILMI ZA POČITNIČARJE

KRMELJ — Sevnška Zveza kulturnih organizacij je pripravila med zimskimi počitnicami dve filmski predstavi za krmeljske otroke. Preteklo nedeljo so jim v krmeljskem kinu zavrteli film Smrčki prihajajo, to nedeljo ob 16. uri pa bo na sporedu film Ko zorijo jagode. Ta film bo na ogled jutri ob 16. in v nedeljo ob 10. uri tudi v sevnškem kinematografu, danes popoldne ob 16. pa bodo sevnškim otrokom zavrteli še Srečo na vrvi.

MIHELČIČ GRE V BERLIN

ČRNOMELJ — Silvester Mihelčič, solist na elektronski harmoniki iz Črnomlja, potuje ta teden v Berlin, kjer bo imel dva koncerta za zdomce iz Slovenije. Jutri, v petek, 7. februarja, bo nastopil na občnem zboru slovenskega Kulturno-prosvetnega in športnega društva Slovenija, naslednji dan, v soboto, 8. februarja, pa na proslavi slovenskega kulturnega praznika v Berlinu. Sponzor tega, sicer že tretjega zapovrstnega Mihelčičevega gostovanja v Nemčiji je črnomaljski Integral.

JUTRI LITERARNI VEČER V METLIKI

METLIKA — V tukajšnjem kulturnem domu bo jutri, v petek, 7. februarja, ob 19. uri literarni večer, na katerem bodo sodelovali: Severin Šali, Marjanca Kočevar, Ivan Zoran, Franci Šali, Jože Dular in Toni Gašperič. Njihova dela bodo brali učenci metliške osnovne šole. Program bosta popestrila oktet Vitis in kitarist Martin Črnogelj. Prireditve pripravlja metliška knjižnica v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

VRTEC V GALERIJI, GALERIJA V VRTCU

LJUBLJANA — V Narodni galeriji v Ljubljani bo v ponedeljek, 10. februarja, zanimiv posvet Vrtec v galeriji, galerija v vrtcu, ki ga prireja omenjena ustanova skupaj s Pedagoškim inštitutom pri Univerzi v Ljubljani. Namen posveta je seznaniti širšo javnost z raziskovalnim projektom, ki ga izvaja Pedagoški inštitut.

KULTURNI PRAZNIK V DRAGATUŠU

DRAGATUŠ — Po večletnem premoru se bo v počastitev slovenskega kulturnega praznika znova predstavila dragatuška folklorna skupina. V petek, 7. februarja, bo ob 19. nastopila v kulturnem domu v Dragatušu s celovečernim nastopom. Ob spremljavi domačih tamburašev bo predstavila vrsto belokranjskih plesov in pesmi. Vabljeni!

● *Kultura ni nadomestek, ampak ključ življenja. (Mallock)*

Mladi dobivajo svoj klub

Prostore Mladinskega kulturnega kluba Bele krajine v Črnomlju bo jutri odprl dr. Dušan Plut

ČRNOMELJ — Mladinskemu kulturnemu klubu Bele krajine je končno uspelo urediti in opremiti prostor, ki ga je dobil v središču Črnomlja, tako da je vse pripravljeno na otvoritev. Klubske prostore bo jutri, v petek, 7. februarja, ob 19. uri odprl dr. Dušan Plut, član Predsedstva Republike Slovenije, sicer belokranjski rojak. Ob otvoritvi bo program, v katerem bo kot gostja nastopila tudi slovenska šansonjerka Vita Mavrič.

Boštjan Švajger, pesnik in eden najbolj prizadevnih pri omenjenem klubu, pravi, da bo mladim zdaj, ko dobivajo lastne prostore, mnogo lažje

Praznični večer v Krškem

Nocoj v Kulturnem domu Krško slovesna podelitev Prešernovih plaket in koncert Acija Bertoncelja

KRŠKO — Osrednja občinska prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika bo danes, v četrtek, 6. februarja, v veliki dvorani Kulturnega doma Krško in se bo začela ob 19. uri. Začela se bo s slavnostnim govorom, ki ga bo imel predsednik Skupščine občine Krško, vojsko Omerzu, nato pa bodo podelili Prešernove plakete, tradicionalna priznanja za prizadevno delo na področju kulture, ki jih podeljujejo od leta 1981 ob vsakoletnem kulturnem prazniku. Kulturni program bo izvajal priznani pianist Acija Bertoncelja, ki se bo poslušalцем predstavil z Brahmovimi, Debussyjevimi, Gershwinovimi in Chopinovimi skladbami.

Letos podeljujejo 21 Prešernovih plaket, poleg bronastih in srebrnih prvih tudi zlato. Plaketo z zlatim sijajem bo prejel Mirko Avsenak, in sicer za dolgoletno uspešno delo v kulturi

I. Z.

Novomeška ustvarjalca

Danes v Krki otvoritev razstave del Ane Guštin in Nika Goloba

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 6. februarja, ob 13. uri bodo v galeriji Krke, v avli poslovne stavbe novomeške tovarne zdravil v Ločni, odprli razstavo likovnih del akademске slikarke Ane Guštin in likovnega ustvarjalca Nika Goloba, ki sta oba iz Novega mesta. Guštinova se bo ljubiteljem likovne umetnosti predstavila z risbami in grafikami, Golob pa s skulpturami iz gline in drugih materialov. Razstavljalca sta dolgoletna likovna pedagoga iz mentorja mladim likovnikom v okviru njihove izvenšolske dejavnosti. Na otvoritvi razstave bo o njunem delu govoril umetnostni zgodovinar Jožef Matijeveč iz Dolenjskega muzeja. V kulturnem programu bo sodeloval mešani pevski zbor Krke pod vodstvom zborovodkinje Jožice Bradač.

CELJSKO GOSTOVANJE S KOMEDIJO LUBEZEN

KRŠKO — V Kulturnem domu Krško bo v četrtek, 13. februarja, nova abonmajska gledališka predstava. To bo predstava hudomušne komedije Lubezen, ki jo je napisal sodobni ameriški pisatelj (glasbenik, pravnik in sociolog) S. Murray Joseph, izvajali pa jo bodo igralci Slovenskega gledališča iz Celja, in sicer bodo to Zvone Agrež, Darja Reichman in Bojan Umek. Režiser tega zabavnega gledališkega večera, ki se bo začel ob 19. uri, je Dušan Mlakar. Vstopnice bodo tudi v prosti prodaji po 200 tolarjev za odrasle in po 100 tolarjev za mladino.

»Nevidne strani vidne umetnosti«

Otvoritev razstave danes v Dolenjski galeriji

NOVO MESTO — Veliko stvari je splošno znanih ali pa si človek misli, da jih pozna. Tudi ko si ogleduje slike, risbe ali kipe, mu je najprej vse tako blizu in jasno. Da pa v resnici ve zelo malo ali nič, ugotovi šele po daljšem ogledovanju in razmišljanju, ko hoče malo pogledati tudi »onkraj« umetniških del. Tedaj ga zaustavijo mnoge uganke in neznanke, mnoge »nevidne strani vidne umetnosti«. Nenadoma se začne spraševati, kako je npr. nastala slika, pred katero se je ustavil in si jo ogleduje. Zakaj je slika takšna, kot jo vidi, in ne drugačna. Kakšne barve je slikar uporabljal, kako pripravil in kako nanašal na papir, platno, les ali kako drugo podlago.

Narodna galerija iz Ljubljane je prav zato, da bi bili ljudje bolje poučeni, kako »nastaja« umetnost, razgrnila nekatere skrivnosti, te »nevidne strani vidne umetnosti«. Pripravila je zelo poučno razstavo, na kateri na vabljiv način obiskovalce pouči, kako nastajajo freske, tabelne slike, kako se pripravijo jajčne tempera in oljne barve, kaj so in kako nastanejo risbe, iz kakšne snovi so risala, po kakšnem postopku nastane kip itd. Razstavo dopolnjuje predvajanje videofilmov o likovnih tehnikah.

To razstavo Narodne galerije bodo odprli danes, v četrtek, 6. februarja, ob 11. uri v Dolenjski galeriji v Novem mestu. Razstava, na kateri se torej dogaja vse, kar smo pravkar omenili, je zelo poučna in polni prenekatere radovedno misel ljubiteljem likovne umetnosti, sicer pa je namenjena predvsem šolarjem, ki se o likovni umetnosti in najrazličnejših likovnih tehnikah učijo pri pouku. I. Z.

Razstava in pet oktetov

Alojz Konec od danes razstavlja v Posavskem muzeju — Tam bo drevi tudi srečanje oktetov Posavja

BREŽICE — Osrednja občinska praznična slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku bo danes, v četrtek, 6. februarja, zvečer v Posavskem muzeju v Brežicah. Ob 18. uri bodo v galeriji Posavskega muzeja odprli pregledno razstavo slik akademskega slikarja Alojza Konce iz Sevnice. To bo repera razstave, s katero se je ta umetnik januarja predstavil v Dolenjski galeriji v Novem mestu. Obiskovalcem bo na voljo tudi barvni katalog, ki spremlja to razstavo in ga je izdal Dolenjski muzej v sodelovanju s Posavskim muzejem. Končeva razstava bo v Brežicah odprta vse do 8. marca.

Organizatorji današnje slovesnosti (Posavski muzej, Zveza kulturnih organizacij Brežice in Posavsko pevsko združenje) so ob otvoritvi Končeve

kultura in izobraževanje

Ole, Norge!

NOVO MESTO — Atrij v novem delu stavbe novomeške Gimnazije, odprtem lani, je prestal še eno gledališko preizkušnjo: predstavo »gledališke arktične zgodbe« Norge. Uprizoritev je bila v petek, 31. januarja, zvečer.

Zgodba govori o Eskimih, Platonu, Lacanu, fraktalni geometriji, Josipu Brozu, Metalcu kopja, Helsinkih, o ljudeh, ki so postavljali in utrjevali novo astronomijo umetnosti, se pravi o Marinettiju, Eluardu, Brechtu in še kom, pa o dečku in deklici, ki ljubita fotodinamizem.

Režiser Matjaž Berger, ki na novomeški Gimnaziji tudi poučuje, je predstavo zasnoval s sedemnajstimi umetniki — gimnazijci, vključil enega epistemologa (hermenevtika fraktalne geometrije) in enega večkratnega državnega prvaka v orodni telovadbi.

Uprizoritev te in takšne zgodbe, ki kar naprej uhaja iz območja dojemljive realnosti in nemara tudi iz dojemljivosti, je pogumno in hkrati tvegano dejanje, še posebej, če jo motrimo z očmi poprečnege, gledališko slabo izobraženega in slabo osveščenega gledalca.

Tako je eden od gledalcev avtorju tega zapisa dejal, da se mu je le od daleč svitalo, kaj da je osnovno sporočilo zgodbe Norge. Najbrž je res, da gledalec brez dovolj lastne domišljije in smisla za življenje res nima veliko možnosti za aktivno sledenje tistemu, kar vidi in sliši, skratka, da od takšne predstave nima veliko.

Dejstvo, da je omenjeni gledalec vtrajal oziroma gledal in poslušal do konca, pa daje vedeti, da je v predstavi vseeno nekaj, kar pritegne. Kot abstraktna slika, ki jo rad gledaš, pa ne veš zakaj. Sicer pa je tako, da se vsaka nova stvar, ki se dviguje nad tradicionalizem in sledi najnovejšim smerem, je težka prebiti. Včasih celo v osveščenem okolju.

Zato: Ole, Norge!
Zapišimo še, da je predstava Norge posvečena znanim osebnostim iz slovenskega javnega življenja — Miru Cerarju, Draganu Živadinovu in Rastku Močniku. — an

OTVORITEV KAPITELJSKE KNJIŽNICE

NOVO MESTO — V počastitev slovenskega kulturnega praznika in v okviru prireditev ob 500-letnici novomeškega Kolegiatega ga kapitlja bodo v prošnji v soboto, 8. februarja, ob 18. uri odprli obnovljeno kapiteljsko knjižnico. Po uvodnih besedah prošta Jožefa Lapa bo nadškof dr. Alojzij Šuštar blagoslovil knjižnico, nato pa bo France Baraga povedal nekaj več o sami knjižnici. Sledila bo predstavitev romana Oče naš Pavleta Zidarja.

RAZSTAVA DEL Z EKSTEMPORA

ČRNOMELJ — V tukajšnji galeriji Miniart bo od 8. do 22. februarja na ogled izbor del, nastalih na lanskem likovnem ekstemporu belokranjskih osnovnošolcev. Razstavo bodo pripravili v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

MED OBSODBO IN POMILOVANJEM

Kakšen je vsakdan v novomeških zaporih? — Tudi Romi postiljajo postelje — Pot v svobodo težja kot pot v zapor — Samica za poredne, prost izhod za pridne

NOVO MESTO — 16. januarja 1992 je bilo na begu iz slovenskih zaporov 49 obsojencev, od tega so jih devetnajst pogrešali na Dobu, trinajst v Ljubljani, štiri v Celju, šest v mladoletniškem vzgojnem domu v Radečah, tri v mariborskih zaporih, Novo mesto je imelo tega dne na spisku enega pobeglega; šlo je za 23-letnega Silvo S. iz Kočevskih Poljan, mladeniča, o čigar početju in begu je bilo prav na tej strani že porabljenega nekaj tiskarskega črnila.

SREČANJE V SAMICI

Štirinajst dni kasneje smo z Zvonetom Bečajem, vodjo novomeških zaporov, in Brankom Tintorjem, poveljnikom paznikov, kot so še ne dolgo nazaj pravili vodji pooblaščenih uradnih oseb, stali v samici stavbe v Jerebovi ulici. Na postelji je sedel Silvo S., mladenič širokega nasmeha, ki ga tudi vnovično prijetje in dvotedenska zaporniška kazen bivanja v samici nista spravila s tira. »Presenetili so me, nisem vedel, da me zasledu-

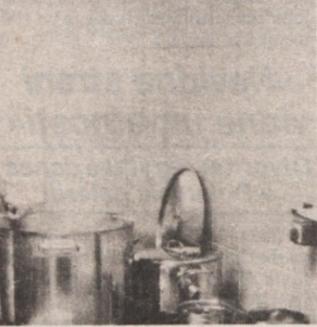
Dnevne obroke pripravljajo v zaporniški kuhinji, v vlogi kuharjev so obsojenci. Ivan (na posnetku) ima pred seboj še domala celo kazen; skupaj z obračunom na Dobu si je prislužil dvajset let bivanja za rešetkami.

jejo. Skozi hosto sem se vračal po isti poti, kot sem jo uporabil že poprej. Pa so mi postavlili zasledo. Naenkrat je predme skočil policaj s pištolo v roki, nisem imel več kam. Vrgel so me tla in potem v marico. Svobode je bilo konec. Zakaj se po prostem izhodu nisem vrnil v zapor? Vsega je krivo dekle, grozilo mi je, da me bo pustilo, če se ne vrnem. Ubogal sem jo, danes je ne bi več. Tako je ravnodušno pripovedoval Silvo, vmes pa v rokah vrtel časopis. Tovrstnega branja je imel na postelji še nekaj, začuda pa se nad tistim, kar je pisalo o njem, ni kaj dosti pritoževal. Potarnal je le, da preveč verjamemo policistom. Hitro pa je našel tudi odgovor na vprašanje, zakaj je med tokratnim bežanjem znova vlamiljal. »Ne zaradi denarja, tega

je za KPD Dob trdil ugledni, sedaj upokojeni policijski strokovnjak, kakšna so pravila, ki se jih penologi pri svojem delu morajo držati. Predvsem pa, kako se zapornikom dodeljujejo prosti izhodi, ki da jih preneka kateri obsojenci po podatkih policistov izrabljajo za nove kriminalne podvige.

ZAPOR NI MAŠČEVANJE ZA PRETEKLOST

Novomeški zapori organizacijsko spadajo k ljubljanskim, zaporniki pa naj bi na Dolenjskem prestajali krajše zaporne kazni do treh mesecev. Resničnost je daleč od tega, kajti danes najdemo v Jerebovi ulici obsojence, katerim je sodišče odmerilo tudi po dvajset, devet ali štiri leta bivanja za rešetkami. Jasno, da možnosti za tako dolgotrajno prestajanje kazni v Novem mestu ni, predvsem ni mesta za gibanje zapornikov na svežem zraku. Sicer pa zaporniške celice v Novem mestu sprejmejo okoli 50 oseb, zanje pa skrbi 16 zaposlenih oseb.

Dnevne obroke pripravljajo v zaporniški kuhinji, v vlogi kuharjev so obsojenci. Ivan (na posnetku) ima pred seboj še domala celo kazen; skupaj z obračunom na Dobu si je prislužil dvajset let bivanja za rešetkami.

Vse so bolj ali manj usposobljene za delo z zaporniki, celo tajnica ima penološko šolo in se po potrebi prelevi tudi v paznico. In še nekaj velja ugodoma omeniti: tako novomeški kot vsi ostali zapori sodijo pod neposredni nadzor ministrstva za pravosodje, in ne policije, kot bi kdo mislil. Zato nič čudnega, če je predsednik novomeškega sodišča reden gost v zaporniških prostorih, pregleduje celice, poišča hrano, na voljo je tudi za morebitne pripombe zapornikov, svoje ugotovitve pa vpisuje v knjigo obiskov. Listanje po tej knjigi pokaže, da doslej pripomb na delo, pogoje in hrano v novomeških zaporih ni imel. »O slehernem, ki pride k nam na prestajanje kazni, si skušamo čimprej ustvariti kar najbolj popolno podobo.

S prihodom Zvoneta Bečaja na mesto vodje novomeških zaporov se je tu po mnenju predsednika sodišča veliko tega spremenilo na bolje.

Od tega, za kaj je bil kaznovan, kakšna oseba je, na podlagi tovrstnih spoznanj obsojencu tudi odredimo način ravnanja z njim,« razlaga Zvoneta Bečaj, katerega uradni naziv je pomočnik upravnika ljubljanskih zaporov in vodja Zaporov Novo mesto. »Velik pomeni za nas že to, ali obsojenec pride na prestajanje kazni sam ali ga moramo iskati. Nadaljnjo usodo si v zaporu vsak obsojenec odreja sam. S svojim vedenjem in ravnanjem gradi ali ruši naše zaupanje. Pri tem pa je potrebno vedeti tole: zapor ni maščevanje za dejanje, ki ga je nekdo storil v preteklosti, zapor je prevzgoja. In po tem, kako v naših zaporih ravnamo z obsojenci, svetovna javnost ocenjuje, koliko spoštujemo temeljne človekove svoboščine in pravice. Tudi to je prevzgoja, če zaporniku, ki si to seveda zasluži, omogočimo takšno prestajanje kazni, da njegov najbližji sosed ali sodelavec sploh ne veda, da je imel kdaj opraviti s sodiščem.«

imam dovolj. Toda, ali mislite, da sem neumen in da bom prenočeval po hotelih, kjer me bodo takoj prijeli? Bolj zanesljivo je bilo vlomiti, se v miru najesti, napiti in naspiti.«
Silvo S. možnosti za pobeg zlepa ne bo več dobil, preveč prahu je dvignilo njegovo izgotovje po prostem izhodu, ki mu ga je dovolila zaporniška uprava. In prav s sodelovanjem ter pomočjo slednje smo skušali med dvodnevni bivanjem v novomeških zaporih odgovoriti na več vprašanj. Predvsem, v kakšnih razmerah živijo zaporniki, kakšna je penološka politika, kako poteka prevzgoja, so zapori res »fakultete za kriminalce«, kot

KAKO ROMI POSTILJAJO POSTELJE

Dan v slovenskih zaporih se vselej prične ob 6. uri. Tudi novomeški niso izjema, petnajst minut po budnici je nato časa za pospravljanje postelj. Sprehod po zaporniških celicah je

• **Pod naslovom »Obračun v zaporniški jedilnici« je naš list predlanskega aprila pisal o krvavem obračunu v KPD Dob.**

• **»33-letni Djuro O. in leto dni mlajši Ivan P. že nekaj časa nista bila najboljša prijatelja na Dobu. Sprla sta se pred meseci ob igranju kart. Takrat je Djuro s pepelnikom kresnil Ivana po glavi. Slednji tega očitno ni pozabil; dolgo se je pripravljal na maščevanje, priložnost se mu je ponudila minulo sredo. Oborožen z manjšim nožem je okoli 14.20 stopil v zaporniško jedilnico, si na pladenj naložil hrano, nato pa odšel do konca pulta, kjer je stal Djuro O. Iz žepa je potegnil nož in z njim Djuro zabodel v srce. Ranjencu so sicer takoj nudili pomoč v ambulanti KPD, nakar so ga prepeljali v novomeško bolnišnico, vendar je tam še istega dne ob 20.45 hudim ranam podlegel.«**

pokazal, da to opravilo vsi temeljito obvladajo, kar je še posebej nenavadno in za naše izkušnje celo neverjetno, če zapišemo, da je 80 odst. novomeških zapornikov Romov. Zajtrk je ob 6.30, tisti četrtek, ko smo bili v njihovi družbi, so zaporniki jedli kruh s pašter ter čajem, v petek pa kruh z evrokremo in mlekom. Po zajtrku se prične delovni dan.

Tisti, katerim je zaporniška uprava namenila nekaj več svobode, odhajajo na delo ven. Nekateri zaporniki z blažjimi kaznimi za, denimo, povzročene prometne nezgode, sploh ne prekinjejo delovnega razmerja med bivanjem v zaporu. Zjutraj gredo na svoje delovno mesto, popoldne se vračajo v Jerebovo ulico, čez vikend lahko gredo domov k svojim. Do enakihi ugodnosti lahko pridejo, denimo, kmetje, kooperanti kmetijskih zadrug. Spet drugi, ki so si s svojim obnašanjem pridobili zaupanje vodje, socialnega delavca in paznikov, odhajajo dopoldne na priložnostna zunanja dela. Gre za opravila v podjetjih ali pri zasebnikih, ki imajo z

Brane Tintor je poveljnik paznikov, ti so v novomeških zaporih neoboroženi.

zaporu sklenjeno posebno pogodbo. Ta čas je delovna ura obsojenca pri njih vredna 65 tolarjev; delodajalec nakaže denar zaporom, slednji četrtino tega zneska vsakomesečno izplačajo zapornikom, preostanek dobijo ob odhodu domov. So pa tudi taki, ki zaposlitev dobijo kar v zaporu, omenimo le kurjača, kuharje itd. Urne postavke za tovrstna opravila določajo v Ljubljani, denar pa seveda dobi obsojenec.

VLOMIL, KER JE HOTEL NAZAJ V ZAPOR

Eden takih je Franc T., ki je po stazu ta čas verjetno najstarejši prebivalec novomeških zaporov, za seboj pa ima tudi že dvanajstletno bivanje v KPD Dob. Prisluzil si ga je z ubojem. »Ta dogodek je neizbrisno zaznamoval moje življenje. Prestal sem kazen, a v tem času izgubil vse; prijatelje in stik z zunanjim svetom. Poln upanja sem zapuščal zaporniško kuhinjo

v Jerebovi in stopil v svobodo. Toda čakal me je svet, poln razočaranj. Enostavno, hotel sem nazaj v zapor. Vlomil sem in moja želja je bila izpolnjena,« je prostodušno razlagal Franc T., vmes pa pridno polnil ogromne peči v kurilnici, ki je postala njegov dom in služba.

Kosilo imajo obsojenci ob 12. uri. Četrtek segedin s krompirjem in oblahah je bil nad vse okusen, malokateri restavracija vam bo postregla s takšnim. Pa za štedilnikom letos preurejene in posodobljene kuhinje ne stojita kvalificirana kuharja, pač pa zgolj obsojenca z nekaj v zaporu pridobljenimi izkušnjami. Tisti, ki je imel glavno besedo med lonci, je Ivan P., obsojen kar na dvajset let zaporov. Pove, da je dvakrat moril, nazadnje kar v KP DOB, kjer je predlani v jedilnici do smrti zabodel sozapornika. »Saj ste pisali o tem,« spomni.

V SOBE PREK DNEVA NI VSTOPA

Obsojenci imajo popoldne več ali manj prosto, zadržujejo se v dnevnih prostorih, dve uri imajo na voljo za sprehod po majhnem in skrbno omejenem dvorišču. V sobe čez dan zaporniki ne smejo, čas do večerje, ki je ob 18. uri, si krajšajo z gledanjem televizije, branjem, igranjem šaha ali kart. Če koga zanima večerni menu: kruh z mesnim »doručkom« in sokom. S spanjem ob 21. uri, ko mora po celicah zavladati tišina, se je četrtek končal. Toda mnogi med zaporniki zlepa niso zatisnili očesa, mislili so na dan, ki prihaja. V petek zaporniška uprava odloča o prostih izhodih, predčasni odpustih, podaljšanih obiskih in podobnih prošnjah.

Petek je tudi dan za kopanje. Med tem časom pazniki temeljito in siste-

• **Ni nevsakdanje, če v stavbo v Jerebovi tu in tam zavije tudi župnik. Zaporniki imajo pravico do veroizpovedi, če kdo od njih to želi, župnika pokličejo v zapore. Tudi to je sestavni del prevzgoje, enako kot razna predavanja. Ne dolgo nazaj so imeli novomeški zaporniki dvojno predavanje o aidsu, zaščitni pred njim ter morebitnimi posledicami.**

matično pregledajo sobe, ni malo primerov, ko so odkrili našaganje in prebarvane rešetke, izkopane luknje v steni ali na tleh, seveda na nesrečo tistih, ki so se pripravljali na pobeg.

Petkov delavnik se je pričel ob 7. uri z običajno predajo poslov nočne dnevni izmeni in pregledom pošte. Znova smo se srečali z imenom Silvo S., temeljno sodišče iz Črnomlja ga namreč prek zaporniške uprave vabi na glavno sodno obravnavo, ki bo 11. februarja ob 11. uri v Črnomlju. Med ostalo pošto velja omeniti še dopis ministrstva za pravosodje, ki osebje v zaporih opozarja pred pobegi, kot se je nedavno pripetil v KP Dob. Zapornikom je namreč iz notranje strani uspelo odpreti vrata celice, ki jih varuje za pah. Ministrstvo zato priporoča, da se takšna vrata še dodatno zaklenejo.

Za petkovo komisijo se je nabralo kar štirinajst prošenj za prost izhod ali predčasen odpust. Glavno besedo pri

• **Janez Gartner je predsednik temeljnega sodišča Novo mesto, pod katerega neposredni nadzor sodijo tudi novomeški zapori: »Odkar so zapori dobili novega upravnika, so se stvari bistveno obrnile na boljše. V zaporih vladajo red, čistota, korektni odnosi, pritožb, ki jih je včasih bilo precej, ni več. Pripornikom in zapornikom so zagotovljene vse pravice, ki jim gredo, prostori so urejeni.«**

odločanju ima poleg vodje zaporov socialni delavec Marjan Menger.

PRED SAMICO K ZDRAVNIKU

»Trudimo se, da bi bili pri svojem delu kar najbolj korektni in pošteni, obsojenca je kaznovalo že sodišče, mi

smo tu, da mu pomagamo. Tudi zato pazniki v našem zavodu niso oboroženi, čeprav imajo do česa takega vso pravico in na razpolago tudi ustrezna sredstva za samozaščito. Z obsojenci delamo vsakodnevno, sedaj, ko je na tem področju pravna praznina, se ravnamo po mednarodnih konvencijah. Nagrade in sankcije pa so seveda sestavni del prevzgoje,« razlaga Marjan Menger. »Zapornik, ki za pet minut prekorači čas prostega izhoda, bo naslednjih nekaj tednov brez te nagrade. Če je zamuda večja, sledi disciplinski postopek z zaslišanji, pisanjem zapisnika, nato pa ukrep. Najverjetnejši je selitev v samico, nadaljše enkratno možno bivanje v njej je 21 dni. Pred izrekom takšne kazni pa se posvetujemo še z zdravnikom, ali bo obsojenec tak ukrep psihično prenesel. V primeru Silvo S. nam je, denimo, zdravnik svetoval, naj mu izrečemo maksimalno 14 dni bivanja v samici. Tega smo se tudi držali. Hujša kršitev zaporniškega reda je tudi pitje ali vnašanje alkohola, da napadov na uradno osebo ali poskusov pobega ne omenjamo.

Prijaznejša plat našega dela so seveda nagrade. Od podaljšanih obiskov v času prestajanja kazni do prostih izhodov, vikendov ali celo enomesečnega skrajšanja kazni (to je v pristojnosti vodje zaporov — op.p.), predčasni odpustov in še česa.«

PROST IZHOD ZA OSMERICO

Marjan H. je v petek prošil za prost vikend, toda zaradi svoje agresivnosti

Samica: postelja, miza, stol, v kotu pa umivalnik in stranišče.

in slabih izkušnjah, saj se ob izhodih tudi v druge KPD ni vračal, je ostal praznih rok. Povsem drugače je komisija ravnala z Jožetom J., ki je prestal že več kot polovico kazni, s svojim ravnanjem pa si je prislužil še enomesečno skrajšanje; domov je odšel predčrtašnji. Berto M. in Vinko K. sta v zaporu premalo časa, da bi

Taka je zaporniška soba, čeprav je 80 odstotkov zapornikov Romov, so postelje lepo postlane. V ozadju je kontrolna lina za ostro paznikovo oko.

komisija tvegala in ju izpustila na prost izhod, čez vikend je v zaporu ostal tudi Marko H., saj je na prestajanje kazni prišel prisilno, vsem ostalim je bilo ugodeno. Branko B. je odšel na obisk k bolni družini, kot je navedel v prošnji, domov je odšel tudi Reso B., enako Martin J., na prostem izhodu je bil čez soboto in nedeljo še Bruno J., k domačim pa je odšel tudi Drago K., ki mora od skupaj devetih odsedeti še štiri leta. Prosti vikend so v petek dobili še Igor G., Franc K. in Danko B., večina jih je v prošnji navedla, da morajo opraviti to ali ono hišno opravilo.

KONTROLA V ROKAH POLICIJE

»Sezname tistih, ki jih izpustimo na prost izhod, vikend ali dopust, predamo stalni službi UNZ, še predno zaporniki zapustijo naš zavod. Naša kontrola nad njimi s tem preneha, prevzame jo policija. Če se kateri od obsojencev v predpisanim roku ne vrne, izdamo tiralico,« pojasnjuje Zvoneta Bečaj in se pri tem znova spomni Silvo S., ki mu je očitno povzročil nekaj sivih las. Pravi, da neupravičeno. »Na podlagi odredbe sodišča so ga 27. novembra ob 15. uri pripeljali k nam na prestajanje petmesečne zaporne kazni. Ker v zapor ni prišel prostovoljno, do božiča ni imel izhoda, čeprav na njegovo delo in ravnanje ni bilo pripomb. Prvi prost izhod je dobil za božič; policija mu očitno ni nasprotovala, saj so bili v sosednji stavbi tiho. Fant se je vrnil v dogovorjenem času, nikarkršnih razlogov ni bilo torej, da ne bi ugodili še njegovi želji ob novem letu.

Kaj se je zatem zgodilo, je bolj ali manj znano. Toda tveganje je sestavni del našega dela. Konec koncev nimamo prav nobenega jamstva, da se bodo tisti, ki jih na prost izhod izpuščamo danes, vrnil v zapor. Prevzgoja temelji tudi ali predvsem na zaupanju. Enih do drugih in obratno.«

Zapleteno je življenje v zaporu, težko razločljivo. Ko si zunaj, ljudi v

• **Tik pred zaključkom redakcije nas je poklical vodja novomeških zaporov Zvoneta Bečaj. Njegov raport je bil kratek in jasan: »Vsi zaporniki, ki smo jih v petek izpustili na prost vikend, so se pravočasno vrnili v zavod.«**

njem obsojaš, ko si z njimi, jih pomiluješ.

BOJAN BUDJA

Najstarejši slovenski odvetnik

Desetletja in desetletja zgodovine so vpisana v še vedno izvrstni spomin najstarejšega slovenskega odvetnika Josipa Bučarja iz Novega mesta. Preživel je avstrogrsko cesarstvo, dve Jugoslaviji, tri vojne in mnoge svoje danes slavne sovrstnike.

V ponedeljek, 3. februarja, je znani novomeški odvetnik Josip Bučar čil in zdrav obhajal 90-letnico rojstva. Bučar ni samo eden najstarejših Novomeščanov, marveč je najstarejši slovenski odvetnik sploh. Jubilarju je misel jasna, spomin izvrsten, beseda mu teče gladko in njegova pripoved je zanimiva.

Sicer pa se ima gospod Bučar česa spominjati. Rojen je bil pred 90 leti v Srebrničah kot predzadni od trinajstih otrok v kmečki družini. »Naša hiša je bila zadnja v vasi, stala je bolj pri Krki in kadar je bila prav visoka voda, smo v čolnih živino vozili na varno,« se spominja dogodkov izpred osemdesetih in več let. Bučarjeva rodovina je trdna, saj je Josipov oče učakal 90 let, mati pa je bila tudi krepko čez 80. Od številnih Bučarjevih otrok se je na višjih šolah šolal samo Jože. »Ena sestra je bila pred prvo svetovno vojno poštna uradnica na Dunaju. To je takrat nekaj pomenilo. To ugledno službo pa ji je priskrbel Fran Šuklje, državni in deželni poslanec in lastnik gradiča Kamen v Kandiji, kamor smo mi nosili mleko iz Srebrnič.« Druga sestra, Emilija, ki je hotela biti nuna v Šmihelu, pa so se ji tamkajšnje sestre, ki so jo hotele preveč »komandirati in fiksirati«, tako zamerile, da si je premislila in šla v trgovski poklic, je za malega Jožeta uredila, da je šel v šolo k patrom v mesto. »Pri patrih je rad štrik pel,« se zasmeje 90-letnik.

Po končani osnovni šoli je šel Bučar v gimnazijo, ki je bila takrat še v stari stavbi v neposredni bližini frančiškanskega samostana. Spominja se, kako so se med prvo svetovno vojno morali preseliti v samostanske prostore, ker so gimnazijo preuredili v vojno bolnico, »v špital«, kot so takrat rekli. Po končani vojni, iz katere se ni vrnil marsikateri vpoklicani novomeški študent, se je gimnazija preselila v novo stavbo, kjer je Bučar tudi maturiral. Njegova dijaška in študentska leta sovpadajo z všesplošnim vrenjem in ustvarjalnim zagonom, ki je kasneje dobil ime »novomeška pomlad«. Bučar je bil vrstnik Slavka Gruma, Nika Berusa, Božidarja Jakca, Mirana Jarca, Antona Podbevška, Leona Štuklja, bratov Mušičev, Jožeta Cvelbarja, Zdenka Skalicega in drugih mladeničev, ki imajo pomembno mesto v slovenski kulturni zgodovini, znanosti in drugih panogah. »Ja, to je bil cvet slovenske inteligence in umetnosti!« s ponosom pravi Bučar. »Jaz se njihovih krožkov in drugih stvari nisem mogel udeleževati. Bil sem s kmetov in sem moral poleg šole doma na kmetiji trdo delati, tako da za druge stvari ni bilo časa. Poleti, ko sem spal na podu, me je oče zbudil ob štirih zjutraj. Do sedmih sem delal, potem pa v šolo. Le v višjih razredih gimnazije so me pustili malo bolj pri miru, takrat sem si kakšen dinar zaslužil tudi z instrukcijami.« Maturiral je že v Jugoslaviji. »Pri maturi smo že imeli hrvaški jezik pa nam že takrat ni to kaj preveč dišalo. No, pa se za maturo za hrvaščino ni bilo treba posebej pripravljati, ker nam je profesor, ki tudi ni bil navdušen nad tem novim

predmetom, povedal, kaj nas bo vprašal...«

Najlepša so bila študentska leta

Če se staremu možu misel le zatakne ali če izgubi nit pripovedi, se obrne na šest let mlajšo ženo Mileno, ki je tudi od najzgodnejšega otroštva v Novem mestu. Bučarjeva sta poročena že 55 let, poznata pa se še precej dalj časa. Milena je namreč sestra Bučarjevega prijatelja iz ljudske šole, Toneta Furlana, kasnejšega znanega novomeškega zobozdravnika. »Milene se spominjam še izpred prve vojne, ko je bila še majhna punčka« pravi Josip. S prijateljem in sošolcem Toneom Furlanom sta se dogovorila, da gresta študirat v Zagreb. Furlan stomatologijo, Bučar pa agronomijo. »Mene je kmetijstvo zelo veselilo in zanimalo. Delo na zemlji pa z živino. Še posebej rad sem imel konje. Ko sem hodil v gimnazijo, sem med počitnicami fural, ko so gradili belokranjsko železnico. Res sem mislil, da se bom lahko tudi v študiju posvetil kmetijstvu, a žal ni bilo nič iz tega.« V Zagrebu Bučar ni dobil primer-

nega stanovanja in je obupal ter odšel v Ljubljano, kjer pa ni bilo agronske fakultete, zato se je vpisal na pravo. »V Ljubljani je bilo vse lažje, ker je bilo veliko novomeških študentov, ki smo močno držali skupaj. Čeprav sem živel bolj na trdo in jedel v glavnem fižol in krompir, so bila študentska leta tako lepa, da jih ne bom pozabil nikoli, tudi če bi živel še 90 let. Pri študiju sem bil priden, a smo tudi veselo lumpali in hodili na plese, pa s kakšnim dekletom sem tudi šel...« se razneži, ko ga spomini popeljejo v mladost.

Po odsluženi vojski je bilo pa težko za službo. Kar doma v Srebrničah na kmetiji je bil in pisal prošnje. Na okrožnem sodišču v Novem mestu, kjer bi hotel biti pripravnik, ni bilo prostora in je napisal prošnji še v Podgorico in Sarajevo. Tam bi službo lahko dobil, a ga mama, ki ga je imela tako rada, ni pustila. Je rekla, da mu raje noge poseka, kot da bi ga pustila na jug. Končno se je tudi to uredilo in mladi jurist Bučar je delal prakso najprej na sodišču, katerega predsednik je bil dr. Polenšek, potem pa je bil praktikant še pri odvetniku dr. Ivanetiču, izvrstnem pravniku, ki je kot študent na Dunaju dobival Knaflevo štipendijo. Od njega je šel še za leto dni nazaj na sodnijo, potem pa odprl svojo odvetniško pisarno.

Tako se je začela dolga odvetniška pot Josipa Bučarja, ki se je pravzaprav končala šele pred desetimi leti. Sicer se je odvetnik Bučar upokojil že prej, a ni dolgo zdržal doma in je kmalu spet odprl odvetniško pisarno. Kot dolgoletni novomeški odvetnik je Bučar doživel marsikaj. »Pet let po vojni sem bil edini advokat v Novem mestu, ker nobenemu drugemu takratna oblast ni dovolila prakse. Dela je bilo čez glavo, pa še časi so bili taki, da si bil v stalni nevarnosti. Mene so za kratek čas trikrat zaprli, in to brez vzroka, zaradi odvetniškega dela.« Ker za druge odvetnike v Novem mestu

FOTO: A. BARTELI

ni smelo biti dela, je Bučar k sebi vzel dr. Ivanetiča, pri katerem je na začetku delal kot praktikant.

Končno v samostojni Sloveniji

Ob delu pa Bučar nikoli ni pozabil na družabnost in sprostitev. »Zmeraj sem bil rad v družbi, precej smo lumpali, to je v tistih časih sodilo v družabno življenje. Pa v naravo sem od nekdaj rad hodil, dolga desetletja sem bil vnet lovec. Jaz nisem bil za na štant, nisem zdržal pri miru, ampak sem bil brakir, sem pse komandiral. Po hosti sem šel kot veter,« se pohvali. Stari in čili mož je prepričan, da je gibanje precej pripomoglo, da je zdrav dočakal tako starost. »Še lani sem redno hodil okoli, sedaj pa sem opešal. Pa še nekaj je pomembno v življenju: čista in mirna vest, to je najmekhejše zglavje.«

Na starost sta zakonca Bučar dočkala tudi samostojno in priznano Slovenijo. »Živela sva v Avstro-Ogrski, kraljevi in novi Jugoslaviji, preživela dve svetovni vojni, prestala italijansko in nemško okupacijo, pa sva le dočkala tudi samostojno Slovenijo. Slovenci si po vsem, kar smo prestali, res zaslužimo mirno, pošteno in pravično državo. Zato ni prav to, kar sedaj delajo, ko se stranke in politiki ravšajo med sabo. Če bodo tako delali, bodo to ubogo mlado in majhno državo požrli in razbili,« svari jubilar Bučar. Njega bi že veljalo poslušati. V 90 letih, ki jih je večino preživel v Novem mestu, živi že v četrti državi. Želi si, da bi bila ta za Slovence tudi zadnja, kajti šele ta je prva zares naša. Naj tudi Josip Bučar in njegova žena Milena še dolgo in zdravo živita v njej!

A. BARTELI

kulturni zakladi

Kam so vse te knjige šle?

Novomeški kapitelj se pripravlja na 500-letnico ustanovitve. Med pripravami na poltisočletnico je bila skrbne pozornosti deležna tudi kapiteljska knjižnica, pri tem pa se je razkrila zanimiva usoda njenih knjig. Od prvotne knjižnice so ostale samo tri, po zadnji vojni pa so kot »darovanke« šle še mnoge dragocene knjige.

Knjige so naše najzvestejše pripovedovalke o življenju, o starih časih, o vzgibih človeškega srca in o dosežkih njegovega uma, o sebi pa ne morejo govoriti, čeprav imajo tudi knjige svojo usodo, kot pravi star rek. Ko bi mogle govoriti o sebi, kaj vse bi nam povedale o ljudeh, skozi katerih roke so šle, in o časih, ki so jih prevetrili, o žalostni usodi svojih vrstnic, ki so izginile in se niso vračale na police zaradi nemarne pozabljivosti ljudi, morda tudi kradljivosti ali kakšnih drugih nečastnih nagibov. Pričevanje tisočih knjig knjižnice kolegiatega kapitlja v Novem mestu, ki so lepo očiščene in v red razvrščene od tega tedna naprej postavljene v novih omarah v obnovljenih prostorih novomeške proštije, bi bilo še posebno zanimivo. K sreči so ljubitelji knjig in starih listin, ki znajo prisluhniti skrivni govori knjig in tako je mogoče nekoliko spoznati tudi usodo kapiteljske knjižnice. Najbolje jo verjetno pozna dipl. teolog in arhivar France Baraga, ki že tri leta pregleduje ter ureja arhiv novomeške proštije, precej svojega časa pa je posvetil tudi kapiteljski knjižnici.

V okviru obnovitvenih del proštjske stavbe, ki naj bi praznovanje 500-letnice ustanovitve kolegiatega kapitlja v Novem mestu dočakala na z-

naj in znotraj obnovljena, so se odločili urediti in obnoviti tudi kapiteljsko knjižnico, ki je bila doslej prej neurejena kot urejena. Lani so vse knjige začasno preselili na hodnik in preuredili prostor, ki je služil za knjižnico že ves čas. Te dni so knjige vrnili v obnovljeni prostor in v na novo in posebej za to knjižnico izdelane knjižne omare. Začasno selitev so izkoristili za pregled in ureditev knjižnega fonda, pri tem pa so pozornost posvetili vsaki knjigi posebej. Marsikatera je po dolgih desetletjih spet ležala v človeških rokah in z marsikatero so pobrisali desetletja star prah. V glavnem to delo opravlja France Baraga, ki se je pri sortiranju knjig temeljito seznanil s knjižnico in prisluhnil tihi govori knjig o njihovi usodi.

»Usoda knjižnice kolegiatega kapitlja v Novem mestu ni bila lahka in knjigam mila,« je povedal Baraga. »Od stare knjižne zaloge iz 16. stol. so se ohranile samo tri knjige. V arhivu je ohranjen testament prošta Polidorja Montagnana, iz katerega je razvidno, da je bila njegova knjižnica, ki jo je zapustil kapitlju, vredna tisoč goldinarjev. Vsekaror je šlo za takrat kar pomembno knjižno bogastvo, ki pa je, razen omenjenih treh knjig, skoraj v celoti izgubljeno.«

Kam so knjige šle, bi bilo težko reči. Morda so izginile v plamenih požara, možno je tudi, da jih je kapitelj v stiski prodal, da bi se rešil iz denarnih težav. Kdo bi vedel? Kljub izgubi starih tiskov pa je knjižnica še vedno dragocena, predvsem kot spomenik časa, v katerem je nastala, se pravi 18. in 19. stol. Iz arhivskih dokumentov je razvidno, da so prošti v tem obdobju pogosto kupovali knjige ali jih dobivali v dar. Med dobavitelji novih knjig velja omeniti tiskarja Valerija de Valerij iz Gorice, ki je bil prijatelj novomeškega prošta Jabačina. V eni od knjig, ki jo je natisnil leta 1776, je na naslovnici celo natisnjeno posvetilo temu proštu.

Razumljivo je, da je zaradi namena in narave knjižnice največ knjig v latinščini in nemščini. Presenetljivo precej je francoskih in italijanskih knjig, veliko pa seveda tudi slovenskih, med drugim kompletni letniki starih slovenskih časopisov, najstarejši slovenski šolski učbeniki pa knjige Mohorjeve družbe in Slovenske matice. Kot zanimivost omenimo zbirko knjig Zgodbe Kristofa Šmida, ki jo je natisnil novomeški tiskar in založnik Krajec.

Žal pa med knjigami manjka mnogo dragocenih in starih slovenskih knjig, ki so nekdanje stale na policah kapiteljske knjižnice. Usodo tem knjigam je pisal povojni čas, za katerega prvo obdobje je bil značilen neprijazen odnos oblasti do Cerkve. Prošt Štrukelj se je tako moral vdati »prošnjam« in je »daroval« novomeški študijski knjižnici 559 knjig, med njimi nekaj najdragocenejših v knjižnici. Omenimo prvi natis Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske iz leta 1689, pet knjig slovitih pridig Janeza Svetokriškega iz konca 17. stol., zbirko slovenskih nedeljskih pridig Jerneja Basarja iz leta 1734, Jurija Japlja Sveto pismo iz konca 18. stol., vse letnike Novic in Zgodnje Danice, Kranjsko čbelico, prvo izdajo Prešernovih Poezij in Krsta pri Savici pa Baragovo knjigo o Indijancih, prvo slovensko povest Ciglerjevo Srečo v nesreči itd. itd. Ni pa jasno, ali je bila takrat »darovana« tudi Dalmatinova Biblija. Na seznamu knjig, ki je ohranjen v proštjskem arhivu, Biblije ni, izročilo

FOTO: M. MARKELJ

pa pravi, da je proštija imela en izvod te nadvse dragocene slovenske knjige.

»Morda bi bilo najbolj prav, da se te knjige s primernim dogovorom in razumevanjem kdaj vrnejo, od koder so bile vzete in kamor tudi spadajo,« meni sedanji novomeški prošt Jožef Lap.

Preurejeno in obnovljeno kapiteljsko knjižnico bodo v soboto slovesno odprli. Vendar pa bo treba še marsikaj postoriti tudi po otvoritvi. »Polovico knjig je signiranih in katalogiziranih. To je bilo opravljeno leta 1870, ko je bila knjižnica nazadnje popolnoma urejena. Iz tistega časa je ohranjen tudi katalog, ki pa ga bo treba za današnjo uporabo prepisati, saj zna gotovo, v katerem je pisan, dandanes le malokdo tekoče brati. Katalog bo seveda treba dopolniti s knjigami, ki so jih za knjižnico pridobili kasneje,« pravi Baraga.

Usoda se torej tem knjigam izrisuje v milejših tonih.

MILAN MARKELJ

Kamor gre še cesar peš

Po večernem ogledu stranišč v nekaterih lokalih v središču Novega mesta se je izkazalo, da nobena deklaracija o samostojni Sloveniji in vsa mednarodna priznanja ne morejo spremeniti žalostnega dejstva, da smo po straniščni kulturi še vedno globoko na Balkanu. Smrdljiva, a potrebna zgodba.

Iz zgodnje mladosti so mi še dandanes v svežem spominu sončni poletni dnevi, neskončno dolgi in polni vonjav. Pot skozi gozd ob škrajnskem potoku do kopalnice na Krki, kjer je roka v rečnem prostoru brez težav še našla živih školjk in polžev najrazličnejših oblik in velikosti, je bila polna prijetnih presenečenj. Spomin se rad vrača v tiste čase in uživa v harmonijah zdaj že izgubljenega sveta. Le eno neskladje je v tem spominu, drobnost, a moteče. To je spomin na tistih nekaj zadnjih metrov gozda, predno je človek stopil iz prijetne sence na ožarjeno srebrniško polje. Tam smo morali otroci zajeti sapo, si zatisniti nos in steči s kolikor mogoče natančno merjenimi koraki, da bosa noga ni čofnila v tisto ogabno smrdečo zadevo, s katere se je dvigal roj muh. Tistih nekaj metrov smradu, dreka na poti, je ostal tudi neizbrisen tujek v spominu, ki se žal še dostikrat prebudi, saj asociacij, ki ga priključijo nazaj, ne manjka.

Kaj je v resnici bilo? V gradiču Srebrnice so tisti čas stanovali oficirske družine. In ker jim stranišča niso delovala, so bila uničena ali pa sploh niso bili nanje navajeni, so tamkajšnji stanovalci stresali svojo nujno po bližnjem gozdu. To je bil moj prvi stik z balkanci in živo mi je stopil v spomin vsakič, ko sem se podal na pot skozi južne dele naše bivše skupne domovine. Saj, pokrajina je lepa, ljudje so (bili) prijazni, toda na daljšem potovanju z avtomobilom se seveda neizbežno pojavi vprašanje kraja, kamor gre še cesar peš. In če gre na Balkanu tja cesar peš, nazaj skoraj prileti, tako so praviloma ti kraji zanemarjeni, zasvinjani in zasmrjeni.

Slovenija se ima seveda za nebalgarsko deželo in Slovenci se radi primerjamo s kultiviranimi evropskimi narodi in mislimo, da sodimo v njihov krog. V marsičem morda res, so pa nekatere intimne podrobnosti, ki nas vendarle ločijo. Ravno te, ponavadi očem skrite, pa nas v svetu lahko poka-

žejo v zelo slabi luči. Tak pešat je zelo težko izbrsati, nekaj podobnega je, kot tisti mladosti spomin na smrad v Srebrnicah.

Po straniščni kulturi smo namreč balkanci. To jasno razkriva naša akcija, ki smo jo pred dnevi izvedli v Novem mestu. Nenapovedano smo v pol ure obiskali nekaj najbolj izpostavljenih javnih lokalov v novomeškem središču in se prepričali, kakšno je stanje na njihovih straniščih. Obiskali smo Gostišče na trgu, restavracijo Pri vodnjaku, kavarno na Glavnem trgu in restavracijo hotela Metropol. To smo naredili v petek ob šestih zvečer, ko je bilo zaradi visokega snega v mestu le malo sprehajalcev, lokali pa so bili za tak čas razmeroma prazni. Slika, ki so jo nudila stranišča po teh lokalih, pa kljub temu ni bila nič prijaznejša.

Prvo je bilo na vrsti stranišče v Gostišču na Glavnem trgu. Vanj se da priti z glavnega hodnika nasproti vhodnih vrat. Bližine stranišča ni težko ugotoviti, saj že na hodnik močno zaudarja ostrin vonj po urinu. Zamazane stopnice, ki vodijo navzdol do stranišč, pričajo o tem, da je prostor močno obiskovan, še bolj pa to potrjuje notranjščina, ki verjetno pomaga človeku, da ga hitro mine nujna, še predno je za to sam kaj ukrenil. Sicer pa, kje naj bi to storil? Straniščne školjke so vse zamazane, brez okvirjev, mokra tla so zamazana, polna cigaretnih odpadkov in kosov papirja. Košev za smeti ni nikjer. Zato pa ležijo naokoli razmetane škatle za čevlje. Voda teče v pisoarjih pa tudi iz pipe pri umivalniku. Toaletnega papirja seveda ni, pa tudi papirja za brisanje rok ne. Vse svetilke so razbite in le tu in tam gori kaka žarnica. Žensko stranišče kaže enako podobo kot moško. Veliko stensko ogledalo je razbito. Vse je umazano, tako kot na moškem. Toaletnega papirja ni.

Z vdihom olajšanja se človek hitro odpravi iz tega prostora spet na sveži zrak. Olajšanja pred-

vsem zaradi zraka. Olajšanje, kakršno si človek normalno poišče na takem kraju, bi si pač tu zelo težko privoščil. Stranišče v restavraciji Pri vodnjaku se glede vonjav s prvimi ne more primerjati. Tu je videti celo papir in koš za smeti ob umivalniku. Sprememba je taka, da bi bil človek ob njej celo bolj prizanesljiv in celo zadovoljen, če ne bi pkljena dolžnost velela izostriti oko. Potem pridejo hitro na dan tudi pomanjkljivosti. Tudi tu so školjke brez okvirjev in pokrovov. Role toaletnega papirja ležijo kar po tleh, saj so držala zanje očitno izravana iz sten. Luči so razbite. Voda teče vsepovsod. Čeprav je vtis nekoliko boljši, pa nikakor ne more biti zadovoljiv.

V kavarni na glavnem trgu je lokal skoraj prazen. Na stranišču pa dobi človek vtis, kot da je bila tukaj pravkar veselica. Čeprav kaže, da je bilo stranišče pred kratkim obnovljeno, je z ventilacijo očitno nekaj narobe, saj je zrak zatohel in smrdljiv. Papirja je dovolj, zato ga je tudi razmetanega vsepovsod po tleh dovolj, kajti koši zanj sicer so, a nepolni. Školjke so seveda brez okvirjev, zakaj pa eden od gostov za sabo ni splaknil, ali iz nemarnosti ali zato, ker vzvod za vodo ne deluje, ni bilo moč preveriti, saj ima tudi želedec svojo mejo, ki je ni dobro prekoračiti. Voda seveda je. To se vidi po pipah, ki jih ljudje za sabo ne zapirajo. Kadilcev je tudi dovolj, kajti tla so posuta s cigaretinimi ogorki.

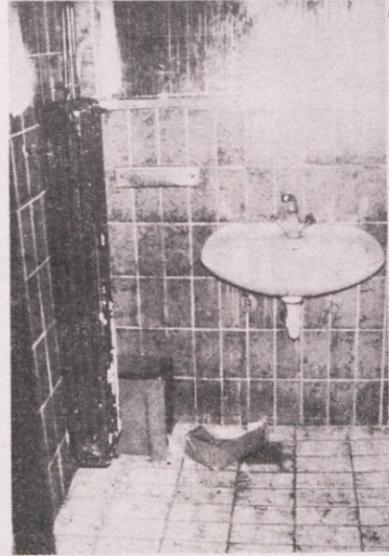
Glede na do sedaj videno bi lahko pričakovali, da bo stranišče v restavraciji hotela Metropol kaj boljše od prej obiskanih. Toda upanje hitro splava po smradu, ki objame obiskovalca, ko stopi vanj. Kraj res ni tako nastlan in umazan, zama pa bi človek tukaj iskal papir, ki na tak kraj spada, straniščne školjke so prav tako umazane in brez okvirjev, da ne govorimo o tistih, ki sploh niso splaknjene. Precej žalostno podoba kaže tudi žensko stranišče. Z bolj razvito straniščno kulturo se očitno tudi nežni spol ne more ponašati.

Takale je straniščna podoba središča Novega mesta. Prepričan sem, da bi se ne izboljšala kaj dosti, če bi akcijo razširili na celo mesto ali pa na celotno Dolenjsko. Očitno so stranišča naša šibka točka, ki jo nobena deklaracija o samostojni Sloveniji in vsa mednarodna priznanja sama po sebi ne morejo izboljšati. Za tako podobo so krivi lastniki lokalov, saj bi jih morali pogosteje čistiti, zlasti tista, kjer je onesnaževanje večje, zamenjevati bi morali odsluženo ali poškodovano opremo in skrbeti za dobro prezračevanje ter opremljenost stranišč z najnujnejšimi, to pa je papir in milo. Očitno tej nalogi niso kos. Da ji niso, pa so v veliki meri krivi tudi porabniki, ki jim očitno manjka splošna kultura, katere del je tudi tako imenovana straniščna kultura. To pomeni, da se človek vede kul-

turno in je čist tudi takrat, ko drugim ni na očeh. Da ne dela škode in se nasploh obnaša tako kot doma ali kot bi želel, da bi se pri njem vedli drugi. Žal je balkanske nemarnosti in zlonamernosti tudi tu vse preveč. Kako se po svojih močeh spopadajo z njo, nam je povedal direktor Gostinskega centra Niko Veselič.

»Generalno čiščenje stranišč imamo zgodaj jutraj, potem pa še nadzor in čiščenje čez dan, vendar je obiskovalcev naših stranišč veliko več kot pa gostov v gostinskih lokalih, saj nanj ni treba skozi gostinski lokal, kar s pridom izkoriščajo tisti, ki imajo opravke na tržnici ali Glavnem trgu. Če bi imeli toliko gostov v restavraciji in v bifeju, kolikor jih imamo v sanitarijah, v gostinstvu ne bi bilo problema. Stranišča služijo mnogim tudi kot preoblačilnica, saj dostikrat najdemo v njih kose umazane perila ali stare čevlje. Že to pove, kakšne vrste klientela zahaja vanje. Izginjajo tudi deli opreme ali inštalacij,« pravi Niko Veselič in pojasnjuje, kako bi se lahko le nekako rešilo ta problem: »Vse bi se morda dalo urediti, če bi nekdo prevzel skrb za sanitarije in pobiral vstopnino. Takega človeka smo dolgo poskušali dobiti, toda očitno nam gre vsem še predobro, kajti za tako delo ni nikogar moč dobiti. Že dolgo tega smo inšpekcijam predlagali, da bi tukaj uredili javno stranišče pod nadzorom, morda v režiji Komunale, za to ni bilo zanimanja. Sami enostavno nimamo dovolj moči, da bi imeli vse pod kontrolo. Pred kratkim sem se dogovarjal z dvema dekletoma, ki sta nekako razmišljali, da bi stranišče vzeli v oskrbo, toda ko sta videli klientelo, ki prihaja sem, sta misel opustili.«

V Novem mestu javno stranišče pravzaprav imamo. Tik pod tržnico je, odprto pa le ob delavnikih od 7, do 14. ure. Oglasili smo se tudi tam. Mirno in čisto je bilo v njem. Fant, ki je sedel v kontrolni kabini, je povedal, da je zaposlen preko študentskega servisa. Stranke, ki prihajajo tja, skoraj vse pozna, saj so večinoma prodajalci s tržnice. Drugi le redko zaidejo sem. Zlasti pa tisti ne, ki obiskujejo gostinske lokale. Zato verjetno ne bi dosti pomagalo, če bi bilo to stranišče odprto tudi v večernem času. Bolje bi bilo, če bi poskrbeli za red

v tistih straniščih, kamor so ljudje že sedaj navajeni hoditi.

Letos lahko računamo spet na povečan turistični priliv. Če bomo tuje pričakali s takimi stranišči v gostinskih lokalih, se nam kaj slaba obeta. Pri njih ne bo pomagal noben izgovor, češ saj tega so krivi oni, balkanci, kajti ta stranišča so pri nas in naša so. In le po njih nas bodo sodili in obsojali.

Priznam, neprijetna in smrdljiva zgodba je to. Človek bi raje pisal o prijaznejših stvareh, toda skrajni čas je že, da zabredemo v to blato in priznamo, da je. V Evropi s takimi stranišči ne moremo. Vprašanje je le, kdo bo prijel za lopato in ga skidal izpred našega praga, da bo dom bolj prijetno dišeč in vabljiv. Mnogo je za to postavljenih, tudi za to plačanih. Vendar bodo tudi ti lahko le malo naredili, če ne bomo z zvezo opravili tudi vsak pri sebi. Tako kot za onesnaževanje narave, velja tudi za stranišča ugotovitev, da so le odsev tega, kar nosimo v svoji duši. Če zaudarja tam, ni čudno, da zaudarja vseokoli nas.

TONE JAKŠE

projekti

Hiša naše generacije

Imate kakšnega tisočaka prihranka, seveda v markah, zadenete se na loteriji in si zaželite, da bi se čimprej, morda že v mesecu dni, preselili v novi dom? Ni problem. Še največ težav bo z iskanjem primerne in ne predrage lokacije. V GIP Pionir Novo mesto pa vas že čaka arhitekt, s katerim bosta skupaj zarisala hišo, kakršno si želite in kakršno si trenutno lahko privoščite. Postavili boste le še temelje ali klet s prvo ploščo, kar bo v lastni režiji gotovo nekaj ceneje, potem pa delo lahko prepustite Pionirjevim mojstrom, ki vam bodo čez mesec izročili ključ vašega novega, lepega, zdravega in za življenje kar najbolj ugodnega doma.

»Naša hiša je rezultat večletnega dela projektnega tima Pionirjeve, ki je delal s ciljem dati na trg izdelek visoke kakovosti z atraktivno ceno, družbeno koristen in privlačen za kupca, ki si bo v tej hiši ustvaril prijeten dom. K temu bodo pripomogli tudi zdravi materiali, iz katerih je hiša narejena, predvsem novi gradbeni material opekon, ki je zmes opečnega drobirja in veziva. Naša hiša ustreza vsem evropskim normativom in standardom in naj bi bila konkurenčna na domačem in tujih trgih tja do leta 2.000,« je na nedavni predstavitvi Pionirjeve rastoče in zdrave hiše, hiše naše generacije, kot so jo poimenovali, dejal Pionirjev tehnični direktor Tone Zupanc.

Dvesto kvadratov velika hiša stoji na Regrških košenicah v Novem mestu. Gre za prostorno družinsko hišo z izkoriščenim podstrešjem, v kateri bi lahko udobno živela družina, ki ima kakšnega člana več od slovenskega povprečja. Možnosti pa je ogromno. Ena glavnih odlik nove Pionirjeve tehnologije je namreč popolna prilagodljivost individualnim potrebam in možnostim kupca, ki sodeluje z arhitektom že pri projektiranju hiše, ter možnost kasnejšega poljubnega dopolnjevanja objekta. Seveda si je najbolje in najlepše zamisliti nankrat celotno in zaključeno podobo doma, v kakršnem bi hoteli živeti. A če imate danes denarja le za kuhinjo in sobo ali dve, jutri ali pojutrišnjem, ko boste na boljšem, boste hiši brez težav dodali še sobo, dve, ali tri, garažo in morda še kaj.

Odlika Pionirjeve hiše naše generacije so tudi zdravi, ali kot danes radi rečemo bio uporabljeni materiali. Bio je zato kar vsa hiša, pravi mag. Janez Gabrijelčič, tudi v taki podrobnosti, kot so garažna vrata z daljinskim upravljanjem, zaradi katerih na

primer bolnega otroka ni treba izpostaviti mrzlemu zraku pri odhodu od doma k zdravniku. Med materiali pa predvsem velja omeniti opekon, ki ustreza opečnemu zidu, ki se je izkazal kot najprimernejši za ugodne bivalne pogoje. Opekon je Pionirjeva pogruntaščina, njegovo visoko kakovost pa je potrdil tudi ljubljanski Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij. Elemente za rastočo bio hišo izdeluje Pionirjeva tovarna Togrle. Te elemente sidrajo na pripravljene temelje ali kletno ploščo, za postavitev hiše potrebujejo Pionirjevi strokovnjaki vsega 10 ur. Naslednji dan dobi hiša streho, za vsa ostala dela pa potrebujejo še 15 dni.

Skratka, ključ vseljive hiše lahko pionirjevci izročijo kupcu v 31 dneh. Manjšo hišo pa so pionirjevci lani decembra naredili v Lučah v Savinjski dolini, ki so jo prizadele poplave, v pičlih treh tednih, zaradi česar je bila konkurenca zelena od zavisti, novi lastnik pa v sreči ni mogel prehaliti Pionirja. Hitrost gradnje je poleg visoke kakovosti gradnje in uporabljenih materialov ter zagotovljene individualnosti in možnosti dograjevanja tista stvar, ki je danes vse pomembnejša, saj je čas zlato. Zaradi kratkih rokov in malo porabljenega časa pa je ugodnejša kot pri klasični gradnji tudi cena. Kvadratni meter večjega objekta, pri katerem se tudi takoj uredi mansarda, stane — brez zemljišča — okrog 560 mark, manjšega pa okrog 700 mark. Vabljivo, ni kaj, še vedno pa nedosegljivo za prenekateri žep ali družinsko blagajno. Ker je srečnežev z v začetku omenjenim dobitkom na loteriji malo, v Pionirju vedo, da bodo morali v sodelovanju z bankami zagotoviti kupcem tudi primerna posojila, da bo gradnja stekla, kot bi bilo zaželjeno v vsestransko dobro.

Pionirjeva rastoča in zdrava hiša je zasnovana tako, da se z lahkoto prilagaja najrazličnejšim okoliščinam, tako alpskemu kot panonskemu ali mediteranskemu. Zaradi tega je vodja projekta Janez Avšič prepričan, da z njo ne bodo prodrli le na tržišča Vzhodne Evrope, kjer je zaposlenih že 50 odstotkov Pionirjevih kapacitet, ampak tudi na Bližnji vzhod in v Afriko. Računajo tudi, da se bodo z novim izdelkom lahko uspešno vključili v reševanje stanja v porušeni Hrvaški. Po novi Pionirjevi tehnologiji pa ni mogoče postaviti le stanovanjske hiše, ampak tudi trgovino, poslovni objekt, objekt za obrt, vikend in še kaj.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ.

naše korenine

Tone je hitro naredil red

Ko ga takole gledam, mojega soimenjaka Tone-ta Jakšeta, in občudujem njegova široka ramena, ki jih devet križev ni skorajda nič pobesilo, vidim še vedno čvrsto postavo in krepke roke, potem verjamem, da je tisto, kar so mi pripovedovali o njem, čista resnica. Silen možakar je to moral biti v najlepšem cvetu svojega življenja, in kladiiva, ki so pela nekoč v njegovih rokah, so morala biti dobro nasajena, in železu, ki ga je on položil na nakovalo, se ni dobro godilo, če se ni voljno oblikovalo po kovačevi želji. Saj tudi sebi ni kaj dosti prizanašal. Dostikrat so že ob štirih jutraj zapela kladiiva v njegovi kovačnici in dostikrat je sopihal kovaški meh tja v pozni večerni mrak.

Pravili so tudi, da se je slabo godilo tistemu, ki je segel v njegovo roko z zlim namenom, kajti občutil je, kaj je to moč in če bi kak Levstik še iskal živ model za junaka, ki naj bi premagal kakega novega Brdavsca, v obličju Toneta Jakšeta z Otočca ali iz Šentpetra, kot so včasih rekli, bi ga zagotovo našel. No, z mesarico ne bi bilo problema, saj bi si jo Tone tako kot pravi Krpan sam umetelno skoval, pa tudi z oblikovanjem kija ne bi bilo nobenih težav, kajti vaje je vsakega dela, tudi lesarskega, saj je šlo skozi njegove roke ničkoliko dobro okovanih kmečkih vozov. Cesarjevih konj se pa tudi ne bi bal, kajti ko je on pribijal podkve, so tudi najbolj gizdavi konji stali mirno kot pohlevne ovčice. Pravili so, da ga ni bilo možkarja, ki bi stegnil njegov

ukrivilni prst, in pravili so, da je sosed, gostilničar Bojanc — sedaj je tam Vidrih — razgrete in razbijaske duše, ki jim je vinska korajža stopilo v glavo, takole miril: »Nehajte že vendar, če ne, bom Tone-ta poklical!« Tisti, ki so vedeli, kdo je Tone in da stanuje čisto blizu, so se hitro umirili, tisti, ki opozorila niso hoteli razumeti in so razbijali naprej, pa so kmalu občutili, kaj je dobra sosedstva pomoč, kajti ko je Bojanc Toneta res poklical, je bila gostilna hitro počiščena in razgrete glave na hladnem zraku pod milim nebom, kot se za take tudi spodobi.

Tone je bil rojen v Šentpetru leta 1903, torej se mu leta že prevečajo v devetdeseto. Pri petih letih je izgubil očeta in še zelo mladega ga je vzel v uk sovaščan kovač Tekstor. Proti koncu dvajsetih let se je Tone postavil na svoje. Ob cesti si je postavil hišico, pri gostilničarju Bojancu pa je najel prostor za kovačijo. Tam je potem gonil meh in nabijal po nakovalu v sedemdeseta leta, ko se je upokojil. No, tudi pozneje je še kdaj razpihal žerjavico, pa tudi kako oglarsko kopo je še postavil za vasjo. Tone je namreč skoraj vedno koval z ogljem, ki si ga je sam žgal.

FOTO: T. JAKŠE

Vmes se je seveda tudi oženil. S prvo ženo je imel dve hčerki. Justi je poročena v mlin na Lešnici, Tončka pa živi kot upokojena profesorica v Mariboru. Pri drugem porodu mu je žena umrla in hčerka Pavla, ki sedaj živi z družino na domu, je že iz drugega zakona. Ta traja še danes. Lani sta Tone in druga žena Marija praznovala šestdeseto obletnico poroke. Tudi Marija je šredna in žilava tako kot njen mož in tudi ona se lahko ponaša s kar častitljivo starostjo, saj jih ima že trinosemdeset.

Trdo delo od jutra do mraka jima je bilo namenjeno, kajti izobilja se s kovaškim kladivom in kmečkim delom ni dalo nikoli prislužiti. Tudi druge, še težje preizkušnje so jima stale na poti do te visoke starosti: obe vojni pa internacija v italijanski Padovi, v kateri je Tone pretrpel enajst mesecev. To ju je vsekakor zaznamovalo, toda človek si ne more kaj, da ne bi pomislil na par zaljubljenih golobčkov, ko vidi Marijo, kako se sklanja nad Tone-tovo uho in mu nekaj pripoveduje. Ta ljubka poza je postala pravzaprav čisto običajna stvar v njunem življenju, a tudi nujna zaradi sporazumevanja, kajti Tone je, kot pravi Marija, »gluh kot stena«. To, pa še močno opešan vid in bolečine v nogah, ki nočejo stopati več tako strumno, kot bi človek želel, so nadloge, s katerimi se morata počasi sprijazniti. Sicer se pa ne dasta kar tako vreči v koš. Marija je zadnje sezono še kmetovala na polju, Tone pa je vse do zime kosil za živino, ki jo sedaj tudi pridno krmi in opravlja. Le pomolze hčerka Pavla. In če bo zdravje dalo, bo kosa spomladi, ko bo treba pripraviti prvo svežo krmo, spet zapela. Ne bo pa se ob štirih jutraj več oglasilo kovaško kladivo. Šest fantov je izučil in kakih petdeset let je koval, to mora biti za Toneta vendar dovolj. Malo žal mu je, da se tega poklica ne drži nobeden več, tudi od tistih ne, ki jih je on izučil, toda čas je marsikaj povozil in tukaj ni kaj spremeniti. Saj tudi vnuk, prav tako Tone po imenu, ne kaže za kovačijo nobene zanimanja. Računalništvo študira v Mariboru, v računalnikih pa kujejo drugačna kladiva.

TONE JAKŠE

NAGRADA V SEVNICO IN KRŠKO

Žreb je izmed reševalcev 3. nagradne križanke izbral dva nagrajenca, KAROLINO STOPAR iz Sevnice ter VALERIJO MIRT iz Krškega. Stoparjevi je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Mirtova pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajenkama čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, da nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnje križanko in rešitev pošljite najkasneje do 17. februarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 5.

REŠITEV 3. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 2. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: VAR, KANAL, R SLOVENIJA, ABBE, ETAN, DEIZEM, MEDNARODNO, P, OKO, VAMPIR, ARAL, MATE, ZK, RIL, DNO, OTOK, IZBRANKA, EROS, ANION, OPERETA, SANJE, ŽAD, LAT.

prgišče misli

Res, čudna je želja iskati oblast in izgubiti svobodo; ali pa iskati oblast nad drugimi in jo izgubiti nad samim seboj.

F. BACON

Naloga duha je oporekanje oblasti.

O. FLAKE

Noben mislec ne more preprečiti odujevanja lastnih idej. Čim so javno izrečene, začno živeti svoje življenje, ki ga ne more nihče predvideti.

M. MARKOVIČ

Kjer vsi lažejo, nihče ne laže. Kjer je vse laž, nič ni več laž.

D. KIŠ

Slava pripada samo tistemu, ki gre preko žalitve.

SALOMON

nagradna križanka

5

		KEM. SIMBOL ZA FLUOR	ČEŠKI KRALJ	SOP	IZPODNEBNIK (METEORITI)	MIT. KRETSKI KRALJ	AVTOR J. UDIR	AVT. OZNAKA VENEZIE	EKSOTIČEN SADEŽ ZA SOLATE	OBČUTLJIVOST KOČLJIVOST	KRAVICA
		ANGL. SKRAJNI KONSERVATIVEC					IZSUSENA REČNA STRUGA				
		LJUDJE Z VELIKIMI OČMI					AM. PREDSEDNIK CARTER				
		LUŽENJE						ŠVED. PESNIK HANSSON			NAJVEČJA REKA V SIRIJI
								BELG. TERME			
							VRSTA LAME MAJHEN PLUG				
DOLENJSKI LIST	PRIHOD V PROSTOR	JAP. ALPSKI SMUČAR	GORSTVO V NEKDANJI SZ MIT. JUDOVSKA POŠAST				NAPRAVA ZA RADJSKO ODKRIVANJE PREDMETOV SREDOZEMSKI OTOK				
ZVER				PREMETENKA TURŠKI VELIKAŠ				POPEVKAR PESTNER			
OSNUTEK					MREŽASTA TKANINA GL. ŠTEVNIK			KAMNOLOM	NOMEN NESCIO PLESALKA IN KOREOGRAFINJA ML. KARJEVA		
SAMOKOLNICA						ZNANI KAMPUČUSKI POLITIK JUGOSLOVANSKA ARMADA					
POLAGANJE LESENEGA OBOJA							DESNI PRITOK SENE				
DEL NOGE				MIT. GERM. OREL			ŠVEDSKO M. IME (TENIŠKI IGRALEC WILANDER)				

praktični KRIŽANJE

Pulover

Si kupujete ali še bolje — pletete nov pulover, ta uporabni in vedno priljubljni kos garderobe? Pulover te sezone je tako podaljšan, da je v bistvu tunika, dvignjen je tudi ovratnik, ki se cevasto opriema vratu. Bogata okosmatenost puloverjev in navešenost z vsem mogočim iz prejšnje sezone je nekoliko v zatonu. Povratek v modni svet je doživela tudi jopica, ki je prav tako dolga, poleg reliefnih vzorcev pa jo krasijo tudi gumbi. Jopice je sprejela tudi moška moda in lahko učinkovito zamagata tudi z navadno žlico. Naj navedemo le živila, ki jih najpogosteje uporabljate in jih je moč meriti z žlico. Ena zdravna žlica surovega masla ali margarine tehta 30 gramov, zdroba, ovsenih kosmičev ali sladkorja 15 g, riža ali moke 10 g. Če v žlici zdravno nariban sir, bo težak 7 g, ena zdravna žlička pecilnega praška 3 g, medtem ko 10 do 12 žlic tekočine meri eno osminko litra.

Merjenje namesto tehtanja

V receptih so pogosto težje sestavin, ki jih moramo uporabiti pri kuhi ali peki, navedene v gramih, kar je skoraj nemogoče stehtati s kuhinjsko tehtnico. Zato je v kuhinji zelo dobrodošla merica ali merilna posodica, če pa je nimate, si lahko pomagata tudi z navadno žlico. Naj navedemo le živila, ki jih najpogosteje uporabljate in jih je moč meriti z žlico. Ena zdravna žlica surovega masla ali margarine tehta 30 gramov, zdroba, ovsenih kosmičev ali sladkorja 15 g, riža ali moke 10 g. Če v žlici zdravno nariban sir, bo težak 7 g, ena zdravna žlička pecilnega praška 3 g, medtem ko 10 do 12 žlic tekočine meri eno osminko litra.

Zapečeno kisló zelje

Zima je tudi čas kislega zelja. Včasih je bilo zelje pogosto na kmečkih mizah. Menili so, da jim daje moč in imeli so prav. Kislo zelje vsebuje precej vitamina C, ki krepi človekov obrambni mehanizem. Danes vam predlagamo zapečeno kisló zelje. Potrebujemo 3/4 - 1 kg kislega zelja, 5 dag prekajene slanine, 1 žlico sesekljane čebule, 1 žlico moke, malo zelcnice, 1 kg kuhanega in olupljenega krompirja, 50 - 75 dag prekajenega mesa, masčobo za kozico ali pekač, 1/4 l smetane. Zelje prevremo in ocedimo. V kozici s cvremo drobno narezano slanino, zarumenimo v njej sesekljano čebulo, dodamo žlico moke, razkuhamo z malo zelcnice, primešamo zelje. Biti mora gosto. Posebej skuhamo v slani vodi krompir, ga olupimo in zrežemo na rezine. Na rezine zrežemo še toplo kuhano svinjino. V pomasčeno kozico ali pekač zložimo za prst zelja, nanj denemo plast krompirja, sledi plast mesa. Ponavljamo. Na vrhu mora biti krompir, nato še polijemo s smetano in postavimo za 20 minut v pečico, da se rumeno zapeče.

Kako s cvetočimi lončnicami?

Cvetoča lončnica je v tem času prav dobrodošla v vsakem stanovanju, lahko pa nas kaj kmalu razočara, kajti ponavadi prehitro odcveta. Za večino cvetočih lončnic je pomembno, da jih ne postavimo v presuh ali pretopen prostor, ker jim s tem občutno skrajšamo dobo cvetenja. Dovolj jim je temperatura od 10 do 15 stopinj, seveda je tudi to odvisno od posamezne rastlinske vrste. Potrebna pa je tudi drugačna skrb. Dobro je, če rastlinam sprti odrgujemo odcvetele cvetove, ker jih s tem spodbujamo k ustvarjanju novih cvetnih nastavkov. Na kaj pa bodimo posebej pozorni pri ciklajah in azalejah, nam bo naš svetovalec Martin Zupancič svetoval prihodnjič.

Saj vendar gre!

Vsaka napaka v avtomobilskem električnem sistemu se pozimi zelo potencira in neredko se zgodi, da potem, ko je bilo vozilo dlje časa parkirano, motorja ne moremo več spraviti v pogon. Ko obrnemo kontakt, motor je nekajkrat zakašlja in potem zaganjalnik noče več obrniti. To je znak, da je akumulator prazen. Ponavadi si pomagamo tako, da motor zaženemo s porivanjem in potem veselo vozimo naprej, kot da se ni nič zgodilo. Saj vendar gre! Do naslednjega daljšega parkiranja, ko se zgodba ponovi. Toda nekaj je vendarle narobe in tako ne more iti dolgo. Lahko je iztrošen akumulator, lahko pa nam elektriko požira tudi skriven stalni porabnik, kar utegne biti tudi nevarno. Smo morda avtoradio napačno priključili? Najbolje je, da nam napako poišče strokovnjak.

zanimivosti iz sveta

Za zdravo srce vitamin E

Povečana količina vitamina E v krvi lahko zmanjša možnost, da zbolimo za nevarno angino pectoris, za katero je značilna ostrá bolečina, ki ji lahko sledi srčni napad. Strokovnjaki so zbrali dovolj dokazov, ki govorijo, da nekatere snovi, tako imenovani antioksidanti lahko preprečijo razvoj tega obolenja, poškodbe žil in druga srčna obolenja.

Raziskovalci harvardske univerze so v šestletni raziskavi odkrili skupino snovi, ki preprečujejo nastajanje oksidirane lipoproteinskega holesterola, znanega kot najbolj nevarna oblika holesterola, saj je krivec za poškodbe žilnih sten in povzročitelj nalaganja maščobnih usedlin, ki zmanjšujejo pretok krvi k srcu in lahko povzročijo srčni napad. Gre za beta karoten in vitamina E in C. Odkritja ameriških znanstvenikov so potrdili tudi škotski in švicarski znanstveniki. Na edinburški in bernski univerzi so opravili poskuse, ki so pokazali, da antioksidanti zares preprečujejo bolečine in prsni.

In kako se oskrbeti z antioksidanti? Z vsakdanjo zdravo prehrano, pravijo strokovnjaki. Uživate veliko sveže zelenjave in sadja, hrano iz nekaterih žit, lešnike in druge užjine rastline, ki so vitaminsko bogate in vsebujejo rastlinska olja.

Ne trombe, marveč potres

Med znanimi biblijskimi zgodbami je tudi tista o jerihonskih trombah. V Stari zavezi je zapisano, da je poveljnik izraelskih čet, ki so oblegale staro mesto Jeriho, zaukazal svojim duhovnikom trobiti na trombe iz ovnovega roga. Nastal je silen glas, ki je porušil mogočno mestno obzidje. Da je bilo obzidje v preteklosti res porušeno, pričajo ostanki, ki so jih izkopali arheologi. Toda kaj je mogočno zidovje porušilo, je ostalo vprašanje. V zgodbo o trombah so verjeli le fantasti, zgodovinarji v vojaško uničenje, profesor geofizike na Stanfordski univerzi Amos Nur pa trdi, da je jerihonsko zidovje porušil potres.

Do te ugotovitve je prišel po daljšem študiju zgodovinskih poročil o potresih v Sveti deželi. Potresi so se na tem območju redno pojavljali in kar nekajkrat tudi porušili mesto Jeriho. Zadnji potres je bil leta 1927. Nur pravi, da taka burna potresna zgodovina ni nič čudnega, saj Jeriho le-

ži na jordanski prelomnici, ki loči arabsko celinsko ploščo od sinajske. Da gre res za potresno porušenje, kaže tudi to, da je bilo jerihonsko zidovje porušeno v eno smer, kar je značilno za potrese, ne pa za vojaška razdejavanja. Med ruševinami so arheologi našli ostanke žit in posušenega mesa, kar potrjuje, da so prebivalci ostali v porušenem mestu, kar se ne bi zgodilo, če bi ga porušila vojska. In nazadnje je Nur dobil dokaz še v samem Svetem pismu, kjer piše, da je reka Jordan prenehala teči, da so jo Izraelci lahko prekorali. Ta pojav je značilen za potrese na območju Mrtvega morja, kjer se je zaradi potresnih premikov tal reka Jordan že zajezila.

Presenetljiva ogljikova kroglá

Ogljik je eden najpomembnejših elementov v naravi, saj tvori z drugimi elementi molekule najraznovrstnejših snovi, od surove nafte do dedne snovi živih bitij. V zadnjih šestih letih so strokovnjaki na sledi eksotični obliki ogljika, za katero mislijo, da je nekaj posebnega v svetu molekul: 60 atomov ogljika je povezanih v veliko krogló. Zanesljivo vedo, da te ogromne molekule obstajajo, vendar pa jih je premalo, da bi lahko ugotovili lastnosti nove snovi in njeno natančno strukturo. Prav zaradi tega je toliko ugibanj in spekulacij. Nekateri vidijo v novi snovi bodoča zdravila, drugi nove tehnološke materiale. Vsi pa zagrizeno iščejo te velike ogljikove krogle.

Šele lani je znanstvenikom uspelo »povohati« skrivnostno molekulo. Raziskovalna skupina kemikov, ki jo je vodil Joel Hawkins s Kalifornijske univerze, je naredila prvi posnetek velike ogljikove molekule s pomočjo X-žarkov. »Molekula je zares tako veličastna, kot smo domnevali,« pravi Hawkins.

Potrditev obstoja gigantske ogljikove molekule je bila presenečenje za znanstveni svet in odkritje, ki ga lahko primerjamo denimo z odkritjem Tutankamonove grobnice v arheologiji. Dospel je znanost poznala le dve obstojni obliki čistega ogljika, grafit in diamant. Pri grafitu so atomi zloženi kot nekakšne šesterokotne opeke, pri diamantu pa kot nekakšne piramide. Struktura velike ogljikove molekule pa je popolnoma drugačna. Raziskovalci zato upajo, da bo ta tretja oblika čistega ogljika prinesla popolnoma nove materiale, ki bodo najbrž uporabni na mnogih področjih.

»Molekula je takšna, kot bi jo skonstruiral genialen inženir,« pravi fizik Donald Bethune. Kot ustvarjena je, da jo dopolnijo z drugimi atomi. Kaj vse se bo na ta način naredilo, pa si lahko ta hip zamislili le domišljija.

Dober dan, gospod Bach

Ali ima lahko osemletni kratkohačnej rad Beethovna, Bacha, Gallusa? Splošen odgovor je, da to ni mogoče. Izkušnje mnogih staršev, ljubiteljev klasične glasbe, so pač takšne, da resna glasba otroškim ušesom ne prija. Toda tudi na tem področju se stvari spreminjajo.

Susan Hammond, učiteljica glasbe iz Toronta, se je lotila na prvi pogled nemogoče stvari: ustanovila je majhno podjetje za izdajanje plošč in kaset resne glasbe za otroke. V nekaj letih se je izkazalo, da je imela prav, ko je verjela, da je mogoče resno glasbo priljubiti tudi otroškemu srcu. To najlepše potrjujejo veliki uspehi pri prodaji njenih plošč in kaset. Plošči »Beethoven živi v zgornjem stanovanju« in »Gospod Bach odgovarja« gresta v prodajo kot vroče zemlje, prodanih je že 400.000 primerkov, smejajo pa že tudi video verzije. Odzivi so zares presenetljivi, otroci menda kar naprej vrtiljo te plošče.

Seveda pri teh izdajah ne gre za običajne koncertne izvedbe del velikih mojstrov, marveč za otrokom prirejene izbore odlomkov, ki jih povezuje prijetna zgodbica. Tako se otrok seznanja na sebi primeren način s skladateljem in z njegovo glasbo.

Prodani kolos

Konec minulega leta je bila prodana desetletja dolgo najvišja naseljena zgradba na svetu, sloviti Empire State Building, ki stoji na newyorški Peti aveniji na Manhattanu in je lani praznoval 60-letnico dograditve. Vedelo se je tudi za ceno: 40 milijonov dolarjev je stal, ni pa se vedelo, kdo je kupec. Skrivnost je pred kratkim le pricurljala na dan. Slavni nebotičnik je kupil bogataš Oliver Grace iz rodbine veletrgovcev.

40 milijonov dolarjev res ni malo, a resnična cena zgradbe je vsaj desetkrat večja. Vendar pa je razmeroma nizka odkupna cena razumljiva, če povemo, da bo kupec postal prvi lastnik šele čez 85 let, ko bo potekla najemniška pogodba za nebotičnik, ki jo ima v rokah Združenje ESB. Do takrat pa bo bogatega Oliverja grela zavest, da je lastnik najslavnejšega nebotičnika na svetu.

glasba

Rutarjeva frajtonarica

Lahko bi rekli, da je lansko jesen nastal kar manjši preplah, ko se je razširila med slovenskimi narodnozabavnimi muzikanti novica, da prihaja do menjav frajtonaric z novo, doslej najboljšo harmoniko te vrste, ki je po mnenju mojstrov in poznavalcev najbolj izpopolnjen instrument. Gre za harmoniko, ki jo je po sedmih letih razvoja od prototipa do sedanje oblike izdelal 44-letni Joško Rutar iz Sela pri Črnicah.

Vodja znanega ansambla Niko Zajc, ki je med prvimi zamenjal svojo dosedanja frajtonarico in posegel po Rutarjevi, pravi: »Rutarjeva frajtonarica je mehka in čisto drugače diha.«

Na Rutarjevo harmoniko že igrajo glasbeniki v ansamblu Vrtnica, svetovni prvak v frajtonarici Zoran Lupinc in drugi, naročila pa sta jo med drugimi tudi Henček Burkat in Toni Verderber. Lojze Slak jo je pohvalil in se je težko ločil od nje, ko jo je dobil v preizkus. Tudi Slavko Avsenik, ki je glasbeno kariero začel z diatonično harmoniko, pravi, da bo nekaj viž posnel s frajtonarico, in če bo do tega prišlo, bo posegel po Rutarjevi harmoniki.

Joško Rutar pa takole pove: »Osnove za izdelovanje frajtonarice mi je dal priznani proizvajalec harmonik Avgust Železnik z Vrhnike. S stalnim študijem sem razvil harmoniko s svojim stilom. Uporabljam izbran les — resonančno smreko, sušeno 10 let na zraku, in furnir, ki pa je le za lepši videz. Glasilke so tipa 'amano', ki slovijo po tem, da imajo zelo čist zvok, mehanizem je italijanski. Izdelal sem povsem svoj vzorec za kovinsko obrobo. V izdelavo ornamentike sem vložil enoletni zaslužek v tujini, zato sem dal vzorec vinske trte zaščititi, ko so se pokazale težnje po zlorabi.«

DRAGO PAPLER

Narod, ki zanemarija svoj jezik, gotovo spodkopava temelje svoje samobitnosti.

C. ZLOBEC

Gorje družbi, ki jo varuje krvnik.

K. MARX

Ovaduška svojati! Poceni je naprodaj.

PLATON

Na dnu duše vsakdo zmeraj ostaja sam.

C. ZAGORSKI

preteklost v gosteh

BAROČNA SLIKOVITOST - Cerkev v Stopičah, ki je slovela kot znana božja pot, je dal v začetku 18. stol. pozidati grof Paradeiser, lastnik sosednjih gradov Pogance, Ruperč vrh in tedaj že opuščene mehovske gradu, v zahvalo za srečno vrnitev iz bojev s Turki. Zgodbo o grofovi čudežni rešitvi pripoveduje majhna votivna podoba. Arhitektura cerkve in njena oprema pa so primer kvalitne baročne umetnosti. Žal je neprimerna obnova fasad zbrisala njihovo baročno slikovitost, v notranjščini pa trije odlični zlati oltarji z razkošnim akantovim okrasjem še vedno pričarajo baročno vzdušje prostora. Na sliki: putto (angelček) iz stranskega oltarja. (Pripravila: umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

IX Trdinovih kopiskov

Nesramnost v Novem mestu silna. Ljudje mešajo se vedno v tuje posle, pišejo pisma ljudem, s katerimi imajo zavezo ali dotiko njihovi nasprotniki ali pa tudi prijatelji, in jih osirajo, delajo zdražbe in jim nagajajo na vse načine. Če se kdo ženi, dobiva pisma on in nevesta od zavidnih in samopasnih falotov in falotarič.

Krute Dolenjke — Dolenjske ženske so često kaj mrzle v obnašanju, brez pristrčnosti ljubljanskih. Sebičnost zija iz Dolenjk silna. Proti možem so često prave kače, včasih tudi hijene, ki skačejo vanje. Ena je možu zmečkala moda, da je vsled tega umrl. V Delahoncu se je zakadila in ga hotela zadaviti, ljuta, da jej neče zapisati hiše, radi katere ga vzela. V Ratežu je s smodnikom baba dedca hotela razmesariti, kar se jej le po naključju ni posrečilo.

Dolenjsko srce — Vsi čuti so namešani v dolenjskem srcu. V tej zmesi prevaguje zdaj ta zdaj protivni občutek, ali vselej samo za malo časa. Danes se objemljejo, jutri stepo, danes ravsaajo, jutri si nazdravljajo. Narava tukajšnjega ljudstva je otročja v dobrem in slabem.

Šanghaj ima več znamenitosti: mestni vrt iz časov dinastije Ming, tempelj Jade Buddha, ki v svoji notranjosti čuva največji jantarev kip Bude na svetu, tu je še več drugih templjev, cerkev in mošeja, kar vse priča, da je bilo mesto v svoji zgodovini prostor križanj različnih kultur.

Pot sva nadaljevala do Kantona, kjer sva se nastanila v študentskem domu v središču mesta na rečnem otoku, ki je nudil zavetišče tudi dosti bolj uglednim hotelom. To je bila za naju dvakratna korist: sprejemljiva cena prenočišča in kup informacij o samem mestu, o možnostih nakupa cenejših vozovnic za potovanje naprej do Hongkonga ter še druge drobne informacije, ki so popotniku v tuji deželi vedno dobrodošle. V deželi, kjer poznajo dvojen denar, denar za tujce in denar za domačine, je dobra informacija dodaten prihranek. Denar za tujce se da na ulici z dobičkom zamenjati v domač denar, prihranek je lahko tudi petkratno, če ti kupčijo uspe opraviti pri nakupu vozovnice za vlak ali ladjo. Vendar je treba biti pri teh mahinacijah sila previden, kajti ugoden nakup karte pri posredniku se lahko kasneje izkaže kot silno draga vožnja le do prve postaje.

HONGKONG

Pot do Hongkonga sva nadaljevala s klimatsko hladenim vlakom in kaj kmalu sva se znašla na meji med Kitajsko in slovitim azijskim trgovskim, denarnim in industrijskim središčem. Sprememba je bila res velika. Dosedanji nered se je umaknil redu, izginila je množica koles, nadomestili so jih sodobni avtobusi in tramvaji. Očitno se je tudi zdravje Kitajcev, ki so na oni strani meje nepopisno hrkali in pljuvali, tu bistveno popravilo. Ljudje, oblečeni po zadnji evropski oziroma azijski modi, so delovali dostojanstveno in umirjeno. Prišla sva v svet betona, jekla, stekla, ki je bil v primerjavi z matično deželo pravo kraljestvo reda in čistoče. Ta sprememba naju je zbegala. Prav tako naju je begala razporeditev

Janez Jaklič:

mesta, ki se je brez pravega centra, ki sva ga midva v svoji nevednosti uporno iskala, nizalo ob obali otoka in polotoka. Mesto se je name delovalo hladno in neprijetno, kot bi bilo brez duše.

Hongkong je bil svoje čase majhno otoško ribiško naselje, katerega prebivalci so se ukvarjali z ribarjenjem, še donosnejša obrt pa je bilo morskoro panje. V letih 1839-1842, to je v času opijskih vojn, je otoček služil britanski mornarici kot pomorska baza. Leta 1898 so ga skupaj s polotokom Kowloon Britanci dobili v 99-letni najem. Po zadnji svetovni vojni je to področje doživelo nesluten vzpon in se uveljavilo tako v industriji kot trgovini in tudi kot svetovni denarni center. Prav slednje je pripomoglo, da se je nekdanje mesto džunk razvilo v enega največjih svetovnih centrov. Vendar se nad njim zbirajo temni oblaki. Čas najemnine se namreč izteka, njegova prava lastnica Kitajska pa ni več neobgljena in razklana fevdalna država.

Tragika prebivalcev Hongkonga je v tem, da se mednarodni kapital v strahu pred socialistično oblastjo, ki v svoji ideološki ozkosti še vedno ne zna povedati, kakšnih ugodnosti bo področje deležno po letu 1997, počasi, vendar nezadržno seli v druga azijska mesta.

Prvi dan v Hongkongu sva izrabila za pohajkovanje po ulicah, za ogledovanje trgovin in ogromnih trgovskih centrov. Noč sva preživela na prostem v družbi hongkonških klatežev. Zavetje pred prihajajočim monsumom sva poiskala na robu pokritega pločnika. Domači klateži so bili ob najinem prihodu vidno zaskrbljeni za svoje urejeno kraljestvo iz časopisov in kartonastih škafel. Ker sva bila videti hudo revna in povsem brez vsega

ZGODBA vaša zgodba/vaša

VAŠA

P. C.: BLEDI CVETOV POPELJNA

Ob prazničnih dnevih so mehke duše še mehkejšje in so trde duše vsaj malo manj trde. Ob takih dnevnih stopajo predme spomini in včasih so zavem, da so bili dogodki, ki sem jih tedaj komaj zaznavala, morda najlepši v mojem življenju.

Spominjam se zapuščenega pokopališča nekje ob morju. Bilo je popolnoma preraščeno z visokimi stebli cvetočega popla. Nikjer ni bilo močne barve, cvetovi so bili blede rožnati, blede modri, skoraj beli ali čisto beli. Vsi grobovi so bili enaki, ker je popelj zrasel zelo visoko. Vse pokopališče je prevečala tiha žalost obenem z odrešujočo resnico, da se mrtve pozablja. Ker je seme dozorevalo, sem ga nabrala, da bi ga posejala na domačem vrtu. Potem sem s strahom čaka-

la, kaj bo rekel oče, ki sem mu tedaj v vseh pogledih želela ugajati. Nekega poznega jesenskega dne je stopil na vrt. Popelj se je do tedaj že razrasel po vsem vrtu. Bila sem srečna, ko sem videla zadovoljstvo v očetovih očeh.

Pozneje mi življenje ni bilo milo in me je premetavalo sem ter tja, kot to zna le življenje. Kot sem nekoč silno želela ljubiti, sem zdaj z isto nepotrpežljivostjo sovražila, vpila, klela. Spominjam pa se, da je v takih trenutkih tiha glasba bledih popeljniovih zvončkov velikokrat preglasila trpljenje in mi mirila srce. Še zdaj mi včasih ob nepričakanem pogledu na kaj ali ob nenadnem, tišem spominu zavzvenijo v srcu. Zato imam rada praznične dni, saj smo tedaj mehkejši, prijaznejši in srečnejši.

Ana: DESETI BRAT

Bilo nas je deset otrok. Težko je bilo vse obleči in obuti pa smo čevlje in obleko nosili eden za drugim. Za najmlajšega, desetega, največkrat ni tako ostalo skoraj nič, vse že čisto ponošeno. A si zaradi tega nismo delali skrbi, tako je pač bilo.

Nekoč pa je oče le uvidel, da bo moral najmlajšemu kupiti čevlje. Z mamo sta se zvečer o tem pogovarjala. »Res je, mora jih imeti, samo denarja ni pri hiši,« je oče na glas razpredal svoje misli. »V mestu imajo čevljarsko zadrugo, in če bi jih naročil, bi že nekako plačal. Mojstra poznam in bi mi šel na roko, če bi plačeval po obrokih. No, bomo videli, morda se bo le nekako uredilo.«

Ves pogovor je »ta mali« poslušal in se samo delal, da piše domačo nalogo. Takrat se ni smelo vmešavati v pogovor starejših.

Drugi dan je prišel iz šole domov bos. Čez ramena so mu viseli novi, čisto novi čevlji.

»Ja, kje si jih pa dobil?« ga je vprašal oče.

»V čevljarski zadrugi,« je brez zadrege veselo odgovoril. »Včeraj sem slišal, da sta se z mamo o tem pogovarjala. Da se ne bi premislila, sem kar sam šel ponje.«

»Pa so ti jih dali brez denarja?«

»Seveda. Mojster je rekel, da vas pozna in da boste že plačali.«

Mama ni prišla do besed, tako je bila prestrašena. Tudi oče je bil hud, a tega ni pokazal, saj je bil po drugi strani vesel sinove podjetnosti. Ni mu preostalo drugega, kot da je čevlje plačal.

Takrat še nihče ni vedel, da bo ta naš deset brat prevzel kmetijo in bo v starosti očetu in mami največja opora.

KNJIŽNA POLICA

Peter Klepec in njegova dežela

Ljudsko slovstvo predstavlja bogato zakladnico najstarejše narodove kulture in književnosti. To je tisto slovstvo, o katerem ne vemo, kdaj in kje je nastalo in kdo iz naroda ga je ustvaril, nam pa odkriva bogastvo ljudske domišljije, iznajdljivosti, duhovitosti, izvirnosti, šegavosti in tudi modrosti. Zato tudi ni čudno, da je vsak narod lahko ponosen na svoje ljudsko izročilo, na pripovedovalce, zapisovalce in tudi na umetniške ustvarjalce, ki so marsikatero zgodbo, pripoved ali kaj drugega preoblikovali in jim vdihnili širše literarne vrednosti.

Vsak narod je ustvarjal tudi svoje junake, tako npr. smo Slovenci dobili kralja Matjaža, Martina Krpana; Hrvatje Velega Jožo, a oboji tudi Petra Klepeca. Prav pripoved o Petru Klepcu, ubogem pastirčku, kateremu so dobre vile dodelile nadnaravno moč, da je z lahkoto opravil s svojimi sovražniki in pomagal revnim, je služila novinarju in publicistu Jožetu Primcu kot iztočnica za njegovo knjigo Peter Klepec in njegova dežela.

Z vso resnostjo in bogatim občutkom za avtentičnost nam Primčeva knjiga skozi deset krajših poglavij prikaže samo deželo Petra Klepeca, Klepečev nekdanjo domačijo, zgodovinsko ozadje in čas, v katerem naj bi Klepec živel, različne zgodbe še živčih pripovedovalcev, njegova junaštva, še obstoječa znamenja, ki naj bi pričela o njegovi resničnosti, ozre pa se tudi po rodoslovju in pri tem skuša zajeti vse obstoječo pisno gradivo, ki pa ga, na žalost, ni v izobilju.

Pri tem prihaja Primc do zanimivih ugotovitev, ki govore v prid tako enim kot drugim, in gre celo tako daleč, da nam prikaže tudi nekatere jezikoslovne odtenke narečnega govora, ki se v teh krajih prepleta tako s slovenskimi kot tudi s hrvaškimi izrazi in ustvarja popolnoma svojo govornico, ki pa jo razumejo vsi prebivalci ob Čabranki in ob zgornjem delu Kolpe. Prav tako je tudi z imenoslovjem.

Primčeva knjiga je torej večplastna. Skozi lik legendarnega junaka skuša pisec prikazati tako temeljne resnice, do katerih je prišel, hkrati pa tudi ljudi, ki na tem koščku zemlje že stoletja živijo skupaj in so, ne glede na različne gospodarje in meje, živeli ves čas v slogi in prijateljstvu. S to temeljno ugotovitvijo knjiga dobi širše razsežnosti, saj jih legenda o Petru Klepcu ne razdružuje, temveč še bolj krepi v njihovem medsebojnem sožitju. Da je res ta-

ko, nam potrjuje tudi dejstvo, da bo knjiga izšla v slovenskem in hrvaškem jeziku, kot tudi v domačem, narečnem gerovskem govoru.

M. MATE

Izpovedi

V dneh po novem letu je Križniški priorat iz Ljubljane izdal zanimivo knjigo, preplet pesmi in dnevnik, patra Lojzeta Jožeta Zabarja z naslovom Izpovedi. Zabar, po rodu iz Mikot pri Raki, je bil zanimiva osebnost. Kot mlad, perspektiven literat, sošolec Miška Kranjca, je vstopil v osemstoletni križevniški red. Po študiju na univerzah v Innsbrucku in Ljubljani je prišel kot mlad kaplan v Meliko in nato od jeseni 1941 do poletja 1969 služboval v Črnomlju.

Tudi kot duhovnik je ostal zvest pesniški muzi mladih let. Kot izrazit lirik je opisoval naravo, pesnil je o ljudeh, ki jih je srečeval na duhovniških poteh, pisal je socialne pesmi, pel o slovenstvu in Sloveniji. Zbirka njegovih najboljših partizanskih pesmi z nenavadnim naslovom Brevir moj v travi in s spremno besedo dr. Paternuja je izšla leta 1981.

V novi knjigi se dnevniški zapisi ubrano dopolnjujejo s pesmimi in lepo predstavljajo samosvojo Zabarjevo osebnost. Izredno zanimive so zabeleške iz let 2. svetovne vojne, saj je bil Zabar, poklicno ali zasebno, prisoten pri skoraj vseh pomembnih dogodkih v Črnomlju in okolici. Iz zelo kratkih zapisov — škoda, da brez komentarja — veje pred nami življenje podeželskega mesteca: okupacija, organiziranje bele in plave garde, ovajanja in tožaranja, aretacije, partizansko gibanje, padec Italije, zasedanje SNOS-a, osvobodeno ozemlje, obsodbe, smrti, rojstva, poroke, družabno življenje ob dobri kapljici in taroku, skrbi in žalost ob bridkih trenutkih nerazumevanja okolice, pisano in bogato, dogodkov polno življenje v prelomnih trenutkih.

Knjiga je zanimiva in poučno branje za Belokranjce, ki bodo našli v njej sami sebe, večkrat omenjene celo z imeni, in za se, ki so preživeli drugo svetovno vojno, mlada generacija pa bo v njej našla odkrito in jasno besedo o usodni prepletenosti in povezanosti ljudi in dogodkov.

M. DRAŽUMERIČ

TELEGRAMI

Pri založbi Kres sta izšli dve knjigi aktualnih tekstov slovenskega zunanje ministra Dimitrija Rupla SLOVENSTVO KOT POLITIČNO PREPRIČANJE IN SLOVENSKA POT DO SAMOSTOJNOSTI IN PRIZNANJA.

Z vlakom na Kitajsko

5

- vso opremo sva pustila onkraj meje - nisva zbijala z upanja. Ti ljudje čiste zunanosti so klateži bolj iz prepričanja kot iz potrebe.

Hong-kong — mesto jekla, stekla in betona

VLOM V BIFE — V noči na 2. februar je še neznan storilec v potujoči bife, ki ga ima Grosupeljc Zdenko Č. ob magistralni cesti Ljubljana—Zagreb v Velikem Gabru. Zdenko je bil ob pijačo, klobase, cigarete in vžigalnice, skupne škode je za okoli 15.000 tolarjev.

PUSTOŠIL PO OTROŠKI SOBI — 30. januarja je neznan storilec vlomil v stanovanjsko hišo Milke J. iz Soteske. Vlomilec se je odpravil v otroško sobo, kjer je ukradel več baterij, raznih nalepk, karte in nekaj otroških igrice. Škode je za 8.000 tolarjev.

TAT V TORBICI — Nekdo je 31. januarja zvečer vlomil v osebni avto znamke Favorit, ki ga je imela lastnica Karolina Z. iz Novega mesta parkirane v Ulici Marjana Kozine pred stanovanjsko hišo. Iz torbice je izginilo 800 tolarjev, skupne škode pa je za poldrug tisočak.

VLOM V PETICO — Na zadnjega januarja večer je neznanec vlomil v osebni R 5, ki ga je imela lastnica Tajana H. iz Novega mesta parkirane na dvorišču pred stanovanjsko hišo. Z vlomilcem je odšla večja denarnica z dokumenti, čekovno kartico Ljubljanske banke, čeki in okoli tisoč tolarji. Skupne škode je za 4.000 SLT.

O SPOLNIH NAPADIH NA OTROKE

NOVO MESTO — Oddelek kriminalistične službe novomeške UNZ pripravlja v torek, 11. februarja, ob 11. uri v sejni sobi zavarovalnice Tilia pogovor za okroglo mizo z naslovom »Spolni napadi na otroke in kje poiskati pomoč?«. Ob tej priložnosti bosta predstavljena brošuri »Spolni napad na otroka« in »Ni opravičila — nikoli«, ki ju je izdalo Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. V pogovoru na to temo bodo sodelovali številni strokovnjaki iz dolenskih zdravstvenih zavodov in bolnišnic, predstavniki šol in vrtec kot tudi pravosodnih organov in policije.

POSVET GASILCEV

LJUBLJANA — Danes, v četrtek, 6. februarja, ob 16. uri organizira gasilska zveza Slovenije posvet s predstavniki mestne in občinske gasilske zveze ljubljanskega območja. Obravnavali bodo priprave na kongresne aktivnosti, spremembe in dopolnitve zakonodaje s področja gasilstva in požarne varstva, plačevanje davčnih in ostalih obveznosti, zavarovalno problematiko, načrt dela za letošnje leto in pomoči hrvaškim gasilcem.

V. D.

RDEČA LUČ JIH NI USTAVILA

RIBNICA — Ribniški policisti so 28. januarja med 11. in 15. uro opravljali kontrolo prometa v edinem semaforiziranem križišču v Ribnici. Njihov namen je bil ugotoviti, ali vozniki upoštevajo rdečo luč. V času akcije so v približno dveh urah zabeležili kar osem kršitev, kršitelje pa predlagali sodniku za prekrške. Zaradi drugih prekrškov so štirim voznikom izdali plačilne naloge, en voznik pa je bil mandatno kaznovan na kraju prekrška. 10 voznikov je bilo opozorjenih na manjše napake.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO IN PO SREDINI CESTE — Na lokalni cesti med Rajcem in Novo vasjo v brežiški občini je prišlo na 1. februarja dan ob 12.45 do huje prometne nezgode. 57-letni Tomo Kižlin iz Samobora se je z osebnim avtomobilom zagrebške registracije peljal po cesti proti Rajcu, med vožnjo po klancu navzdol in v slabo pregledni desni ovinek zapeljal kar po sredini ceste, za nameček je preveč pritiskal tudi pedal za plin. Nesreča je hotela, da je v tistem hipu pravilno po svoji desni strani

Alko vzel tisoč vozniških

Čedalje več je maliganov na vozniškem sedežu — Več tudi tehnično oporečnih avtomobilov

NOVO MESTO — Dolenski miličniki so lani zasuli sodnike za prekrške s kar 10.100 predlogi za uvedbo postopka, kar je ob podatku, da se je gostota prometa v minulem letu zmanjšala, vendarle presenetljivo. Navsezadnje je ta številka tudi daleč nad republiškim povprečjem.

»Resda je bilo lani nekaj manj prometa, še posebej na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom, kar pa se zdaleč ne pomeni, da se je temu primeroma zmanjšalo tudi število kršitev,« razlaga Iztok Likar, prometni inšpektor UNZ Novo mesto. Največji nevarnosti, ki po njegovem prežita na cestah, sta alkohol in tehnično oporečna vozila. O tem svoje dovolj zgovorno povedo tudi številke. Zavoljo tehničnih hib je bilo lani iz prometa izločenih 2205 vozil, predlani je bila ta številka 1952, zaradi pozelenega alkotesta pa je bilo v minulih dvanajstih mesecih na dolenskih cestah odvzetih kar 1025 vozniških dovoljenj, kar je v primerjavi s predlanskimi 786 ogromen porast. In če k temu dodamo še to, da je bilo zaradi odklonitve preizkusa z alkotestom odvzetih lani dodatnih 177 vozniških dovoljenj, predlani pa vsega 454, potem se dokaj natančno ve, kaj bodo policisti letos najčesteje počenjali.

Med ostalimi številkami omenimo 13.728 lani na mestu prekrška izterjanih denarnih kazni, največkrat so denarnice ostajale prazne zaradi prevelike hitrosti (3202 primera) in neprivzovanja z varnostnim pasom (2404 primerov). Lani je tudi poraslo število izdanih plačilnih nalogov, od katerih so jih vozniki v predpisnem osemnedmestnem

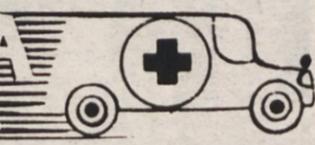
KONTROL BO ŠE VEČ — Policistom ob podatku, da so morali lani zavoljo vinjenosti odvzeti za tretjino več vozniških dovoljenj, kaj drugega tudi ne kaže. Alkohol postaja največja nadloga dolenskih in slovenskih cest.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Prejšnji četrtek, 30. januarja, sta se 9-letni M. K. in leto dni starejši D. M., oba doma iz Regrče vasi, smučala v bližini doma. Fanta je zimski šport utrudil, vzela sta si nekaj počitka, ki pa traja še danes. Nekdo jima je namreč v tistem času pobral smučarsko opremo in z njo izginil neznan kam. M. K. je ob štiri tisočake, D. M. pa ob 2.300 tolarjev.

• Tudi Jože Molan iz Anovca je prikrajšan za zimske užitke. 26. januarja popoldne se je še veselo smučal po Gačah, krajši predah pa je bil dovolj, da je ostal brez smuč, vrednih 30 tisočakov. Novemu lastniku sporočamo, da je slovenski olimpijski komite že sestavil dokočno listo tekmovalcev na OI v Albertvillu in da lahko smučji mirno vrne.

• 21-letni Andrej P. iz Stare Lipe pri Črnomlju si je na prvi februarjski dan zaželel vožnje. Pred gostilno Balkovec je ugledal kmetijski traktor znamke Store 402, last Suhorčana Franc L., in mirno sedel za volan. Da je med vožnjo s traktorjem in pejkom le nekaj razlike, je na svoji pločevini občutilo sedem v bližini gostilne parkiranih avtomobilov. Osemdeset metrov dolgi izlet s traktorjem se je končal na kmetijski površini. Nastalo škodo še ugotavljajo.

nasproti pripeljal golf novomeške registracije, za volanom pa je sedel 72-letni Josip Mejak iz Brežic. Slednji je sicer zaviral in se umikal, toda trčenja ni mogel preprečiti. Hudo ranjen v nezgodi je bil Kižlin, ki so ga prepeljali v zagrebško bolnišnico, Mejak pa je na srečo dobil le lažje poškodbe in bil po nudi zdravniški pomoči v brežiški bolnišnici odpuščen domov. Materialno škodo so ocenili na okoli 650.000 tolarjev.

roku poravnali 1973, ostalih 4116 pa so odstopili upravam za družbene prihodke v izterjavo. Sicer pa je verjetno najbolj zanimiv podatek, ki kaže, kako se je lani zmanjšala gostota prometa, ta:

• Brez prometnega dovoljenja je lani na dolenskih cestah ostalo 717 vozil, v primerjavi s predlanskimi 454 to svoje kaže, s kakšnimi avtomobili se prevažamo.

zaradi počasne vožnje so policisti izločili 13.676 vozil. Če se komu zdi ta številka visoka, povejmo, da je bilo leto poprej takih vozil kar 31.688.

PONOVRNO NAPAD NA PEŠAKINJO

NOVO MESTO — Kar lep čas ni bilo nič slišati o predrznežu, ki je po novomeških ulicah napadal pešakinje in jim iz rok ali z ramen trgjal torbice. Tokrat se je neopridravljal znova pojavil, 31. januarja ob 20.55 je na Partizanski cesti v Novem mestu dohitel 53-letno pešakinjo Darinko G. iz Gotne vasi. Z ramen ji je skušal strgati torbico, vendar je v noč zbežal brez plena.

ŠE: »TROJNO POSILSTVO V BOŽIČNI NOČI«

NOVO MESTO — V prejšnji teden objavljenem zapisu pod gornjim naslovom o gnusnem početju Franca Goršina iz Smolenje vasi je bilo omenjeno tudi ime Roberta Finka, ki je z Goršinom vlomil v bife Rezelj na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu. Zaradi pomanjkljivih osebnih podatkov smo dolžni dodati, da gre za 24-letnega Roberta Finka, doma iz Črnomolja in začasno prijavljenega v Novem mestu, nikakor pa ne za Roberta Finka iz Smolenje vasi 28 a, kot nekateri zlobno naltoljujejo.

VNOVČIL PONAREJEN BANKOVEC

HINJE — Še neugotovljena dne letos je neznan nepridiprav v gostilni v Hinjah vnovčil ponarejen tisočtolarski bankovec. Ponaredek je gostilničarka odkrila prepozno, da bi storilcu lahko prišli na sled.

BO ČRNIH ZAKOLOV RES MANJ?

ČRNO MELJ — Tukajšnja kmetijska zadruga opozarja na črne zakole živine, ki so opravljeni nestrokovno, v neprimernih prostorih, meso pa je nepravilno hlajeno. Zato je zaprosila občinski izvršni svet, naj kaj ukrene. Na izvršnem svetu so sicer sklenili, da bodo poskušali najti pot za zmanjšanje takšnih zakolov, čeprav jih povsem preprečiti najrj ne bo mogoče. Pomprnilni pa so, da so naloge določenih ustanov in služb v takšnih primerih natančno določene ter da bi se morali tudi na kmetijski zadrugi vprašati, zakaj je toliko črnih zakolov.

Tatovi v šolskih in športnih garderobah

Prejšnji teden kraje v dvorani pod Marofom

NOVO MESTO — Opozorilo pred tatovi, ki se očitno selijo v šolske in športne garderobe, po zadnjih dogodkih ne bo odveč. Že v prejšnjih številkah smo pisali o tatvinih oblačil in obuval, prejšnji teden so tovrstna poročila prišla iz športne dvorane pod Marofom.

29. januarja je nekdo ukradel dve bundi puhovki in tako Andreja Grilca iz Sevnice ter Aleksandra Savnika iz Brežic oškodoval vsaj za 14.000 tolarjev. Fanta sta se na poti domov pošteno prezebla. Vsega dan kasneje pa je neopridravljal iz hlačnega žepa Matjaža Natičala neopazno zmaknil denarnico z nekaj gotovine. Očitno bo potrebno zamenjati ključavnice ali pa uvesti dežurstvo.

KDO JE POSEKAL SMREKE?

TREBNJE — V času med lanskim prvim novembrom in 31. januarjem letos je neznanec v gozdu Kremenjak pri Trebnjem posekal tri smreke in tako novomeški GG, TOK Trebnje, oškodoval za 25.000 tolarjev.

ŠTIRI TOČKE NASKOKA — Rokometašice Opreme so po prvem delu prvenstva v superligi četrtje, od petega mesta jih ločijo kar štiri točke. Toda za končni uspeh bo potrebno manj nihanj v igri, tudi v Novem mestu (od koder je posnetek) so točki reševale in rešile šele v drugem polčasu. (Foto: B. B.)

Konec zimskega spanja

V soboto se pričanja drugi del tako v rokometni kot odbojgarski državni superligi

Neenavdno zgodaj se bo letos pričel spomladanski del prvenstva v državnih rokometnih ligah. Ali je to slabo ali dobro za ekipo kočevke Opreme in Novega mesta, bo pokazal že start.

Kočevke bodo prvo tekmo odigrale v Velenju, to srečanje utegne biti celo odločilno za nadaljnji razplet prvenstva. Velenjčanke so namreč jesenske prvakinja, toda poročila iz njihovega tabora govorijo, da jim ne gre vse po načrtih. Rokometašice Opreme bodo skušale to dejstvo izkoristiti, v boju za četrto mesto in play off točke namreč krvavo pričakujejo, prednost štirih pred petouvrščenim Kranjem pač še ne zagotavlja zanesljivega kočnega uspeha, še zlasti, ker zimski premor očitno ni bil izkoriščen najbolje. To priznava tudi trener Dušan Križman: »Mislim, da bi v pripravljalnem obdobju morali narediti več. Občutek imam, da dekleta ne dajejo tistega, kar bi lahko, da je v njih še precej rezerv.« Koliko je upravičena zadržanost v kočevskem taboru, bo najbolje pokazala sobotna tekma z Velenjem. Slednje je prvo tekmo v Kočevju dobilo z 28:16. Še slabši start nadaljevanja prvenstva se obeta Novomeščankam. V dvorani pod Marofom bodo namreč igrale z ekipo Belinka Olimpije, ki je jesenski dvoboj v Ljubljani dobila z rekordnim izidom 45:9.

SKOKI TUDI V KAVBOJKAH

ZABRDJE — Smučarski skoki so za ta kraj mirense doline zagotovo največji dogodek. Za letošnjo tekmo se je prijavilo kar 75 tekmovalcev, ki povečini niti niso smučarski skakalci, kar se je videlo tudi po opremi. V dolino so se poganjali tudi v kavbojkah in z običajnimi smučmi. Kljub temu posebnih atraktivnih padcev ni bilo, rekorda skakalnice pa tudi ne. **Rezultati: pionirji do 15. leta:** Matjaž Pavlin (Soteska) 137, 2. Robi Meglič (Zabrdje) — 136,5, 3. Gregor Koželj (Debenc) — 115 točk. **Mladinci od 15. do 20. leta:** 1. Andrej Lokar (Birčna vas) 131,1, 2. Alojz Vidmar (Birčna vas) 123,5, 3. Nače Kraševc (Sentrupert) 116,5 točke. **Člani:** 1. Igor Kolenc (Mirna) 135,3, 2. Jože Župan (Sentjerne) 132,1, 3. Jože Zorenč (Praproče) 126,3 točke.

TESEN PORAZ ELANA STUDIA D

ANKARAN — Nogometaši novomeškega drugoligaša Elana Studia D, ki so ta teden na pripravah v Strunjanu, so se minulo soboto v prvi letošnji prijateljski tekmi pomerili z enajsterico Maribora Branika, jesenskim prvakom I. državne lige. Novomeščani so nastopili brez letošnjih najodmevnejših okrepitev v premoru prvenstva Mohorja in Glihe, trenerju Hlačiči je tekma koristila predvsem za testiranje še nekaj igralcev, predvsem Sena Bajrama, ki bi rad svojo nogometno pot po uspešnih nastopih na belgijskem prvenstvu nadaljeval v Novem mestu. Bajram je bil najboljši igralec tekme, ki so jo Novomeščani izgubili z 0:1.

Zapravili napad in točki

Tretji poraz košarkarjev Podbočja — Po šestih kolih polovičen izkupicek — V soboto s Slovanom

Košarkarji Podbočja so si v 6. kolu drugega kroga prvenstva rdeče skupine v I. slovenski ligi privoščili nov spodrsjlaj, na domačem parketu so namreč izgubili tekmo proti vrsti Elektre s 74:76 (33:40).

Vse prelahko se Podbočjani odrekajo boju za vrh lestvice, tretji poraz jih je od tega cilja brčkone dokončno oddaljil. Gostje so že v prvem delu dali vedeti, da ne bodo lahek zalogaj za domače igralce, igri in rezultat so imeli v svojih rokah, po dvajsetih minutah pa so na odmor odšli s prednostjo sedmih točk. Ko so gostitelji uvideli, da je vrag odnesel šalo, je bilo že prepozno. Resda so zaigrali borbeneje in motivirano, sredi drugega polčasa jim je uspelo rezultat celo izenačiti, toda točki sta odšli v Šoštanj. Kakih 200 gledalcev je videlo izredno razburljivo končnico, ekipi sta se v zanjih minutah menjavali v odvodu, vsega pet sekund pa je še bilo do konca, ko so imeli Podbočjani pri rezultatu 76:74 za goste žogo in zadnji napad. Žal ga niso izkoristili, podaljšek ali celo morebitna zmaga sta splavala po vodi. Najboljša na parketu sta bila v soboto gostujoča veterana Pipan in Golc, medtem ko se je v dresu Podbočja edini izkazal Krošelj.

Podbočje: Vego 4, Davidovič, Marčetič, Plevnik 5, F. Rozman 7, B. Rozman, Krivokapič 6, Jurečič 9, Krošelj 30, Vautpitič 13.

Lestvica po 6. kolu: 1. Ježica 11, 2. Comet 10, 3. Elektra 10, 4. Podbočje 9, 5. Smelt Olimpija ml. 9, 6. Kronos Slovan 9, 7. Maribor 87, 7, 8. Celje 7.

V prihodnjem kolu, ki bo na sporedu 8. februarja, bodo igrali: Kronos Slovan — Podbočje, Smelt Olimpija ml. — Comet, Elektra — Celje, Maribor 87 — Ježica.

NAMIZNI TENIS ZA KULTURNI PRAZNIK

NOVO MESTO — Športno društvo Križe bo pripravilo v počastitev 8. februarja, slovenskega kulturnega praznika, turnir v namiznem tenisu. Turnir bo v soboto, 9. februarja, ob 8. uri v športni dvorani pod Marofom, potekal pa bo v posamični in konkurenčni dvojici. Zrebanje se bo pričelo v soboto ob 8. uri, prijavnina za dvojico znaša 400, za posameznika pa 200 tolarjev. Vse dodatne informacije je mogoče dobiti zvečer na telefon 26—606.

Telovadne in zdravilne šole

V Krškem imajo več oblik strokovno podprte telovadbe za telo in duha

KRŠKO — Krčani so že nekako znani po svoji »šoli zdravega življenja«, medicinsko usmerjeni rekreaciji, ki je v okviru sindikalnega podjetja Dren potekala v Nerezinah. Ta rekreacijski program, ki ga vodi Stane Iskra, je namenjen zlasti preventivnemu odpravljanju dihalnih težav. Ali bo sčasoma ta šola zamrla? Drenov projekt bi lahko doživel tako usodo, kajti omenjeno rekreacijo so Krčani organizirali v Nerezinah v občini Mali Lošinj in vse bo odvisno od slovensko-hrvaških meddržavnih odnosov.

Poleg šole zdravega življenja, ki jo Krčani menda že selijo v Strunjan in s tem po mnenju nekaterih v slabše delovne razmere, ima Dren še druge kreativne dejavnosti. V leskovoško osnovno šolo prihaja približno 30 učencev redno v t. i. šolo boričnih veščin. Iskra, ki jo vodi, pravi, da je še malce večje zanimanje med osnovnošolci tudi za šolo gibalnih veščin. »Tu Dren sodeluje z osnovno šolo Leskovec in krškimi zdravstvenim domom. Otrokom skušamo privzgojiti veselje do gibanja in to odobravajo tudi starši,« pravi Stane Iskra. Dren je pod Iskrinom vodstvom vplejal tudi ure korektivne gimnastike. Namenjena je ženskam, o njej pa se je nekako uveljavilo mnenje, da je podaljšana rehabilitacija. »Ko se konča medicinska rehabilitacija, jo skušamo podaljšati s korektivno gimnastiko,« razlaga Iskra. Priprčan je, da bodo ljudem ustregli tudi z avtogimnim treningom. Začetek načrtujejo za februar, vodila pa naj bi ga diplomirana psihologinja.

Omenjene dejavnosti potekajo ob tesnem sodelovanju z medicinskimi delavci iz krškega zdravstvenega doma, ne pozabi povedati Iskra.

L. M.

Stane Iskra

ZMAGA PIONIRJEVIH ODBOJKARJEV

LJUTOMER — Pred pričetkom nadaljevanja prvenstva v superligi so odbojkarji novomeškega Pionirja minuli vikend nastopili na močnem turnirju, ki so ga v svoji novostni dvorani pripravili igralci ljutomerskega prvoliigaša Emone Comerca. Poleg njih in Novomeščanov sta na turnirju nastopili še ekipi ravenskega Fužinarja ter Granita iz Slovenske Bistrice. Pionirjevci so v prvem srečanju z 2:1 ugnali Bistričane, nato pa v finalu še z 2:0 (15:10, 15:8) ekipo gostiteljev. Za Novomeščane so igrali: Jovič, Družinec, Goleš, Travižan, Bakonja, Černač, Gotenc, Gabnik, Žunič in Mohorčič. Ekipo je vodil trener Peašinovič.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

• Člani alpinističnega odseka Novo mesto so v soboto, 24. januarja, tudi uradno zaključili lansko sezono. Na sestanku ob tej priložnosti so medse sprejeli tri alpiniste, ki so lanskega novembra v Ljubljani uspešno opravili izpite: Janeza in Marka Hrovata ter Jožeta Jakija. Hkrati so ocenili tudi minulo sezono, v kateri so opravili 124 vzponov, med njimi dva prvenstvena, v zimski razmerah pa so se povzpeli na 24 vrhov, višjih od 2000 metrov. Poleg tega imajo novomeški alpinisti lani za seboj še nekaj turnih smukov, v prelažišču Luknja pri Prečni pa so pod vodstvom Marka Hrovata opremili več smeri do osme stopnje in uredili okoličje. Še to: Anton Barbo je v Zijuju pri Mirni Peči splezal nekaj novih smeri do osme stopnje.

• Dominik Krese je lani splezal najtežjo prosto smer, gre za smer »Ognjene kočije« v Arneškem (IX, 12m).

• Novomeški alpinisti imajo za seboj v minuli sezoni dva prvenstvena vzpona. Enega je opravil Marjan Grah v Paklenici, drugega pa Marko Belinger in Anton Barbo, ki sta v severni steni Srebrenjaka preplezala smer »Roboti« (-IV, V, 450 m).

• Med lanskimi skupnimi turami velja omeniti tiste v italijanskem Acru, Paklenici, Tamarju in Karniških Alpah.

• V petek, 31. januarja, so imeli člani PD Brežice občni zbor, na katerem so se zbrali planinci iz Posavja, Novega mesta in Zagreba. Zbora so se udeležili tudi predstavniki republiške planinske zveze.

Meja je v trenutku vse podrla

Ali bomo zaradi političnih nesmislov žrtvovali in uničili edinstven naravni biser, Kolpsko dolino, in to za ceno, ki bo lahko nepopravljiva?

Teško je o tako občutljivi temi glasno razmišljati in si ustvariti lastno mnenje ob tako različnih stališčih sicer nedolžne reke Kolpe in njene doline. Reka je ena od redkih vodotokov Slovenije in Hrvaške, ki je razmeroma čista. Izvira 23 km zračne linije od Jadranskega morja in si utira pot v Savo in naprej do Črnega morja. Pri premoščanju mnogih naravnih ovir je izoblikovala enkratno dolino s slikovitimi stenami. Do nedavnega je povezovala ljudi, ki živijo na njenem desnem in levem bregu, in jim delala življenje, tudi zaradi skromnih naravnih danosti, znosnejše!

Zaradi mnogih naravnih zanimivosti je bila dolina že pred leti predlagana za krajinski park. Kočevski zbornik iz leta 1939 imenuje gorato obrobje Kočevsko Švico in danes naj bi bila dolina ponovno vključena v sestavni del krajinskega ali regijskega parka. V ta namen je bila od IS SO Kočevje 3. 10. 1990 imenovana komisija, ki je izdelala predhodno poročilo o možnostih parkovnega varstva Kočevske.

Dolina je bila v razvoju, tudi zaradi zaprtosti dela Kočevskega območja, zavrtja. V zadnjih letih so se razmere nekoliko popravile, predvsem na pobudo domačinov, s izgrajeno manjših industrijskih obratov, rekonstrukcijo in posodobitvijo cestnih prevozov, vendar je v demografskem pogledu opaziti upadanje prebivalstva. Od leta 1869 je število od 1462 padlo leta 1989 na 589. Neugodna je tudi starostna struktura. Vseeno pa dolina živi in spričo zasebnega turizma se ji obeta lepa prihodnost. Naravne lepote ta razvoj omogočajo. Postavljen je tudi kajakaški center, ki omogoča izvedbo zahtevnih prvenstev. Te dni je izšla tudi priročna knjižica Peter Klepec in njegova dežela, katero je

izdal koordinacijski odbor za razvoj zgornje Kolpske doline. Poleg legend o Petru Klepcu je zanimivo tudi poročilo o bodočnosti dežele Petra Klepca. 17. novembra 1990 je bil med občinami Delnice, Čabar in Kočevje podpisan skupni dokument za varovanje naravne in kulturne dediščine zgornje Kolpske doline. Dokument vsebuje 10 točk, ki so pomembne in za podpisnike zavezujoče. Z izvajanjem teh določil naj bi se ohranila naravna in kulturna dediščina doline. Nadaljevali in utrjevali se bodo dobri sosedski odnosi ljudi na obeh bregovih Kolpe in Čabranke, ki trajajo že stoletja.

Z najnovejšimi dogodki, s osamosvojitvijo obeh republik, pa ta reki Kolpa in Čabranka postali državna meja in nasilno prvič v zgodovini razdelili doli-

no. Vse se je v trenutku podrla, v zaostrenih pogojih je vse nerazumljivo. Komaj je bila dobro zgrajena cesta Osilnica—Mirtoviči in nato po hvaški strani od Mirtovičev do Kuzelja (trenutno je še v gradnji), že se je pojavila zahteva po gradnji nove ceste po slovenski strani Kolpe in Čabranke. Še več, podobno zahtevo so postavili tudi Hrvti. Tako smo dobili kot godno-gospodarska organizacija, ki gospodari s tem prostorom, nalogo dati strokovno mnenje o trasi ceste ob Kolpi in Čabranki. Mnenje je bilo podano s strokovnimi opredelitvami in znanimi dejstvi. Navedeni so strokovni pomisleki, neskladnost z načrtovanjem krajinskim parkom, prepovedjo gradnje gozdne ceste Grivac—Gladloka in možnostjo rešitve problema na politični ravni. Če bi do realizacije gradnje prišlo kljub vsem pomislekom in posledicam, želim biti gozdarji GG pri projektiranju in izvajanju prisotni. Čutimo se odgovorne za varstvo naravnega prostora ter za razvoj podeželja. Vse pa naj bi bilo namenjeno domačinom.

Strokovno mnenje je dal tudi Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki nam je že leta 1986 preprečil gradnjo gozdne ceste Grivac—Gladloka. Njegove pripombe so strokovno utemeljene. Če bo cesta zgrajena, bo prizadet najvitalnejši del doline, saj bodo odvzete predvsem tako skromne njivske površine. Gradnja bo grob poseg v naravno občutljivo območje s pestro geološko sestavo, ki je nestabilna. Prizadeti bodo varovalni gozdovi, ki so bili izločeni s funkcijo varovanja krusljivih pobočij. Strokovnih ugovorov proti takemu posegu je še in še, in to ob dejstvu, da cesta praktično obstaja.

Bomo našli pametno rešitev in uredili pretok blaga in svobodno gibanje ljudi v dolini? Ali bomo zaradi političnih nesmislov žrtvovali in uničili edinstven naravni biser za ceno, ki bo lahko nepopravljiva? Še je čas, zato velja premisliti. Sredstva za gradnjo ceste bi dolini in ljudem z drugim namenom bolj koristila, kot jim bo gradbeno zahteven in ekološko vprašljiv objekt.

Inž. MARKO FIGAR

SPOŠTOVANI MINISTER DR. VENCELJ

Želeli bi vam pisati drugačno pismo, toda — dovolj nam je! Kaj pa mi mladi, na katerih naj bi stal svet? Ste pozabili na nas? Nas je mogoče kdo vprašal, kaj menimo o bojkotu šolskih nalog? Ne, nihče! Kljub temu, da posledice čutimo na lastni koži. Se zavedate, koliko stank je v zadnjih dveh letih doživelo šolstvo? Preveč! Preveč, da bi dovolili še eno!

Zato najdite rešitev, saj je v interesu vseh nas, da vsak opravi svoj delo najbolj kvalitetno. Slab oče ste nam in naučili ste nas probleme reševati s stavkami. Mi pa bomo kot zgledni otroci sledili vašemu primeru, če do 1. 3. 1992 ne razrešite zadeve.

PS: Saj res, znano je, da so vaš odstop lani zahtevali tako srednješolci kot profesorji. Torej, komu ministrujete?

Srednješolci brežiške gimnazije in ekonomske srednje šole
Predsednik šolske skupnosti:
PETER DIRNBEK

Odgovornost ni le prazna beseda

Odmev na odprto pismo s tem naslovom, objavljeno v Dol. listu 23. januarja

V pismu predsedstvo ZZZB NOV hoče dokazati nepravilnost novomeškemu županu Marjanu Dvorniku kakor tudi celotni skupščini. Vsak bralec kaj hitro lahko ugotovi, da je to le ena od kosti, ki jo je potrebno vreči med ljudi, da lahko uresničijo svoje cilje in ne glede na to da je skrajni cilj rušenje demokratično izvoljenega župana, nato skupščine in nazadnje še izvršnega sveta.

Ker je v članku kar precej neresnic — beri laži — smo dolžni dati pojasnila v zvezi s mihovško gmajno, kakor tudi z nekaterimi drugimi neresnicami, ki jih predsedstvo ZZZB NOV osvetljuje enostransko. Borci navajate, kako je lani spomlad zavrelo zaradi nezakonitega posega nekaterih šentjernejških kmetov, ki so samovoljno preorali zemljišča KZ Krka. Strinjamo se, da je zavrelo, vendar je najprej zavrelo prav v vaši organizaciji (borčevski) ter nekaterih drugih, predvsem v tistih, ki so na šentjernejškem koncu kradi kmetovo lastnino (zemljo, pridelke, živino, stavbe, stroje) in na koncu to krajo tudi uzakonili. Če

bo potrebno, bomo javno objavili vsa imena s polnim naslovom, kar pa ne bi bilo v zaščiti organizacij. Kmetje nismo zagrešili nobene nezakonitosti s preoravanjem zemljišč. Opozarjali smo na posledice tudi vse pravne institucije in vlado že dolgo pred posegom. Vaše ugotovitve, češ da sta posredovala oba ministra — za pravosodje in kmetijstvo — pa so privlečene za lase. Res je, da so sodelovali predstavniki ministrstev, ki pa so na koncu predlagali omenjeno sporno pogodbo s kmeti, ki pa je le posledica njihovih zahtev, kar pa izključuje vmešanost novomeškega župana v to pogodbo. Pogodbo so sestavili pravniki z občine in v nobenem primeru ni nepravna, kot ji očitata. Do danes zadruga pogodbe še ni podpisala. Ocenjevati zakonitost ni v vaši pristojnosti.

V odgovoru na vaše odprto pismo ne moremo tudi mimo nekaterih pomislekov, ki ste jih zapisali v zvezi s predloženjem novomeškega župana. To, da je pri kadrovanju Centra za socialno delo komisija delala poldrugo leto legalno in s poslovniki, ni bilo še verjetno, nikakor pa tudi pošteno, to je tudi izključno vaša ocena — na žalost sumljiva. Praznovanje občinskega praznika za dejanje, ki se je zgodilo v drugi občini, pa tudi ni najbolj v ponos vaši organiza-

ciji, kakor tudi celotni naši občini. »Naj priči spregovorijo« je še en nov očitek županu, ki se zavzema, da bi prišla glede pobjev tudi druga plat resnice na dan, tudi o dejavnostih vaših članov. Licitiranje z mrtvimi, ki ga očitata, kaže vaš odnos do ljudi z napačne strani, ki jim ne priznavate imena, še manj pa mesta. Zelo prav je, da je le vest tista, katere se človek ne more znebiti.

Ocenjevanje pristojnosti župana kot predsednika stranke verjetno tudi ni v vaši pristojnosti, ampak je v pristojnosti njihovih članov ali katerega drugega, ki je za to postavljen in tudi odgovoren. Veliko je bilo dela vaših članov v vsej vaši zgodovini tako v pozitivnem kakor tudi v negativnem smislu, če pa bi že nekdo dal na tehtnico obe plati vašega dela, naj ga ocenijo spoštovani bralci in celo delegati. Da ni vse tako lepo z vaše

Oživljen klub novomeških študentov

Predsednik A. Čopič

Po daljšem zatišju je Klub novomeških študentov ponovno oživel. V tem oživljanju se odraža tako povezanost študentov samih kot tudi navezanost na kraj. V sprejetem programu je mnogo predlogov in ciljev, ki bodo popoprili tudi življenje Novega mesta. Na sestanku 1. februarja smo najprej opravili formalnosti in potrdili za predsednika Andreja Čopiča. Prav od vodstva pa bo, vsaj v prvi fazi, zelo odvisno delo in življenje kluba. Program tega je zastavljen precej široko. Zajema športne dejavnosti (vključno z organizacijo bližnjega smučarskega izleta), družabne večere, osnovanje študentskega pevskega zbora in organizacijo okroglih miz o aktualnih temah. Prva bo že 15. februarja, vezana pa bo na novomeško kulturno življenje. Radi bi imeli redne radijske in televizijske oddaje, če bo seveda predvsem pri Studiu D več posluha za naše želje in ideje.

Upamo, da bo mesto naklonjeno našemu delovanju. Vabimo študente, da se nam pridružijo. O aktivnostih bomo obveščali s plakati.

J. JEŽ

TUDI 10 TISOČAKOV JE PREMALO!

Neodvisni Sindikati Slovenije se ne strinjamo s predlaganim zamenjnim osebnim dohodkom za mesec januar, ker menimo, da je občutno prenizek. S strani ZSSS je bil predlagan bruto OD 15.500,00 SLT (neto cca 10.000 SLT). Tudi ta je prenizek, ker ne upošteva predvidene februarske in marčne inflacije. Zato predlagamo bruto znesek 15.500,00 SLT, povečan za 20% predvidene inflacije.

Predsednik predsedstva NSS: RASTKO PLOHL

Pol ljudi manj

Število prebivalcev Loškega Potoka in okolice se je prepolovilo

LOŠKI POTOK — Kraj je demografsko ogrožen vse od druge vojne. Vojne žrtve so bile ogromne, zlasti v letih od 1950. dalje pa zasledimo izseljevanje v bližnje industrijske kraje. Ti ljudje so se sicer nekaj let vračali, kmalu pa drugod ustvarili svoja domovanja. To izseljevanje je bilo prisotno tako v kmečkih družinah, kakor tudi v revnejših, le da so bile posledice večje v kmečkem življu, ki je vplivalo, da so kmetije propadale in se nekatere niso več pobrale.

Nov val izseljevanja zasledimo po letu 1960, in sicer pretežno v Nemčijo. To je bila v glavnem ekonomska migracija, posledice pa je imela tudi v propadanju družin. Kljub temu da je nekaterim prinesla trdnjšo ekonomsko blagostanje, pa so zlasti potomci ostali v svetu in se vračajo bolj kot turisti na domove svojih staršev.

Pred drugo vojno je kraj imel prek 3000 prebivalcev, 1964 le še 1500, porast pa zabeležimo v osemdesetih letih, ko se močno razvije lesna industrija, zgradi tovarna Riko in ustanove dve dislocirani enoti, Saturnus in tržiški BPT. Ljudje ostajajo doma, začne se izzredna dinamika gradnje privatnih hiš, odpro pa se tudi vzporedna delovna mesta. Tako leta 1990 naštejemo že 1700 prebivalcev, žal pa je zadnji popis pokazal upadanje, saj so našli le še 1644 prebivalcev.

Zadnjih analiz, zakaj število prebivalstva zopet upada, ni, ni pa daleč od resnice ugotovitev, da je vzrok v upadanju rojstev, kot posledica vse večjih socialnih problemov. A. KOŠMERL

CITROENOV SERVIS VREDEN IMENA

Ker imam Citroenov avto, sem iskal primeren servis. Zvedel sem, da ima servis za Citroenova vozila zasebnik Anton Jerovšek v Grosupljem. Po telefonu sem se mu naročil, ko pa sem prišel k njemu, sem takoj ugotovil, da sem prišel k pravemu mojstru. Lastnik servisa ima vse, kar je potrebno, če hoče svoj posel opravljati konkurenčno, saj je avtomobilskih servisov vse več. Mojster in njegovi delavci so bili zelo prijazni. Vozilo so takoj vzeli v popravilo, ki pa je bilo tudi zelo hitro in kvalitetno opravljeno, cena pa zmerana. Poleg tega si lahko prisotni pri servisiranju avtomobila. Potrošniki si želimo takšnih servisov. IVAN LAVRIČ

OBVESTILO IZGNANECM

V Dolenjskem listu je bil 9. januarja objavljen članek z naslovom: »Izgnanecm tudi odškodnina«. Obveščamo izgnance iz občine Novo mesto, da se lahko javite na Občinskem odboru ZZZB NOV Novo mesto, kjer boste izpolnili formulir in se tako včlanili v Društvo izgnancev Slovenije.

Hkrati vas obveščamo, da ZZZB NOV vodi akcijo zbiranja prispevkov za ureditev pokopališča na otoku Rabu, kjer bo letos v septembru komemorativna slovesnost ob 50-letnici snovanja taborišča in interniranja ljudi. Vabimo vse občane, ustanove in podjetja, da s svojimi prispevki pomagajo urediti pokopališče, kjer je pokopanih 4641 oseb, od tega preko 300 ljudi iz naše občine.

Prispevke lahko nakažete preko blagajne Občinskega odbora ZZZB NOV Novo mesto, Novi trg 6, ali pa nakažete na žiro račun Republiškega odbora ZZZB NOV Slovenije št. 50100-678-45473 z oznako za Rab.

Komisija za interniranje, politične zapornike in izgnance

ODPRTO PISMO DR. JOŽETA PUČNIKA

Spoštovana gospoda Jožica Puhar — ministrica za delo, dne 18. decembra lani smo vam ob dogodkih v kočevski Opremi zastavili troje vprašanj. Ker do danes od vas nismo prejeli nobenega odgovora in ker se taki primeri pojavljajo čedalje pogosteje tudi v drugih slovenskih podjetjih, vas ponovno pozivamo, da javno odgovorite na naslednja vprašanja:

1. Kaj dela inšpektorat za delo o očitnih kršitvah pravice do sindikalnega združevanja v podjetjih?

2. Na kak način prispeva vaše ministrstvo k razrešitvi takih konfliktov med delodajalci in delojemalci?

3. Kako ocenjujete zakon o reprezentančnosti sindikatov, ki ga je vaše ministrstvo predložilo parlamentu; ali ustrezno rešuje omenjene probleme ali jih sploh ne obravnava?

Prosimo za vaš odgovor!

Predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije
dr. JOŽE PUČNIK

ZMAGA ŠPORTNEGA CENTRA

RIBNICA — Maxiles iz Ribnice je pred dnevi pripravil prvi malonogometni turnir, na katerem je nastopilo 24 ekip iz vse Slovenije. Zmaga je pripadala vrsti Športnega centra Ribnica, ki je v finalu ugnal kranski Bolero z 2:1. Najboljši igralec turnirja je bil Jeraj (Bolero), najboljši vratar Struna in najboljši strelac Stojanovič (oba ŠRC). Rezultati, polfinalne: Divji jezdci—ŠRC 0:7, Bolero—Črna vdova 5:0; za tretje mesto: Črna vdova—Divji jezdci 4:3; za prvo mesto: ŠRC—Bolero 2:1.

M. G.-č.

PRIMER, KI ZASLUŽI POHVALO

V torek, 28. januarja, sem se peljala z osebnim avtom iz Novega mesta proti Šentjerneju z namenom, da bom v tem kraju, ki je znan po dobrih trgovinah, nakupila nekaj potrebščin. Tako sem se znašla v trgovini Mercator — Standard. Žal pa mi avto, ko sem se hotela odpeljati, ni hotel vžgati. Naredila sem vse, kar sem znala, toda brez uspeha. Po pomoč sem šla v omenjeno trgovino. Prodajalci so mi takoj priskočili na pomoč. Najprej so pregledali avto, toda niso mogli najti napake. Nato so ga porivali, toda brez uspeha. Poklicali so vse mehanike v bližnji okolici, da bi mi tako pomagali, toda kakor zakleto, nobenega mehanika ni bilo v delavnici, ker je bila pozna ura. Čeprav so že zaprli trgovino, je ostal eden od prodajalcev pri avtomobilu oziroma pri telefonu, ker sem klicana znanca v Krško po pomoč. Pripomniti moram, da so tudi mihoidoč skušali na vse načine pomagati, kar me je še posebej razveselilo.

Še bi lahko naštevala, kaj vse so počeli, da bi mi pomagali, toda menim, da že teh nekaj dejstev kaže, da so šentjernejčani ljudje, ki radi pomagajo, in to človeku, ki ga ne poznajo. Tak odnos krajanov, še posebno pa strežno osebje trgovine Mercator — Standard, zasluži pohvalo in zahvalo.

Š. R. Krško

ALI BO ŠLO BREZ VPRAŠANJA KRAJANOV?

Po zanesljivih virih se je zvedelo, da je v teku reorganizacija občin in njihovih meja. Tako naj bi po neki varianti sedaj naša kočevska občina odpisala krajevno skupnost Draga nanovo ustanovljeni občini Loški potok. Tu moram takoj poudariti, da nimajo naši krajanje nič proti Potocanom niti proti Ribničanom, nasprotno, občino bi imeli bližje in pri njih vidijo dobro gospodarstvo, čeprav se zavedajo, da bodo tudi tukaj preglasovani kot do sedaj. Ne morejo pa razumeti, da gre tako pomembna zadeva, kot je spreminjanje občinskih meja na njihovem področju, mimo njih, to je, da ni nihče čutil potrebe, da bi se naša občina Kočevje rada rešila in nas odpisala, potem naj zanesljivo računa na meje k.o. Draga, ki segajo prek Glažute tja do Črnega Vrha nad Rakitnico, pravijo prizadeti krajanje.

A. P.

Na Glažuto tudi tujci

Nenad Stekić ponuja gostom alternativno medicino ter turizem za odrasle in otroke

KOČEVJE — Na zemljevidu je v Ribniško-kočevski dolini zapisan tudi turistično-gostinski objekt kočevskega Gozdnega gospodarstva Glažuta. Vodi ga Nenad Stekić, poslovnež iz Kočevja, podobnost v imenu in preimku z nekdanjim jugoslovanskim in svetovno znanim atletom je povsem slučajna.

Objekt je sodobno zgrajen, prilagojen gozdnemu okolju in vsa ta leta je bil na obrobju zaprtega kočevskega območja. Nenad želi ponudbo še popopriti in jo prilagoditi ljudem različnega okusa. Sedaj ponuja alternativno medicino, turizem za otroke in turizem za odrasle.

Kadar imajo sneg, je Glažuta prava bela lepota v nedotaknjemem gozdu. »Pri nas poteka celo leto šola v naravi, še posebej je privlačna zaradi letne vsebine in programa,« nam razlaga Nešo, kot ga vsi imenujejo. Kadar ni snega, ga nadomestijo s šolo jahanja in mnogi obiskovalci so zelo zadovoljni. Za starejše obiskovalce je še posebej privlačno jahanje konj in nabiranje gozdnih sadežev.

Vse akcije pripravlja s turističnimi agencijama Avtobusom iz Kočevja in ljubljanskim Kompasom. »Zadali smo si nalogo, da kočevsko-ribniško področje predstavimo tudi tujim gostom, saj jim lahko pokažemo marsikaj,« ugotavlja Nenad. Sicer pa mu pri delu veliko pomaga soproga Marica in sinova Aleš in Marko.

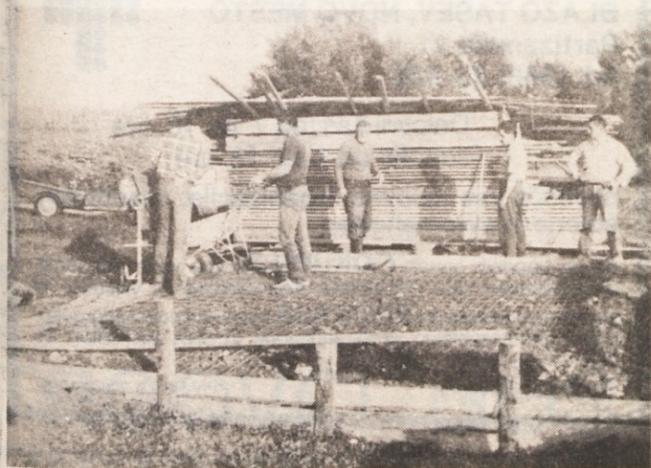
M. GLAVONJIČ

SMUČANJENA GAVŽENHRIBU — Mokronoška osnovna šola je dobro izkoristila tokrat otrokom malo bolj naklonjeno staro zimo in pripravila na Gavženhribu 5-dnevni smučarski tečaj (na sliki). Tudi v petek, predzadnji dan popoldanskega tečaja, ni manjkal nobeden izmed 31 prijavljenih učencev. Le zakaj neki ne bi dobora izrabili priložnosti, da se naučijo dričati kar po domačih hrihribih? (Foto: P. Perc)

Namera z Zarjo je družbeno škodljiva

Odgovor izvršnemu svetu občine Novo mesto na naše javno pismo, objavljeno v Dolenjskem listu 23. januarja

ZAMETKI RIBIŠKEGA DOMA — Takšen je bil začetek gradnje brunarice metliške ribiške družine v Prilozju oktobra lani. (Foto: I. Jugovič)

Ribiči so za odprto mejo

Metliški ribiči o delu v preteklem in letošnjem letu — Uspešni — Za prosto gibanje ob Kolpi

Metliška ribiška družina Kolpa je na rednem letnem občnem zboru obravnavala delovanje v preteklem in sprejela program dela za letošnje leto. Vse načrtovane akcije so lani pod novim vodstvom in s prizadevanji ribiči uspešno opravili.

Tako so spremenili namembnost ribnika v Prilozju, ki ga bodo v bodoče uporabljali za športne in komercialne namene. V ribnik so vložili krape, vse leto pa je bil odprt ribolov. Skupina ribičev, pretežno iz Semiča, se je zagnano lotila urejanja ribnika in začela postavljati brunarico, ki bo postala ribiški dom. Metliški ribiči so tudi popravili jez na Kolpi pri Krasincu. Družina je skupaj z novomeškim Zavodom za socialno medicino in higieno opravila obsežno analizo 58 rib na vsebnost PCB. Zelo odmeven v slovenskem ribištvu je bil solidarnostni izlov več kot 500 podust in platic, ki so jih vložili v opustošeno Savinjo. Sicer pa je družina pripravila tudi družinska ribiška tekmovanja in republiško tekmovanje A lige.

Metliški ribiči so v svojih akcijah opravili 1.490 delovnih ur, za kar so najbolj prizadevni prejeli posebna priznanja. To so bili Franc Polanc, Mijo Didovič, Marjan Kočevar, Boro Picelj, Alojz Starešinič in Alojz Željko. Na občnem zboru so podelili tudi diplome častnim članom, in sicer mag. hp. Gojku Jugu, mag. dr. Albinu Pečavarju, prof. Jožetu Dularju, Francu Branclju, Janezu Kočevarju in Milanu Maceletu. Častni član je postal tudi dolgoletni prijatelj in donator metliške ribiške družine Guglielmo Dal Uomo iz Bologne. Ribiči so se na občnem zboru zahva-

- Ali ne bi bilo lepo, ko bi politika nehala zanimati ljudi? (Žižek)
- Jezik je meč iz mesa. (Španski pregovor)
- Naj vendar vsak poskuša biti dober, potem bodo tudi časi dobri. (sv. Avguštin)
- Bolezen so vlnjivosti obiski smrti. (Kudzus)

lili številnim sponzorjem, brez katerih bi težko opravljali svoje delo. Tega tudi v letošnjem letu ne bo zmanjkalo. Tako naj bi nadaljevali z urejanjem ribnika, okolice in brunarice, popravili jez pri Otoku, če pa bo prišlo do rekonstrukcije jez pri Zelebeju, bodo tudi tam priskočili na pomoč. Pomagali bodo pri analizi rib, predvsem čuč in krapov, pripravili tekmovanja ter se srečali z ribiči iz pobratenih občin Ronke in Wagnerja.

Ribiči seveda niso mogli tudi mimo problema državne meje na Kolpi. Radi bi, da bi imeli prosto gibanje in ribolov, saj bodo le tako zopet privabili nazaj številne italijanske ribiče, brez katerih si težko predstavljajo razvoj ribiškega in belokranjskega turizma nasploh. Zato so z občnega zbora poslali pozdravni telegram slovenskemu predsedstvu z željo, da bo meja s Hrvaško odprta, ob Kolpi pa se bo moč prosto gibati.

Inž. I. JUGOVIČ

Paketi niso bili sporni

Tako zatrjujejo metliški krščanski demokrati — RK ni množično razdeljeval pomoči domačinom

METLIKA — Enega naših bralcev z Jugorja je nedavno zanimalo, po kakšnih kriterijih je Rdeči križ podeljeval manjše in nekoliko večje pakete s hrano, ki so jih dobili prebivalci metliške občine, med njimi tudi takšni, ki po njegovem mnenju niso socialno ogroženi. Spraševal je še, zakaj niso pakete raje namenili beguncem ali pa pomoči potrebnim ljudem na Hrvaškem.

Kot so pojasnili na občinskem Rdečem križu v Metliki, je ta dobrodelna organizacija že dolga leta nudila pomoč socialno ogroženim, bolnim, ostarelim in osamljenim prebivalcem občine in ta pomoč tudi tokrat, kljub temu da je bilo v občini veliko beguncev, ni izostala. Spraševalcu so svetovali, da se pri predsedniku krajevne organizacije Rdečega križa na Jugorju pozanima, kako se je ta pomoč delila v njihovi krajevni

skupnosti. Sicer pa na Rdečem križu zagotavljajo, da kakšnega množičnega razdeljevanja paketov s hrano med občani s strani Rdečega križa ni bilo. Da pa so dobro poskrbeli za begunce in noben od njih ni bil v pomanjkanju. Mnogi od njih, ki so se vrnilo na svoje domove, so v Metliko že poslali zahvalna pisma za vso skrb, ki so jim jo nudili v občini.

Ker je imel bralec očitno v mislih pakete, ki so jih tik pred božično-novoletnimi prazniki v organizaciji metliškega občinskega odbora Slovenskih krščanskih demokratov in s pomočjo avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk z Dunaja razdelili v metliškem kulturnem domu, smo za odgovor poprosili še predsednika metliških krščanskih demokratov dr. Antona Šukljeta. Povedal je, da je Hilfswerk pripravil 9.000 paketov pomoči, od tega jih je tretjino namenil v Slovenijo, razdeljevanje pa je bilo zaupano krščanskim demokratom. Med nekaterimi slovenskimi občinami je bila pomoči deležna tudi metliška, in sicer je dobila 80 družinskih in 260 otroških paketov. Pri razdeljevanju so upoštevali izključno socialne razmere v družini, izjeme so bile le družine z vsaj tremi otroki, od katerih je bil vsaj eden mlajši od 10 let. Tu socialnih razmer niso upoštevali. Pri odločanju, kdo bo dobil pakete, so sodelovali Center za socialno delo, patronažna služba, občinski odbor SKD in trije župniki iz metliške občine. Med obdarjenci je bilo tudi okrog 90 beguncev. Dr. Šuklje je še pojasnil, da so se na priveditvi že vnaprej opravičili vsem, ki bi bili sicer upravičeni do paketa, pa ga niso dobili. Njihovo delo je bilo namreč zaradi nepopolnih seznamov o socialnih razmerah v družini zelo oteženo in se je prav lahko zgodilo, da je bil kdo prizadet. Zato je po mnenju dr. Šukljeta vprašanje braleca morda zares upravičeno, lahko pa je tudi zlonamerno.

M. B.-J.

VESEL SEM, DA STE POŠTENI

Sem zvest bralec in reden plačnik Dolenjskega lista, komaj čakam, da pride četrtak. Preberem ga od prve do zadnje strani. Le tako naprej, najbolj pa mi je všeč vaša poštenost in iskrenost. Vaš zvesti bralec.

TONE BUTALA
Vranoviči 13
Gradac

področju, ki ga dobro poznamo.

V pismu je jasno zapisano, da za nas ustanovitev delniške družbe Zarja ni sporna in da je konkurenca na področju upravljanja s stanovanji, stanovanjskimi hišami, poslovnimi prostori in stavbami nujna. Pojavilo se bo lahko še več novih družb, ki bodo imele enako dejavnost. To dejstvo samo po sebi ni nikakršna huda neljalna konkurenca, temveč ravno obratno, tako se šele vzpostavlja nujna konkurenca. Neljalna konkurenca se pojavi lahko šele s poslovanjem na tržišču, ne pa z ustanavljanjem podjetij z enako dejavnostjo. Ustanovitelj stanovanjskega podjetja DOM se konkurence ne bojimo. Zavedamo se svojih prednosti in pomanjkljivosti, kar smo v svojem poslovnem načrtu tudi zapisali, in jih ne skrivamo pred lastniki stanovanj.

Zavedamo pa se tudi vse soodgovornosti za bodoče razmere na področju stanovanjskega gospodarstva v občini, zaradi česar se želimo dogovarjati glede upravljanja s skupnimi napravami v stanovanjskih soseskah. Za nas je podjetje Zarja konkurenčno podjetje, s katerim se bomo srečevali na trgu stanovanjskih storitev in s katerim se bomo morali dogovoriti o upravljanju skupnih naprav stanovanjskih sosesk. Zato niti v enem stavku javnega pisma ne obračunavamo z Zarjo, da bi okrepili svoje pozicije.

V javnem pismu smo zapisali, da dobri gospodarji vlagajo svoj presežek sredstev v nepremičnine. Kdo s temi nepremičninami upravljanja, je povsem

drugo vprašanje, za lastnika seveda pomembno, vendar se dobri gospodarji nikoli ne bodo odpovedali svoji lastnini tako, kot je predlagal novomeški izvršni svet. Zelo jasna nam je razlika med kapitalističnim upravljanjem, lastnino in premoženjem. Zato nimamo nič proti nameri občine, da ustanovi delniško družbo Zarja in si zagotovi v njej večinski delež in s tem tudi odločen vpliv na upravljanje. Delniška družba Zarja samo v imenu in na račun lastnikov z njihovim premoženjem upravlja. V kakršno koli delniško družbo pa občina ne more prenašati svojega premoženja. To je tudi smisel našega javnega pisma.

Izvršni svet v svojem odgovoru zelo samozavestno in z levo roko obračuna z našimi pomisleki in opozorili novomeške javnosti z učno uro kapitalistkega upravljanja. Z vsi ihto in silo želi prepričati javnost o svojih dobrih namerah in pravilnosti svojih odločitev. Vse, ki dvomijo v te dobre namene, obtoži za ustvarjanje zmešnjave in za zavlačevanje razreševanja problematike na stanovanjskem področju ter za poslovno nemoralne. Da so bila naša opozorila poslovno upravičena, je pokazala tudi

razprava na zasedanju Skupščine občine Novo mesto, ko so delegati vseh treh zborov zavrnili predlog Izvršnega sveta.

Prepričani smo, da je bilo naše pismo moralno dejanje, saj bi bili soodgovorni pred javnostjo za vse posledice, ki bi nastale, če bi bil predlog Izvršnega sveta sprejet. V svojem vsakodnevnem delovanju vedno izhajamo iz prepričanja, da je javnost najboljši in najbolj pravičen sodnik. Naše javno in strokovno delovanje je bilo in bo vedno podvrženo kontroli in kritiki uporabnikov naših storitev in javnosti. Nikoli pa ne omejujemo z diskvalifikacijami naših konkurentov, ker je to pod ravni našega prepričanja in poslovne morale. Verjamemo samo v odlično moč znanja in osebne poštenosti, na podlagi katerih že danes gradimo svoje poslovne odnose. Kolikor ne bomo mogli odgovoriti z jasnimi argumenti, bomo priznali naše napake in se, če bo potrebno, tudi opravičili javnosti in našim poslovnim partnerjem.

DARINKA SMRKE
FRANC ZAVODNIK
MARJETA SAJE
BOJAN FINK

Veliko delo mladega društva

Že prvo leto kar na mednarodni sejem — Urediti več prenočišč, a ne v velikem hotelu, ki bi kazil krajino

VAS — V gostilni Papež v Vasi je bila 1. februarja skupščina Turističnega društva Kostel, ki sta se je med drugim udeležila in sodelovala v razpravi predsednik občinske skupščine Kočevje Mihael Petrovič in predsednik občinskega izvršnega sveta Alojz Petek.

Društvo je bilo ustanovljeno šele junija lani, a je že obelježilo zanimivosti na svojem območju in poti do njih, popisalo prenočišča (imajo jih 20), izvedlo seminar »Turizem na kmetiji« pripravljeno pa je videokaseto o zanimivostih zgornje Kolpske doline, prospekt in turistično karto, prijavitelje je več svojih članov na natečaj za pridobitev sredstev iz sklada za demografsko ogrožena in obsejna območja itd. Sodelovalo je tudi pri več drugih akcijah.

Po temeljiti razpravi so sprejeli program dela. Ugotovili so, da sedanja meja na Kolpi res ovira turizem, vendar bodo kljub temu delali zagnano naprej, saj po Evropi meje izginjajo in pričakovati je, da se tudi kakšna stroga meja na Kolpi ne bo obdržala dolga. Glavne nove naloge društva pa so: predstavitev območja na sejmu Alpe Adria, pomoč zasebnikom pri urejanju gostinskih in prenočitvenih zmogljivosti, pridobiti si v last turistično kočjo Kostel (zdaj je last Hotela Pugled Kočevje), urediti eno izmed večjih stavb v prenočitveni objekt, odpreti turistični urad, urediti manjši (zasebni) prostor za kampiranje (taborjenje), asfaltirati cesto Kostel—Žaga itd., načrtujejo pa tudi več športnih in kulturno-zabavnih prireditev. Vključili se bodo še v tekmovanje za najlepši urejeni kraj, skrbeli za zdravo okolje, uredili pešpoti itd.

Načrti so veliki in bo za njihovo uresničenje potrebno več kot leto dni. Vendar so članom društva gotovo dale vzpodbudo za nadaljnje delo besede

predsednika občinske skupščine Kočevje Mihaela Petroviča, ki je drugim dejal, da bo občina posvetila več pozornosti turizmu in obratom, ki ne onesnažujejo okolja. V občini je na področju turizma možno odpreti okoli 600 delovnih mest. Predsednik občinskega IS Alojz Petek je za odgovoril na vprašanje o sredstvih za demografsko ogrožena območja, da bo razpis zadal že v kratkem, da bo denarja spet malo in da bo rok za prijavo kratek.

J. PRIMC

ČRNI POTOK NAPREDUJE

ČRNI POTOK PRI KOČEVJU — Pred drugo svetovno vojno je v tej vasi živelo nekaj nad 130 prebivalcev. Večina družin so bili kočevski Nemci (Kočevjarji), ki so se pred 50 leti odselili iz teh krajev. Čeravno je bilo konec pomladi leta 1942 več hiš požganih, so se v to vas, ki je oddaljena od občinskega središča 7 kilometrov, naselili večina novi prebivalci iz mnogih krajev. V zadnjih letih so vložili mnogo naporov za napredek te vasi. Ob njihovi pomoči je bila asfaltirana lokalna cesta do vasi in zgrajen vodovod. Zgrajeni je bilo večje število stanovanjskih hiš. V tej vasi je tudi cerkev sv. Treh kraljev, ki se prvič omenja okoli leta 1526. V povojnih letih niso dovolj skrbeli za obnovo vaške cerkve, pred dvema letoma pa so se ob sodelovanju kočevske župnije odločili za obnovo. Ob pridnem delu vaščanov in pomoči umrle vaščanke, ki je po smrti prepustila hišo župniji Kočevje, kakor tudi ostali pomoči je bila cerkev obnovljena. Dela še niso končana.

V. D.

Kje spati ali sedeti?

Sevanja, ki prihajajo iz zemlje, so lahko škodljiva — V višjih nadstropjih so močnejša

Uradna in alternativna medicina si vse bolj podajata roki. To potrjuje tudi primer »alternativa« Enverja Jusića, ki pravi: »V svojem delu združujem poznavanje bioenergije in kiropraktike, stare kitajske vede o bolečinah v hrbtnici in sklepih. Vsak človek začne življenje s 600 enotami bioenergije. Bioenergetske enote pa človek lahko izgubi, če spi ali sedi na mestih, kjer so geopatogena zračenja.« Obstajajo svoje-

vrstna pravila bivanja v nekem prostoru, ki so nujna za zdravo življenje.

»Praksa je pokazala, da ljudje pri spanju ne smejo imeti glave obrnjene v smeri juga, ampak izključno v smeri severa, severovzhoda in severozahoda, pomembno pa je tudi, da v stanovanju ni prisotno zračenje,« razlaga Enver. Sevanja prihaja iz zemlje, vendar je nevarnejše, če stanujemo v višjih nadstropjih. Sevanja se od kraja do kraja razlikujejo. V Zahodni Evropi upošteva pri gradnji stanovanj tudi mnenje alternativne stroke. Kjer je sevanja preveč, tam ne more biti bivalni prostor. Pri nas na tovrstne meritve še vedno ne damo kaj dosti. »Sicer pa se mi je največ sevanja pokazalo v Trebnjem, Tolminu, Novem mestu, delu Škockljice pri Ljubljani, v Stari Cerkvi in na Trati pri Kočevju. To so le delni rezultati, v bodoče imam namen obdelati celoten slovenski prostor,« dodaja Jusić, ki se je tovrstne alternativne medicine naučil od svojih prednikov, z njo so se začeli ukvarjati že pred tremi stoletji.

M. GLAVONJIČ

Svet po meri politično odrinjenih

Z mednarodnega seminarja v Stockholmu, ki je potekal pod geslom: Ženska Evropa 2000 — Kaj prinaša manifest — Slovenija lahko prispeva svoj delež

Nacionalna federacija socialdemokratskih žensk Švedske je od 18. do 22. januarja 1992 v Stockholmu organizirala seminar — Ženska Evropa 2000 in na njem prvič v zgodovini modernega ženskega gibanja zbrala predstavnice socialnodemokratskih in socialističnih strank ter podobno mislečih žensk civilnodružbenih skupin iz vseh držav evropske skupnosti, skandinavskih in drugih nevtralnih evropskih držav ter iz držav burno spreminjajočega se nekdanjega evropskega socialističnega sveta. Izkazalo se je, da so švedske socialne demokratke zadele v polno: udeležba je bila visoka, skupni manifest je bil soglasno sprejet, ugotovljeno je bilo, da postaja najpomembnejši skupni projekt soustvarjanje ženskega pola Evrope 2000, Evrope, ki bo »miroljubna, pravična odprta in solidarna z ženskami vsega sveta.«

Manifest »Ženske v Evropi 2000« že po slednji svojih poglavij kaže, kako socialnodemokratske ženske vidijo prednosti svojih skupnih usmeritev. Poudarki iz teh poglavij so:

- Zrušiti zidove medsebojnega nezaupanja, izgnati iz Evrope klasično, atomsko, kemično in biološko orožje, preobraziti vojništvo v mirnodobno industrijo, zagotoviti novo evropsko mirovno ureditev.

- Opustiti je treba razpisniški, potrošniški način življenja razvitih, v nacionalno makroekonomsko načrtovanje je treba pripeljati izračune dolgoročnih in celovito upoštevanjih ekoloških stroškov rasti in razvoja.
- Demokracija temelji na svobodi in enakosti ter na medsebojnem spoštovanju različnosti, na enakih pravicah žensk in moških ne le v zakonih, ampak v praksi. Nasprotovati je treba verski in nacionalistični nestrpnosti, rasnim predsodkom, antisemitizmu in odklanjanju tujcev ter vsaki obliki seksizma in diskriminacije žensk.
- Resnična demokracija terjaja pravično razdelitev politične moči med spoloma, ekonomsko neodvisnost ženske od moža in staršev, družbeno zagotovljeno skrb za otroke, bolnike, invalide, ostarele, izobraževanje in dousposabljanje za vse.

Cilj socialnodemokratskih strank je, da do leta 1998 dosežejo v vseh svojih organih odločanja 50-odst. zastopanost žensk in da si enak cilj postavijo tudi pri splošnih volitvah.

- Pravica do dela je tudi temeljna pravica žensk. Vzpostaviti je treba strategijo spreminjanja spolno neenakopravne delitve dela med ženske in moške, odpraviti ovire pri zaposlovanju in napredovanju žensk, zagotoviti zares enako plačilo za enakovredno delo, odpravljati

delo na črno in zagotoviti socialne pravice tudi pri netipičnih oblikah dela in zaposlitve.

- Družba mora zagotoviti neprofitno delujoče službe in institucije, ki bodo poskrbele za otroke, ostarele in invalide, zdravstveni sistem mora biti oprt na javne fondne in vsem dostopen, zagotoviti je treba dobro varstvo žensk pri delu, posebno zdravstveno skrb za nosečnice in porodnice. Abortus je odločitev ženske — odločiti o lastnem telesu je njena temeljna pravica.

Evropski integraciji je treba poleg ekonomske vtisniti tudi socialno dimenzijo, v centru pozornosti morajo biti tudi pravice žensk, otrok, ostarelih, zaposlenih, beguncev, migrantov, potrošnikov.

To so ključni predlogi iz manifesta, ki kažejo, kako socialnodemokratske ženske vidijo Evropo 2000 in kako jo nameravajo soustvarjati. Suverena Slovenija bo iskala svoj pot v združujočo se Evropo. Ima dovolj progresivnih političnih sil, dovolj znanja in dovolj energičnih civilnodružbenih skupin, ki lahko veliko prispevajo k evropski po meri vseh politično odrinjenih — delavcev, žensk, mladih, ostarelih — majhnih, revnih in zaostajajočih, le organizirati se bo treba bistveno bolj kot doslej.

SONJA LOKAR

Janez Kočevar — 85-letnik

da jima bo plen ušel, kajti trnek in vrvice sta bila premajhna za takega velikanca.

Pa se je vse srečno končalo, vendar ne za soma, tega so potem odpeljali v Metliko v Vajsovo mesnico, kar je bila velika senzacija za radovedneže in otroke. O ribah in ribičiji zna Janko dosti povedati. Žal danes ni več tako in po Kolpi ne plavajo več velikanski somi ali ščuke.

Ni pa Janko lovil samo ribe, bil je edini Belokranjec, ki ni hodil v lozo po drva, ampak je pri velikih vodah lovil in vlačil na obalo plavajoča drevesa, hode, veje in podobno, da je bilo celo zimo dosti za kurjavo.

V starih časih so Kočevarjevi imeli brod na Kolpi, s katerim so prevažali ljudi, živino in vozove z ene na drugo stran reke. Z njim je Janko delal še nekaj let po vojni, zdaj se pa, čeprav v visokih letih, včasih popelje s čolnom po reki in obuja mladostne spomine. Vez med Jankom in Kolpo je neponovljiva in nepozabna. Naj se še dolgo ne pretrga!

I. JUGOVIČ

Lepa Dolenjska

Lepi kraji in prijazni ljudje

Z Dolenjsko oz. z Novim mestom nisem imel kaj dosti opraviti. Sama dežela pa se mi zdi čudežno stvarstvo; prijazni ljudje, polni šegavih resnic, česar v Savinjski dolini močno pogrešamo. Ne rečemo, da ni v Šempetru ničesar zanimivega. Imamo rimsko nekropolo, ogleddovat si jo prihajajo turisti iz cele Evrope. Malce stran je najbolj urejena kraška jama na Štajerskem, Pekel.

Smo pa na Dolenjce seveda ponosni. Sedaj imamo predsednika izvršnega sveta Slovenije, ki je Dolenjec. Ne smemo pozabiti, da so bili tu rojeni znameniti možje: Levstik, Župančič, Jurčič in še bi lahko našteval. Tudi danes imajo Dolenjci bogato kulturno življenje.

Takšen je pogled človeka, ki je Dolenjsko prekolesaril po dolgem in počez in povsod so me Dolenjci veselo sprejeli. Popeljal sem se še v Belo krajino. To so zares prečudoviti kraji.

DRAGO KUMER
Gotovlje 73

BISERNA POROKA — Redki so zakonci, ki dočakajo biserno poroko. Med te slavljence sta se zapisala 84-letni Alojz in 77-letna Kristina Kraševc iz Rovišč (na sliki), ki jima je preteklo soboto v poročni dvorani na sevniškem gradu čestitala tudi sevniška županja Breda Mijovič in jima v imenu občine izročila priložnostno darilo. V njunem zakonu se je rodilo 7 otrok, živih pa je še pet. Med 2. svetovno vojno je bila družina izseljena v Nemčijo. Alojz je bil rojen na Planini pri Raki. Komaj dve leti je imel, ko je izgubil očeta. Šest otrok je zato moralo materi zarana pomagati preživeti družino. Alojz se je izučil in si do nedavnega še služil kruh s pokrivanjem slamanih streh. V Kristinini družini v Hudem Brezju je bilo kar 13 otrok, zato tudi njena mladost ni bila lahka. (Foto: P. Perc)

Krajevna skupnost Trebnje

razpisuje
javni natečaj

za zbiranje predlogov grba naselja Trebnje

Predlog mora upoštevati naravne ali etnološko-zgodovinske značilnosti naselja Trebnje, in sicer v eni varianti brezbarvno, v drugi varianti pa barvno rešitev predloga grba.

Predlog mora upoštevati tudi uporabnost grba za memorandume, listine, plakete in pečate ter označbo registrskih tablic. Predloge naj kandidati vložijo pod šifro. V posebej zapečateni ovojnici, na kateri je označena šifra, morajo biti podatki o avtorju. Ovojnico je treba dostaviti skupaj s predlogom.

Za izbrani predlog grba bo podeljena nagrada 35.000 SLT. Z dodelitvijo nagrade si KS Trebnje podeljuje pravico do razpolaganja do uporabe in morebitne spremembe nagrajene rešitve.

Predloge pošljite na naslov: Krajevna skupnost Trebnje, Baragov trg, Trebnje, do 29. 2. 92.

Udeleženci bodo o izbiri predloga obveščeni osebno v 7 dneh po odločitvi na skupščini KS.

Krajevna skupnost Trebnje

Naj časopis

Nagrada zaslužena

NOVO MESTO — Osnovna šola Grm je konec lanskega leta praznovala dvajsetletnico. Ob tem jubileju so na šoli izdali posebno številko njihovega glasila.

Njihovemu informativno-literarnemu glasilu je ime Najča. Decembra lani so prejeli nagrado Pila za eno od treh najbolj urejenih osnovnošolskih glasil v Sloveniji. Najčo izdajajo že četrto leto, za celostno podobo pa so prejeli že dve nagradi. Ime glasila pomeni »naj« časopis, kar potrjuje tudi nagrada.

Na šoli so že od začetka šole izdajali glasilu Mladi ob Krki. Pred leti pa so se na pobudo dr. Mance Košir odločili, da glasilu spremeniš. Z novo obliko so dali glasilu tudi novo ime in nastal je pravi pravcati šolski časopis. Na leto izdajo tri številke. V časopisu sodeluje cela šola, od učencev do učiteljev. Učencem nižjih razredov so namenjene strani Male najče. Časopis ima stalne rubrike, v njem pa najdemo skorajda vse novinarske zvrsti. Časopis je nekaj posebnega tudi po oblikovni plati.

Povedali so nam, da imajo pripepekov vedno preveč, zato toliko lažje izberejo najboljše. Tudi po oblikovni plati so učenci zelo samostojni, približno tri četrtine grafičnega dela opravijo učenci sami.

Za Najčo, kakršna je, pa so nedvomno zaslužni tudi mentorica glasila Marjana Štern, likovni pedagog Branko Šuster, novomeška tiskarna in njihov pokrovitelj tovarna IMV.

J. D.

OBISKALA STA NAS OPERNA PEVCA

Da bi nam dnevi pred počitnicami prijetneje in hitreje minili, so nam v šoli pripravili prav prijetno presenečenje. Obiskala sta nas operna pevca Sonja Hočevar in Rajko Koritnik ter spremljevalec na klavirju. Kulturno prireditev je zabavno in prijetno povezoval Tine Logar. Najprej smo slišali nekaj ljudskih pesmi, potem pa smo se preselili v opero. V duetu sta nam zapela odlomek iz Traviate. Učenci smo bili navdušeni, spoznali smo, da je opera lahko veliko lepša od današnje moderne glasbe.

GABRIJELA GABROVEC
OŠ Šentjernej

ENERGIJA

Tema našega drugega naravoslovnega dne je bila energija. Osmi razredi so se razdelili v skupine. Pri fiziki so učenci opravili vrsto zanimivih poskusov z električnim tokom. Pri zemljepisju je druga skupina spoznala bogastva, ki jih skriva naša zemlja. Kemiki so ugotavljali gorljivo vrednost organskih snovi, zgradbo različnih kamenin, delali so poskuse z bazami in kislina mi ter se poigrali s fotosintezo. Pri gospodinjstvu pa so učenci spoznali skrivnosti stročnic, njihove škodljivce in spekli sojin kruh. Nekaj učencev pa se je odpejalo na ogled jedrske elektrarne v Krško.

PETRA PRIMIC
8. c., OŠ Center
Novo mesto

Tesnila inženiring, uvoz-izvoz, d.o.o. Šentrupert

oddaja v dolgoročni najem obrat družbene prehrane na lokaciji na Veliki Loki s kapaciteto do 500 obrokov dnevno in s pogojem zaposlitve 4 delavk za nedoločen čas. Ostali pogoji najema po dogovoru. Pismene ponudbe pričakujemo na gornji naslov v 10 dneh po objavi.

beti
metlika

Razpisna komisija
DS BETI Metlika

razpisuje prosto delovno mesto

glavnega direktorja

Pogoji:

- najmanj visoka izobrazba in 5 let delovnih izkušenj v gospodarstvu, od tega 3 leta na delu vodilnega delavca,
- organizacijske in vodstvene sposobnosti, ki jih kandidat dokazuje s svojim dosežanim delom in z družbenim ugledom gospodarstvenika,
- aktivno znanje tujega jezika,
- prijavljeni kandidat mora ob prijavi predložiti koncept razvoja podjetja za naslednja 4 leta (podatke prejme v kadrovskem sektorju).

Delovno mesto se razpisuje za 4 leta.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po datumu razpisa.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa DS podjetja.

Prijave zbira kadrovsko-splošni sektor BETI, Metlika, Tovarniška 2.

MLADI DOPIŠNIK

BEGUNCI V NAŠEM RAZREDU

V našem razredu smo imeli že več učencev, ki so se zatekli v Slovenijo. Oktobra smo spoznali Elviza iz Siska. Ko je malo potihnilo orožje, je odšel domov. Konec oktobra pa sta v razred prišli Silvija in Ana. Silvija je prestala veliko fuđega, ušla je pokolu v Dalju, zbežala v Osijek in od tam v Vodice. Šele v Novem mestu sta se obe oddahnili. Ivana iz Dubrovnika je bila pri nas le dva dni, potem pa je odpovala s bratom v Buje. Tako je v našem razredu najdlje Ana iz Karlovca. Vzljubili smo to tiho in pridno učenko. Sedaj pa je tudi ona odšla. Žal nam je za vse, želimo pa, da bi se v miru šolali v svojih šolah in živeli pri starših na svojih domovih.

JANEZ FERKOLJ
6.e., OŠ Center
Novo mesto

POMERILI SO SE V ODBOJKI

Tekmovanje deklet v odbojki je bilo v petek v športni dvorani v Črnomlju. Pomerile so se ekipe iz osnovne šole Loka, Mirana Jarca in osnovne šole Dragatuš. Igre so bile razburljive in napete za tekmovalce in gledalce, ki so bili na tribunah. Ves čas so topotali z nogami in vriskali. Na koncu se je pokazalo, kdo je boljši. Zmagala so dekleta iz OŠ Loka.

JOŽICA MIŠICA
OŠ Loka, Črnomelj

KEKEC V SEMIČU

Že drugo leto imamo na naši šoli telovadno-dramski krožek, ki ga vodi Slavko Pavlakovič. Pri krožku se učimo razne igrice, recitiramo in telovadimo. Tako smo za novoletno praznovanje uprizorili igrico Kekec. Nastopali smo v vrtcu, na šoli in na podružnici Štrekjevce. Z igrali pa smo tudi staršem učencev četrtega razreda. Radi bi se predstavili še vsem, ki si to želijo.

MATEJA IN MAJA
dramski krožek
OŠ Semič

OBISKAL NAS JE PLESNI PAR

Za novoletno darilo je na našo šolo prišel plesni par iz plesne šole Urška. Denar za nastop so prispevali Stanovanjska druga, krajevna skupnost in šola. Plesalcu je bilo ime Tom, plesalki pa Špela. Bila sta zelo lepo oblečena. Zaplesala sta več vrst plesov, povedala sta tudi, kako se kakšen ples imenuje. Zastavili so jima tudi nekaj vprašanj. Na koncu smo dobili koledarčke plesne šole Urška za leto 1992.

DARKA AHLIN
6. r, novin. krožek
OŠ Šentrupert

IZŠLA JE NAŠA POT

Izdali smo prvo številko šolskega glasila. V njej lahko prebiramo o domu, o naši domišljiji, ki smo ji dali prosto pot. Precej strani so zapolnili s prispevki učenci nižjih razredov, lahko pa preberete tudi pogovor z Mihom Matetom. Tako, nekaj se bo našlo tudi za počitniško branje.

GABRIJELA GABROVEC
OŠ Šentjernej

Akumulatorska delavnica
BLAŽO TASEV, NOVO MESTO
Partizanska 11
tel. (068) 23-826

Delovni čas: od 7. do 16. ure
sobota: od 7. do 13. ure

obvešča vse delovne organizacije, zasebnike, šoferje in avtomehanike

da po ugodnih cenah **ODKUPUJE** vse vrste odpadnih akumulatorjev, tudi industrijske akumulatorje za villičarje, in svinčene odpadke ter **PRODAJA** vse vrste novih akumulatorjev (predstavništvo za akumulatorje VESNA MARIBOR IN TOPLA MEŽICA)

Servis zagotovljen!

Hvala za zaupanje!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
REPUBLIKE SLOVENIJE
UPRAVA ZA NOTRANJE ZADEVE NOVO MESTO

vabi k sodelovanju:

DIPLOMANTE VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL

- dinamične
- mlade
- komunikativne
- iznajdljive
- z odsluženim vojaškim rokom

za delo na področju gospodarske in klasične kriminalitete ter kriminalistične tehnike Uprave Novo mesto.

Pisne vloge z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v osmih dneh po objavi:
Upravi za notranje zadeve Novo mesto, Jerebova 1, telefon št. (068) 27-084.

POZOR!

PO UGODNIH CENAH TRAKTORJI:

UNIVERSAL: 445 U, 445 DT, 445 DTC, 550 U, 550 DT, 550 DTC.
ZETOR: 52 45, 62 11, 62 45.
LINDNER: 1450, 1500, 1600, 1650, 1700
IMT: 539 s kabino
TORPEDO: TD 55A, TD 4806.

KABINE ZA TRAKTORJE:

UNIVERSAL, ZETOR, URSUS, IMT.
SERVIS ZA TRAKTORJE:
UNIVERSAL, ZETOR, LINDNER, TORPEDO.

REZERVNI DELI ZA TRAKTORJE:

UNIVERSAL, LINDNER, ZETOR, URSUS, STEYR, IMT.

SPREJEMAMO NAROČILA ZA TRAKTORJE ZETOR 72 45, 77 45 in URSUS.

GABRIEL d.o.o., Zg. Pirniče 124/a, 61215 MEDVODE, telefon: (061) 576-447

Belokranjsko gradbeno podjetje

beograd ČRNOMELJ

Zadružna cesta 14, ČRNOMELJ
GRADBENA OPERATIVA

razpisuje naslednja prosta delovna mesta za določen in nedoločen čas
— 1 VKV tesar
— 5 KV zidarjev
— 5 KV tesarjev
— 10 gradbenih delavcev

Prijave sprejema splošno kadrovska služba v 15 dneh po objavi razpisa.

DOLENJSKA TURISTIČNA ZVEZA NOVO MESTO

objavlja razpis za delovno mesto

TAJNIKA DOLENJSKE TURISTIČNE ZVEZE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- najmanj VI. stopnje izobrazbe ustrezne smeri,
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj na področju turizma,
- organizacijske in podjetniške sposobnosti ter komunikativnost,
- aktivno znanje najmanj enega tujega jezika (angleščina ali nemščina).

Izbrani kandidat bo izbran za štiriletno mandatno obdobje. Kandidati naj svoje pisne ponudbe z vsemi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo na naslov:

Občina Novo mesto, Sekretariat za družbeni razvoj, Novi trg 6, Novo mesto, s pripisom »javni razpis«, v 15 dneh po objavi razpisa.

O izboru bomo kandidate obvestili v 30 dneh po objavi razpisa.
DOLENJSKA TURISTIČNA ZVEZA

Trg svobode 1, Sevnica
tel. (0608) 81-935

TRGOVCI, GOSTINCI, AKVIZITERJI, GOSPODINJE
za vas smo odprli grosistično skladišče

EN GROS

TRGOVINA, KI NIMA KONKURENCE DALEČ NAOKOLI!

DOVOLITE, DA SMO NESRAMNI.
NANIZALI VAM BOMO NEKAJ
NAŠIH NAJDRAŽJIH
IZDELKOV:

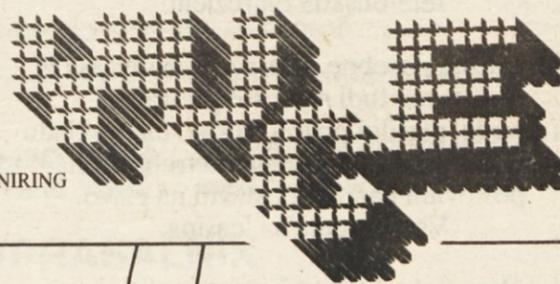

VČERAJ METRO, DANES — JUTRI:

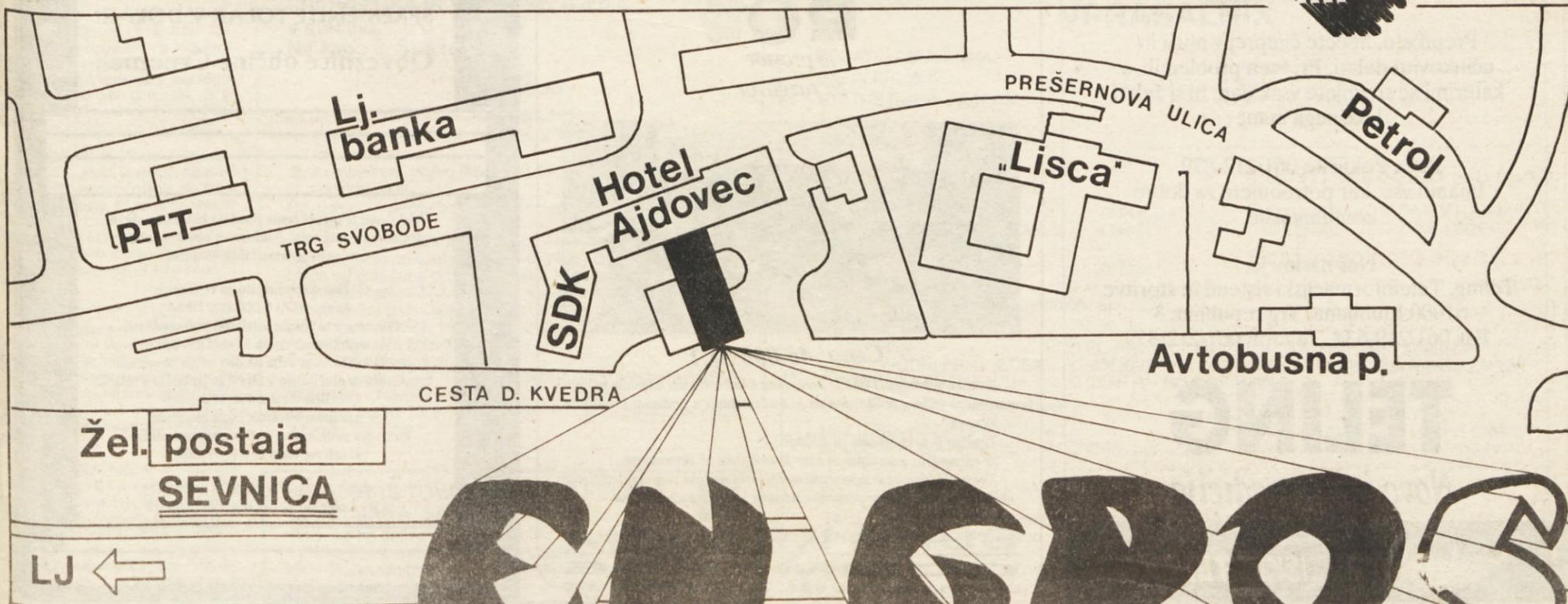
EN GROS

Planinska cesta 3, Sevnica
tel. (0608) 81-057

	CENA BREZ P. D.	MALOPRODAJNA CENA
UNION pivo 0,5 l	15,90	19,10
Radenska 1 l	18,70	20,60
ZVIJEZDA olje 1 l	93,00	97,60
PERSIL prašek 3 kg	437,70	481,50
OSKAR prašek 3 kg	299,70	359,60
Barcaffè kava 1 kg	324,00	388,80
Sveža jajca »A« klasa	8,80	9,20
Haložan ZZ vino	85,00	93,50
Janževc ZZ vino	105,00	115,50
Namizno belo vino	48,00	52,80
Rama margarina	126,10	132,40

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING

EN GROS

LJ ←

KEKO,
Tovarna keramičnih kondenzatorjev, d.d.
Žužemberk, Grajski trg 15

po SKLEPU UPRAVNEGA ODBORA Z DNE 23. 1. 1992

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih premočnin in nepremičnin:

- 1) Oprema zobne ambulante (osnovna sredstva in drobni inventar) v skupni vrednosti 600.000,00 SLT
- 2) Dvosobno stanovanje v Žužemberku, Grajski trg št. 38, v izmeri 65,70 m² (vl. št. 569, k.o. Žužemberk, parc. št. 384). Izklicna cena znaša 1.306.583,00 SLT.
- 3) Garsonjera v Žužemberku, Grajski trg št. 38, v izmeri 18,30 m² (vl. št. 569, k.o. Žužemberk, par. št.: 384). Izklicna cena znaša 355.663,00 SLT.

Javna držaba bo 12. 2. 1992 ob 13. uri v sejni sobi poslovne stavbe KEKA, d.d. Žužemberk, Grajski trg 15. Oglede premočnin bo možen na dan javne dražbe od 10. ure dalje, oglede nepremičnin pa vsak dan med 14. in 15. uro, po predhodni najavi pri prodajalcu. Na javni dražbi lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki so do začetka dražbe vplačale varščino v višini 10% izklicne cene na žiro račun prodajalca pri SDK Novo mesto št.: 52100-601-10792. Dražiteljem, ki na dražbi ne bodo uspeli, bo varščina vrnjena v roku 3 (treh) dni po objavljeni javni dražbi. Na javni dražbi bomo premočnine prodajali po sistemu »videno - kupljeno«. Kupljene premočnine je treba plačati in odpeljati v 8 dneh po dražbi. V ceni ni všteti prometni davek, ki ga plača kupec.

Kupec nepremičnine mora skleniti kupno pogodbo najkasneje v 5 dneh po končani javni dražbi in plačati kupnino v celoti najkasneje v 8 dneh po sklenitvi kupne pogodbe. Kupec plača prometni davek in vse stroške v zvezi s prenosom lastništva. Vse dodatne informacije dobite na tel. št. (068) 87-230 v splošni službi podjetja.

TELEFONIJA JE LAHKO EN PROBLEM MANJ

Na pisalni mizi hočete imeti vsaj en telefon, računalnik in v bližini fax. Računalniki morajo biti povezani v mrežo, z zunanji partnerji pa boste komunicirali preko modema.

Če vas je v podjetju več, potrebujete tudi sekretarsko garnituro ali telefonsko centralo, ravno prav veliko. In vse skupaj naj deluje tako, da ne boste vedno znova obupavali nad telefonskim omrežjem.

Za kakšne posebne priprave nimate časa in prostorov tudi ne boste preurejali. In seveda, plačilni pogoji morajo biti v skladu z razmerami, da vam ne bo treba vseh poslovnih načrtov postaviti na glavo. Vsaj deloma na leasing.

Preprosto, hočete čimprej v miru in učinkovito delati. Pri vseh problemih, s katerimi se srečujete vsak dan, bi si želeli kakšnega manj.

Prav. Pokličite 061/212-879.
Imamo vse, kar potrebujete za dobre komunikacije.

Naš naslov je:
Teling, Teleinformatični sistemi in storitve
61000 Ljubljana, Trg republike 3
Fax 061/219-634, Telefon 061/212-879

TELING

Novo ime s tradicijo

ISKRATELEKOM

PODJETJE ZA PROMET
Z NEPREMIČNINAMI d.o.o.
SKB - REAL ESTATE
BROKING FIRM Ltd.

UGODNA PONUDBA ZA NAKUP: — POSLOVNIH PROSTOROV — STANOVANJ — SKLADIŠČNIH PROSTOROV

1. POSLOVNI PROSTORI

— Trgovsko-poslovni center Metlika

namembnost: trgovska, poslovna in druga storitvena dejavnost

velikost: lokali od 88 do 746 m²
prostori bodo finalizirani po dogovoru s kupci

— Trgovsko-družabni center Marles Grosuplje

namembnost: trgovska, gostinska in druga storitvena dejavnost
velikost: lokali od 22 do 64 m²
prostori bodo dograjeni do III. gradbene faze

2. STANOVANJA

— Ljubljana — Metelkova ulica

Nova stanovanja različnih velikosti od 62,00 m² do 187,39 m² s parkirnimi prostori. Stanovanja bodo vseljiva v mesecu septembru 1992.

— Pavlinov hrib — Trebnje

Na odlični lokaciji v centru Trebnjega prodajamo stanovanja v velikosti od 23 do 68,95 m², stanovanja vseljiva od 15. 6. 1992 dalje.

— Trgovsko-družabni center »Marles« Grosuplje

V I. nadstropju in mansardi družabnega centra prodajamo stanovanja v velikosti 37 — 79 m², stanovanja vseljiva od 16. 5. 1992 dalje.

— Kidričevo naselje — Metlika

Prodajamo dve 3 1/2-sobni stanovanji v velikosti 75,37 m²

— Hrastina — Brežice

Prodamo stanovanje v velikosti 56,05 m²

— Kriška vas — Grosuplje

Vikend, zgrajen do V. gradbene faze, z zemljiščem 600 m²

3. SKLADIŠČNI PROSTORI

— Primarni center Fužine — Ljubljana

Moderni skladiščni prostori za skladiščenje vseh vrst blaga, z uvozno in izvozno rampo, velikost je 608 m²

— Skladiščni objekt — Krško

— Velikost zaprtega skladiščnega prostora je 675 m², višina prostorov je 6 m.
Primeren za vse vrste regalnega skladiščenja.
— Odprt skladiščni prostor v velikosti 5498 m².

Za posamezne objekte nudimo možnost obročnega plačila na 48 mesecev, ob 30-odst. začetnem plogu. Ponudba velja za fizične in pravne osebe.

INFORMACIJE:

SKB Podjetje za promet z nepremičninami, d.o.o.,
Slovenska 56, Ljubljana, soba 305 in 309
TELEFON: 061-313-468
061-301-632
061-128-076
TELEFAX: 061-121-202

Sedežna
garnitura

ROK
je prostor
za razgovor

Cena: 46.000 SLT

Sedežna garnitura TOM je prevlečena s kakovostnim umetnim usnjem naravnega videza, oblikovana pa je tradicionalno, s pridihom prestiža in sodobnosti.

Trpežna je in enostavna za čiščenje.
Je razstavljiva, enostavno in hitro jo montirate ali demontirate.
Ker je obložena in tapetirana tudi na hrbtini strani, vam daje prilikožnost neobičajne, a učinkovite postavitve od stene v notranjosti prostora.

SUHA KRAJINA
COMMERCE
DVOR d.o.o., Dvor 53A, Tel., Fax 068/87-470

V FEBRUARJU

30% POPUST

za takojšnje plačilo

* okna * vrata * senčila *
* prenova oken *

POTROŠNIŠKO POSOJILO (razen za prenavo oken)

• ORGANIZIRANA MONTAŽA •

• BREZPLAČEN PREVOZ do 100 km za nakup nad 50.000 sli •

* HIŠE * MONTAŽNE STENE *

DO 10% GOTOVINSKI POPUST

JELOVICA

Iesna industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58
Tel.: 064/631-241, telefax: 064/632-261

Novo mesto, Ob potoku 5
tel. (068) 22-772

Metlika, Vinogradniška 41
tel. (068) 58-716

dolenjka novo mesto

»Dolenjka«, trgovsko podjetje
na debelo in drobno, Novo mesto,
Glavni trg 23,

objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta z dne 31. 1. 1992

JAVNO LICITACIJO

avtomobila Zastava TIP Z-640 AD, letnik 1980, neregistrirane-ga, vendar voznega, številka šasije 015443, številka motorja 048998, prostornina motorja 4.570 cm³, pod naslednjimi pogoji:

1. Izklicna cena je 250.000,00 SLT. V ceni ni vračunan prometni davek.
2. Kupec mora plačati kupnino takoj po končani licitaciji.
3. Vsaka pravna ali fizična oseba, ki želi sodelovati na licitaciji, mora plačati 30.000,00 SLT varščine na blagajni podjetja ali pred pričetkom javne licitacije, vendar najkasneje do 10.30 ure.
4. Vse davčne obveznosti, ki izhajajo iz kupne pogodbe, plača kupec.
5. Avtomobil se proda po sistemu »videno-kupljeno« in po končani licitaciji ni mogoče grajanje napak.

Javna licitacija bo potekala dne 12. 2. 1992 ob 11. uri v prostorih poslovalnice Kovina v Sentejnerju. Ogled vozila je možen na dan licitacije, in sicer od 9. do 10. ure.

Trdna naložba!

SPREMENITE TOLAR V DOLAR!
Obveznice občine Črnomelj

Vaš denar je preveč resna stvar, da bi vsega pobrali inflacija in davkarija. Z nakupom obveznic občine Črnomelj se temu lahko izognete.

- Občina Črnomelj izdaja obveznice v skupni višini 5.000.000 DEM
- Obveznice so izdane v tolarjski protivrednosti po srednjem uradnem tečaju DEM, ki v republiki Sloveniji velja na dan izdaje obveznic
- Obveznice se obrestujejo v DEM in izplačajo v tolarjih
- Obrestna mera znaša 11% letno
- Z nakupom obveznic boste prispevali k razvoju podjetništva in infrastrukture občine, ki leži na varnem bregu Kolpe

Prodajna mesta: Vse enote in podružnice
LB - Dolenjske banke d.d. Novo mesto

tedenski koledar

Četrtek, 6. februarja — Doroteja
 Petek, 7. februarja — Rihard
 Sobota, 8. februarja — Prešernov dan
 Nedelja, 9. februarja — Polona
 Ponedeljek, 10. februarja — Vlasta
 Torek, 11. februarja — Zvezdana
 Sreda, 12. februarja — Damijan

LUNINE MENE
 11. februarja ob 17.15 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 6. in 7. 2. (ob 20. uri) ameriški triler Poročna ogrlica. 8. in 9. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Hudson Hawk.
CRNOMELJ: 6. in 7. 2. (ob 19. uri) ameriški kriminalni film Smrtne misli. 7. 2. (ob 16. uri) ameriška risanka Mala

morska deklica. 9. 2. ameriška komedija Dragnet.
KRMELJ: 8. 2. ameriški akcijski film Ameriški lovec.
KRŠKO: 6. 2. (ob 19. uri) osrednja prireditev ob kulturnem prazniku.
METLIKA: 6. 2. (ob 16. uri) ameriška risanka Mala morska deklica. 9. 2. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Smrtne misli.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 6. 2. (ob 10. in 16. uri) angleška komedija Baron Münchhausen ali Lažnjivi Kljukec. 6., 7. in 9. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Kraljevi ribič. 7. (ob 10. in 16. uri) ter 9. 2. (ob 16. uri) Rešitelj II. in dodatek Kraljevič in berač. 8. 2. (ob 19.30) koncert ob kulturnem prazniku. 10. in 11. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Vohuna kot midva. 12. 2. (ob 18. in 20. uri) film V. I. Wařowski.
SEVNICA: 7. in 9. 2. ameriški akcijski film Ameriški lovec.

kmetijski stroji

UGODNO PRODAJ tračno žago in žitni kombajn Masej Ferguson z dieslom motorjem. ☎ (068)73-079. 497
TRAKTOR UNIVERZAL 445, dobro ohranjen, prodam. Vinko Duhančič, Gazice 11, Cerklje. 543
ZETOR 50—11 prodam. ☎ 50-263. 573
FREZO MUTA, diesel, prodam. ☎ (068)84-873. 576
TRAKTOR IMT 539, 900 delovnih ur, prodam. ☎ (068)75-733. 582

kupim

126 P, letnik 1984/85, kupim. ☎ (068)23-585. 555

motorna vozila

TAM prekućnik, nosilnost 2,2 t, letnik 1979, prodam. ☎ (068)47-524, popoldne. 485
R 4 GTL, letnik 1986, registriran do 16. januarja 1993, prodam. ☎ (068)73-609. 489
JUGO KORAL 55, letnik 1989/5, bele barve, prodam. ☎ 85-172. 496
JUGO 45, december 1989, 24000 km, kot nov, ugodno prodam. ☎ (0608)31-906. 498
Z 101 GTL, 5 vrat, letnik 1984, dobro ohranjeno, registrirano do 6/92, prodam. ☎ (068)51-434. 499
HROŠČ 1200, kovinske barve, karoserija 1303, odlično ohranjen, prodam za 3600 DEM. ☎ 42-269. 502
MERCEDES 190 DIESEL, letnik 1990, 2,5, črn, prodam. Cena 50000 DEM. ☎ (0610786-090. 505

KADETT 1,6 S, 4 vrata, letnik 1988, prodam. ☎ 21-793. 558
GOLF JXB, letnik 1988, 48000 km, poceni prodam. ☎ 21-549. 561
TAM 80 avtobus, letnik 87, reg. 28/12-92, prodam (11000 DM). ☎ 068/24-620 popoldne.
Z 750, julij 1985, garažirano, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)76-067. 562
GOLF DIESEL, letnik 1984, prodam ali menjam za R 4. Kupim starejši traktor. ☎ 42-571. 563
Z 750, letnik 1982, registrirano do septembra 1992, prodam. ☎ 27-142. 564
OLTCIT VISO, registrirano, prodam ali menjam. Možen kredit. ☎ 59-082. 566
DAIHATSU DIESEL, star 17 mesecev, in camp prikolico Adria tip 450 prodam. ☎ 24-979, 23-311, interna 245.
Prodam R 21 GTX nevalda l. 12/90 svetlomodre metalik, GOLF JGL l. 80 (2800 DM), 126 P l. 88 rdeč (2200 DM), R 4 GTL l. 89 rdeč (5200 DM). ☎ 068/25-113 od 8.—15. ure.
OPEL REKORD 2,0 S KARAVAN, letnik 1981, prodam. ☎ 73-605. 577
GOLF CL DIESEL, 9. september 1991, in Z 101 Skala, letnik 1988, prodam. ☎ 78-070. 578
KIPER Z 650, nosilnost 5 t, vozil 3 l, 50000 km, registriran do 7/92, popolnoma obnovljen, prodam. ☎ 24-894. 579
R 4 GTL, letnik 1989/2, registriran do 1993/2, dobro ohranjen, garažiran, prodam. ☎ 22-801. 581
JUGO 45, letnik 1986, registriran do novembra 1992, prevoženih 72000 km, prodam. ☎ 84-819. 583
Z 101, letnik 1985, prodam za 2400 DEM. ☎ 52-234. 585

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hixex, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578, trgovina Agrosloga Roman Radanovič, Slogosko 25, Kapele, ☎ (0608)68-309. 487
MAŠKARADNE KOSTIME za otroke od enega do 14 let in dodatke prodam, pošljem. ☎ (061)266-940, od 10. ure dalje. 506
OD 12. FEBRUARJA DALJE bomo pričeli s prodajo rjavih jarkic v 6. tednu starosti. Dobile se bodo celo pomlad, kakor tudi brojljeri. ZDRAVJE, Zalag 17, ☎ 24-594. 516
NOVA IGRA EUROGAME! Vplačaj 2000 ATS, dobiš 475000 ATS. Izplačila tedensko. ☎ (062)301-902. 518
ROLETE — ŽALUŽIJE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 526
NA ZALOGI imam še nekaj suhih hrusk — maslenk (kg 200 SLT). ☎ (068)76-360. 549
IZPOSODJAMO poročne obleke z dodatki. Trgovina Quick, Vavta vas 20, ☎ (068)85-425. 565
CENJENE STRANKE obveščam, da bom imel od 10. februarja dalje na zalogi suh ladijski pod. Pokličite po ☎ (0608) 70-343. 570
PRODAJAMO bele piščance, hranjene z domačo hrano, težke 2,5 kg. Cena 120 SLT za kg. Alojz Vrtačič, Pristavica 1, ☎ 42-575. 572

VALILNICA
KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Sentjernej tel. (068) 42-524
Obveščam stranke, da lahko naročijo:
 — enodnevnne bele, rjave in grahaste piščance
 — enomesečne bele piščance (1 kg)
 — 6- do 8-tedenske rjave in grahaste piščance
 Se priporočamo!

VALILNICA HUMEK. Sprejemamo naročila za enodnevnne piščance, bele težke, rjave nesnice in grahaste. Inf. po telefonu (068) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto. (P3-81MO)

Za Slovenijo ter območja: Avstrija, Italija in Madžarska, kjer živijo Slovenci, iščemo knjigotrske komercialiste in skupine za individualno prodajo. Zaželen lasten prevoz. Tel. 061/101-301, int. 303 ali 425

NE IZZIVAJTE NESREČE s slabimi zavorami! Te skrbi vas reši **ZAVORNI SERVIS**, saj z minimalnimi stroški popravimo zavore osebnih vozil, kombijev in traktorjev. Rajnovišče 6, Novo mesto, tel. 43-633.

PRODAJAMO kokoši nesnice za zakol ali nadaljnjo rejo. Jože Pršina, Dolenjske Toplice, Gregorčeva 5, tel. (068) 65-203.

posest

V BLIŽINI MIRNE na Dolenjskem prodano parcelo (35 a), primerno za vikend, in njivo (1,42 ha). Cena po dogovoru. ☎ (068)44-253. 484
POSLOVNO STANOVANJSKI OBJEKT v Kostanjevici na Krki prodajamo. Ponudbe pod šifro: »OTOK«. 493
PARCELO (850 m²) v Kostanjevici na Krki prodam. Parcela je v zazidalnem območju. ☎ (061)772-954. 494
TRAVNIK (5471 m²) pri Cerkljah ob Krki prodam. ☎ (061)347-056. 507
VINOGRAD, s hramom, na lepi lokaciji v okolici Trebnjega prodam. ☎ 45-564. 514
VSELJIVO starejšo hišo prodam. Malči Ivkovič, Lopata 14, Hinje, 527
VIKEND na Griču pri Črnomlju (elektrika, voda, telefon in asfalt do hiše) prodam ali menjam za novejši avto v vrednosti do 40000 DEM. Informacije na ☎ (066)52-368. 536
UGODNO PRODAJ starejšo adaptirano pritlično hišo v starem delu Sevnice. ☎ (0608)82-300. 539
NA HRASTU pri Jugorju prodam tri leta star vinograd na žici (300 trt) po zelo ugodni ceni. ☎ 58-047. 546
VIKEND in vinograd (500 trt na žici) v Brezovem pri Studencu ugodno oddam v najem. ☎ (0608)79-423. 548
HIŠO na Ratežu, v IV. gradbeni fazi, obrtni prostor izdelan, prodamo. ☎ 28-850, 21-218. 163
STANOVANJE, lastniško, 60 m², prodam 20 km iz Novega mesta. Možnost obročnega odplačevanja. ☎ 24-158, 26-288 po 19. uri.

prodam

AKUMULATOR, 135 amperov, nov, prodam. ☎ 85-441. 486
ČEBELE, z inventarjem, kuepperbusch in trajno žarečo peč prodam. Gotna vas 40, ☎ 27-709. 488
KOTEL za žganjekuho, 100 l, prekućnik, in diatonično harmoniko B, Es, As, prodam. ☎ (064)217-731. 495
ZAMRZOVALNO OMARO (185 l), rabljeno, ugodno prodam. ☎ 86-226. 500
MOTORNO ŽAGO Stihl 070 AV, novejši tip, malo rabljeno, prodam. ☎ 73-298. 504
SUHE HRASTOVE PLOHE debeline 4 cm prodam. ☎ 85-877. 508
BUKOVA DRVA, metre, prodam. ☎ 28-706. 509
KRZNEV PLAŠČ, kitajski kozliček, nov, številka 46, prodam za 800 DEM. ☎ 43-693. 510
KRAVO, prikolico ter bukovka drva prodam. Makše, Pristava 19 pri Podgradu. 519
ŠTEDILNIK kuepperbusch s pečico, rjave barve, ugodno prodam. Alojz Jordan, Gmajna 15, Raka. 520
GARTER za razrez hlodovine, novo zakonsko posteljo in posavskega gonica, starega 6 let, zelo ugodno prodam. ☎ 65-129. 521
SPALNICO, staro dve leti, zelo ohranjeno, po ugodni ceni prodam. ☎ 23-347. 537
KRAVO za zakol prodam ali menjam za plemensko. Žabja vas 6, Novo mesto. 541
SENO, več ton, prodam. Gorišek, Dobe 13, Kostanjevica. 544
PRODAM kavč z dvema foteljema in mizico ter računalnik Commodore 64 C. ☎ 21-885. 551
SMREKOVE PLOHE (3, 5, 8 cm) prodam. ☎ 43-538. 559
LADJSKI POD, brušen, širine 8 cm, prodam. Cesar, Prečna 76, Novo mesto. 560

Male oglase sprejemamo ob vsakem času, in sicer prek t.i. telefonske tajnice na številki (068) 24-006, ob ponedeljkih od 20. do 22. ure po telefonu (068) 23-343, lahko pa jih oddate tudi osebno v oglasni službi na Glavnem trgu 24 v Novem mestu.

MLADE PRAŠIČKE prodam. ☎ 85-656. 567
FOTOAPARAT Novi Zenit avtomatski za 550 DEM in prenosni razvijalec za foto povečanje za 450 DEM prodam. Senica, Drožanjska 11, Sevnica. 575
JEKLENE CEVI 300 mm, dolžine 400 m, stena debeline 7 mm, ugodno prodam. ☎ (065)88-046. 586

ČE IMATE proste vikende, osebni avto in želite dobro zaslužiti, pokličite ☎ 85-325! 571
ZA NEDOLOČEN ČAS zaposlim delavko za administrativna in računovodska opravila. ☎ 28-049, dopoldne. 574

stanovanja

PRODAJ kunce za razplog in rabljeno kritino tegola inglese STREŠNIK D. v. (cca 300 kosov). ☎ 068/28-250.

DVOBOBNO STANOVANJE (54 m²) prodam. Informacije na ☎ 28-956. 483

MANJŠE STANOVANJE oziroma sobo s kopalnico, v Črnomlju ali v Novem mestu najamem. ☎ (064)68-670. 490
NA MESTNIH NJIVAH 4/3 zamenjam enobno stanovanje za večje. ☎ dopoldne 22-441, interna 407. 513
DVOBOBNO STANOVANJE oddam. ☎ (068)28-287. 525
ZAMENJAM dvo in pol sobno lastniško stanovanje v okolici Novega mesta za enodružinsko stanovanjsko hišo v Novem mestu ali okolici. ☎ 85-356. 528
GARSONJERO prodam. ☎ 28-008. 530

ENOINPOLSOBNO pritlično stanovanje na Šegovi v Novem mestu ugodno prodam. Naslov in oglasnem oddelku. 534

razno

V OKOLICI SEVNICE oddam v najem 160 do 320 m² stanovanjske ali skladiščne površine. ☎ 81-475. 501
VELIKO KMETIJO prevzamemo. Možnost preužitka ali obročnega odplačila. ☎ (061)372-944. 503
DVA PROSTORA v Metliki oddam. ☎ 60-538. 517
LOKAL (15 m²) oddam. Vorkapič, Zagrebška 6 ali Slavka Gruma 72, Novo mesto. 554
POSLOVNI PROSTOR (20 m²) v Plavi laguni oddam in prodam videoteko. ☎ 25-259. 568
ŠTIRIDELNO OMARO zamenjam za 6 m bukovih drv. ☎ (068)23-343, po 20. uri. 580
ZENSKO, ki je pripravljena ponoči samo prespati pri starejši ženski, iščemo za dobro plačilo. ☎ 21-789. 584

službo dobi

DODATEN ZASLUŽEK NA DOMU! Kompletna navodila o vrsti in tehnologiji, ki vam bo prinesla dostojen prihodek. PINS, p.p. 13, 62107 Maribor. 388
REDNO ALI HONORARNO ZAPOSLITEV nudimo potnikom! Lasten prevoz. Vinko Jenič, Kristanova 34, Novo mesto. 532
PRIVATNO PODJETJE potrebuje še nekaj potnikov (honorarno delo ali redna zaposlitev). Informacije po 18. uri. Marjan Vešligaj, Raka 101. 533
NUDIMO terensko delo — prosti vikendi, lasten prevoz — dober zaslužek. Dobimo se v Krškem, v lokalu Rozalija, dne 6. februarja 1992 ob 18. uri in 11. februarja 1992 ob 18. uri. 542

ženitvene ponudbe

ŽELIM spoznati preprosto žensko, staro do 50 let. Sem vesele narave in imam dobro službo. Živim osamljen v vikendu, navajen vsakega dela. Lahko imaš manjšo kmetijo. Javi se vsaj za občasna srečanja, možna tudi poroka. Nisem alkoholik, sem nekadilec. Šifra: »SAMOTA NI LEPA 555«. 491
DOLENJSKE GOSPODIČNE do 35 let, pozori! AFRODITA, ženitna posredovalnica iz Kranja, Poslovni center Planina 3, vam v mesecu februarju nudi usluge brezplačno. Zato pišite ali telefonirajte na ☎ (064)324-258 ali (064)51-245, vsak dan. 492

zavarovalnica triglav d.d.
 poslovna enota Novo mesto

SPOŠTOVANI ZAVAROVANCI,
 z željo, da bi povečali vaše zadovoljstvo in še bolj poenostavili in pospešili naše poslovanje, smo ob našem prvem letu poslovanja odprli nov žiro račun pri SDK Novo mesto, številka

52100-665-4015 — Zavarovalnica Triglav d.d., PE Novo mesto

V preteklem letu smo vzpostavili uspešno mrežo zavarovalnih zastopnikov in odprli nova predstavništva v Kočevju, Črnomlju, Metliki in Trebnjem.
 S pridobitvijo žiro računa bomo naše poslovanje še bolj približali vam, svojim zavarovancem, saj bomo škode izplačevali tudi na vseh svojih predstavništvih.
 Pozivamo vse zavarovance, ki že imajo sklenjena zavarovanja in plačujejo zavarovalno premijo obročno s položnicami, da se poslužijo našega novega žiro računa pri SDK Novo mesto.
 Upamo, da bo naše sodelovanje zato v prihodnje še boljše.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV — KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST!

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
IZHAJA ob četrkih. Posamezna številka 40 SLT, naročnina za 1. trimesečje 490 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 980 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 650 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.300 SLT; za razpise, licitacije ipd. 700 SLT. Mali oglasi do deset besed 500 SLT, vsaka nadaljnja beseda 50 SLT.
ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 23-611; telefaks: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23—92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Casopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je 29. januarja 1992 nenadoma zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

ROMAN HUDOKLIN
 upokojeni gostilničar iz Gabrja 130

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam vsestransko pomagali, nam izrekli sožalje, pokojnemu očetu darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spemili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Janezu Kramarju in vsemu osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, ki so pokojnemu kakorkoli nudili pomoč. Hvala tudi Obrtni zbornici Novo mesto, ZZB Gabrje za podarjena venca, kostanjeviškemu oktetu in pevskemu zboru iz Gabrja za zapete žalostinke, Ivanu Kuljaju za lepo izrečene besede ob grobu, Niku Šeremetu za vsestransko pomoč in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra teta in sestrična

MARIJA VIDMAR

z Ruperč Vrha

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč in izrečeno sožalje, gospodu župniku za opravljen obred, pevskemu zboru iz Birčne vasi za zapete pesmi. Iskrena hvala tudi KZ Krki za darovano cvetje ter vsem ostalim, ki ste pokojno pospremili k večnemu počitku.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustil

JOŽE LISEC

Zavratac 22, Studenec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in LD Studenec za podarjeno cvetje, izraženo sožalje in spremstvo pokojnika na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

IVANU KOVAČIČU

Zameško 21

Mineva leto krute resnice. Naš dom je zdaj osamljen. Dragi mož in oče, nikoli ne boš pozabljen. Hvala vsem, ki ga hranite v lepem spominu.

Vsi tvoji

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ UDOVČ

iz Gor. Radulj 1 pri Bučki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Zahvala tudi pevcem, govornici ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustila naša draga teta in sestra

MARIJA CVETAN

z Verduna 20 pri Stopičah

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste pokojno imeli radi. Posebna zahvala velja patru provincialu Mihi, gospodu župniku, govorniku in pevcem.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

ROZI CVELBAR

iz Šmarjeških Toplic

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji darovali cvetje, jo spremili na njeni zadnji poti in v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami ter nam izrazili sožalje.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustil naš dragi mož, brat in stric

JANEZ KLOBUČAR

borec 14. divizije iz Kočevja 15

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom in vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo LD Loka Črnomelj za lepo organizacijo in udeležbo pogreba. Zahvaljujemo se tudi ZZB Črnomelj, kakor tudi vsem govornikom za poslovilne besede.

Žalujoca žena Elza in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 56. letu zapustil dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC PRPAR

Luža 7 pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, pokojnemu darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala ZG Ljubljana Moste, Tesnila Velika Loka, GD Občine, Stanetu Gorcu za poslovilne besede, pevcem ter župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Nedavno nas je po prometni nesreči zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

MIRAN MALERIČ

iz Črnomlja

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrazili sožalje in darovali cvetje. Posebej se zahvaljujemo kolektivu Rudnika Kanižarica, ZB Črnomelj, NK Bela krajina, kolektivu OŠ Stari trg, sosedom in govornikom za poslovilne besede.

Hčerki Vida in Anica

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ AVSEC

z Rateža

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in vence in ga spremili k zadnjemu počitku. Zahvala velja tudi sodelavcem in sindikatu IMV Revoz, pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustila draga mama, tašča, babica, prababica

BARBARA MILKOVIČ

roj. ŠPEHAR

Vel. Lahinja 7

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjene vence, cvetje, sveče, izrečeno sožalje ter spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Zahvala velja govornici za poslovilne besede, pevcem ter g. kaplanu za obiske na domu in za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustila mama, babica in prababica

NEŽA PAŠIČ

s Kala 10 pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo sosedom za pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Zahvala tudi gospodu župniku za opravljen obred, govorniku in vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama

KAROLINA BRZIN

roj. OKORN

iz Brune vasi 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali, darovali vence in cvetje in našo mamo pospremili k zadnjemu počitku. Posebna hvala dobrim sosedom Pibernik, Kostrevec, Lenarčič, Blaznik in Petrič. Za lepo opravljen obred se zahvaljujemo gospodu župniku, pevcem in Štefki Uhan za poslovilne besede.

VSU NJENI

Bruna vas, Novo mesto, Ljubljana

V SPOMIN

Mama je mrtva, več ne skrbi, prostor pri mizi njen prazen stoji. Marsikaj kupiš za čisto zlato, mame zanj kupil nihče ne bo.

29. januarja je minilo leto, odkar nas je nepričakovano zapustila naša draga žena, mama in sestra

TONČKA LAKNER

gostilničarka

iz Bistrice pri Črnomlju

Težko verjamemo, da te ni, a tvoj grob je priča, da si se za vedno poslovila od nas. Žalostni smo, ker smo te izgubili, a ponosni, da smo te imeli.

Tvoji najdražji

ZAHVALA

Nikar ne jokajte za mano, le tiho h grobu pristopite in večni mir mi zaželite.

V 63. letu nas je 2. januarja za vedno zapustil

JOŽE ŽUPAN

z Ržišč pri Kostanjevici na Krki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, cvetje in svete maše in vsem ostalim, ki so pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo pevcem iz Kostanjevice za ganljivo petje ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: žena Rezka, brat Tone z družino ter drugo sorodstvo

Lea Grabrian

»Ne verjamem, da bo televizija ali katerikoli drug medij kdaj spodrnil knjigo,« je prepričana Lea Grabrian. »Knjiga je nevsiljiva človekova spremljevalka že tisočletja. Ob vseh razvedrilnih in informativnih možnostih, ki jih ima sodoben človek, je ostala še vedno nepogrešljiva, saj mu dopušča še največ svobode. Vzame jo v roke, kadar hoče, odpre, kjer hoče, in njena vsebina je prepuščena njegovi lastni interpretaciji. Tako postane knjiga del človeka, njegova osebna stvar, saj jo vsakdo bere in dojemata nekoliko drugače.«

Podoba Slovenca, vsaj tista, ki smo si jo o sebi ustvarili sami, je podoba delovnega človeka, z rodam v rokah, prej kot pa s knjigo ali časopisom. Tako podoba potrjujejo tudi statistični podatki o naših srečanjih s knjigo. Toda tudi med nami je precej takih, ki si življenja brez knjige niti predstavljati ne morejo. So pa tudi taki, ki so svoje življenje posvetili prav knjigi in njeni poti med ljudi, saj bi nam sicer statistika kazala še precej bolj žalostno podobo.

Ena od teh je Lea Grabrian, po rodu Metličanka, ki živi in dela v Črnomlju. V poltretjem desetletju, kolikor se je službeno ukvarjala s knjižničarstvom v Beli krajini,

je postala sinonim za vse, kar se je s knjigo dogajalo v Beli krajini. Bila je prva poklicna knjižničarka z višjo strokovno izobrazbo in prva, ki se je knjižničarstva strokovno tudi lotila. Tako rekoč iz nič je postavila občinski matični knjižnici v Črnomlju in Metliki, organizirala sodobno mrežo izposojevališč ter vzpostavila vzorno sodelovanje z drugimi ustanovami, predvsem vzgojno-izobraževalnimi. Knjižni fond je sedaj sodobno urejen in pripravljen za nadaljnjo modernizacijo, za računalniško obdelavo in izposajo, ki že prodira tudi na slovensko podeželje. Nič čudnega torej, da ji je občina Črnomelj ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku podelila Zupančičevo plaketo za življenjsko delo.

T. JAKŠE

Vsi dobivajo in nihče ne izgubi?

Fair play je igra, ki je Ribnico in Kočevje osvojila v nekaj zamahih

KOČEVJE, RIBNICA — Igro Fair play, ki prihaja iz Nemčije, so prinesli k nam zastopniki v Avstriji. Info vodje v Sloveniji organizirajo po Sloveniji sestanke, na katerih zainteresirane seznanjajo s pravili in potekom igre, sprejemajo vplačila, pa tudi razdeljujejo čeke oziroma izplačila. V Ribnici in Kočevju, kjer so se ljudje za igro močno ogreli, so takšni sestanki enkrat na teden, in sicer v Ribnici ob torkih pri Lobanji, v Kočevju pa ob četrkih v Hotelu Pugled.

Pravila igre so sicer zelo obsežna, ponostavljeno pa bi lahko rekli, da mora vsak igravec za igro pridobiti dva nova igralca. S tem je svoje delo praktično opravil in po tem postopku bi morala igra trajati praktično v nedogled. Vsak igravec se namreč lahko v igro vpiše večkrat, seveda pa mora ob vsakem vpisu v igro vložiti določeno vsoto denarja, odvisno pač od tega, katero enačico igra (standard, aktiv ali spezial). Za spezial — team C, denimo mora, vložiti okoli 3.500 mark, njegov polni dobiček

ob zaključku igre, ko je v piramidi pod njim vpisanih šest novih članov, pa je okoli 7.800 mark.

Vsak igravec se ob vstopu v igro vpiše na mesto asa v svoji piramidi, ki jo mora, denimo v spezialu, izpolniti z dvema kraljema in štirimi damami. Prvo delno izplačilo v znesku, ki je nekaj manjši od vložnega, dobi igravec že, ko je pridobil prvo damo. Če mu ne uspe pridobiti nobenega novega igralca, mu po zagotovilih organizatorja igre organizator po določenem času ponudi odkup njegovega položaja v znesku, ki je le nekaj manjši od vložnega. Če je igralcu uspe-

lo pridobiti dva kralja, sicer ni upravičen do izplačila, ki ga prinese prva dama, je pa po določenem času vključen v avtomatiko, tako kot vsi ostali, ki igra normalno igrajo. Ta pa je tista, ki v resnici »še prinaša denar«. Gre za čeke, ki jih igralci prejmejo tudi še potem, ko so igro oziroma svojo piramido že zaključili in za to dobili že izplačano nagrado. Po zagotovilih organizatorjev bi namreč morali igralci dobiti denar iz avtomatike vse do tedaj, dokler bo igra, ki se igra kar v nekaj evropskih državah, sploh obstajala.

M. LESKOVŠEK-SVETE

IGRA, KIOSVAJA — Srečanja oziroma informativni sestanki igralcev in zainteresiranih za igro Fair play, ki so v Kočevju v Hotelu Pugled, so skoraj vedno množično obiskana. (Foto: M. L.-S.)

RAZSTAVA KARIKATUR

DOLENJSKE TOPLICE — V počastitev Prešernovega dne, slovenskega kulturnega praznika, bodo na razstaviščnem prostoru Zdravilišča Dolenjske Toplice v četrtek, 6. februarja, ob 20. uri odprli razstavo karikatur Aljane Primožič, karikaturne časopisa Slovenec. V kulturnem programu bosta nastopila oktet Adoramus iz Novega mesta in pesnik Smiljan Trobiš.

TEČAJ IKEBANE

OTOČEC — V hotelu Garni na Otočcu bo v petek, 7. februarja, ob 17. uri začetni tečaj ikebane, ki ga bo vodila Beba Murn. Vabljeni!

VEČER ŠANSONOV V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

ŠMARJEŠKE TOPLICE — V počastitev kulturnega praznika bo v soboto, 8. februarja, ob 17.30 v Zdravilišču Šmarješke Toplice samostojni večer šansonov Vite Mavrič. Šanson je glasba, ki jo je potrebno slišati in videti obenem, kot pravi sama izvajalka Vita se bo gledalcem predstavila s pesmimi, šansonji in z poezijo slovenskih pesnikov, opremljeno s glasbo Urbana Kodra. Vabljeni!

Tilka spet prede

Ve, da je to opravilo že skoraj povsem utonilo v pozabo

VRH PRI PAHI — Časi se spreminjajo, žal trenutno za mnoge tudi na slabše. In v takšnih trenutkih se ljudje zopet oprimejo vsega, kar so nekoč že znali in bi jim tudi sedaj koristilo.

Tilka Per iz Vrha pri Pahi se je že kot dekle naučila presti s kolovratom. »Pred petdesetimi leti ga je imela skoraj vsaka hiša, predica je bila skorajda vsaka ženska,« pripoveduje Tilka. V tistih časih niso predle le volno, ampak tudi lan, da so potem lahko stkali lanene rjuhe. Z razvojem moderne industrije so se pojavile mehke bombažne rjuhe,

klobki najrazličnejše volne in industrijsko pleteni izdelki, dostopni vsakomur.

»Sedaj, ko je zopet mnogo ljudi brez službe in veliko takšnih, ki imajo nizke plače, se ljudje poskušajo tudi v takšnih delih, ki so jih nekoč že zanemarili,« pravi. Tilka ponovno veliko prede volno, ker je predic malo, jo vabijo na več koncertov. »Dobro, da sem še upokojena in imam tako več časa za kolovrat,« nam nasmejana razlaga. To zimo je spredla že deset kilogramov preje. Rada tudi plete. Pred kratkim je končala osmi pulover to zimo.

Tilka ve, da se kolovrati ne bodo več vrnili v kmečke hiše, je pa zelo zadovoljna, da zna presti in da s svojimi rokami lahko pomaga ljudem.

J. DORNIŽ

PREDSEDNIŠKI SULEC — V zadnjem času vedno bolj pridobivajo veljavo in ugled predsedniki in direktorji. To se je pokazalo celo pri ribičih. V tej sezoni lova sulca, ki se je začela oktobra, je do minulega tedna (novjši podatki niso znani) med člani Ribiške družine Kočevje in gosti imel srečo le predsednik RL Kočevje Tomaž Arko. To se je zgodilo na sam božični dan v Kolpi pri Slavkovi lazu. Sulec je meril 96 cm in tehtal 8,20 kg, prijel pa je na montiranem kleno. Sezona lova sulcev še ni končana. Trajala bo še do 15. februarja. Gostje lahko dobijo dovolilnice za lov pri njem, se pravi Tomažu Arku v Kočevju Pri Unionu 22, telefon (061) 852-507. (Foto: J. Primc)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Kdo bo počistil cesto: sonce ali komunalci? — Na piki dogajanje v šolah — Nagrade za sodelovanje v nagradni igri Studia D ni od nikoder

NOVO MESTO — Prejšnji teden se je telefon dežurnega novinarja kar naprej oglašal, kasnejši pozivi pa so pokazali, da mnogi, ki so se želeli oglašiti, sploh niso prišli na vrsto.

Ze poprej se je na uredništvu oglašil fotograf Cvetko Tramte iz Šentjerneja, da bi pojasnil zaplete, zaradi katerih se je prejšnji teden pritožila Marjana Uzman iz Smolenje vasi. Tramte zatrjuje, da gospa ne govori resnice, ko trdi, da ni prejela fotografij. Poslal jih je po pošti in četrtič jih naslovljenka ni zavrnila, torej jih ima doma. Potrdilo o poslani pošiljki in poizvednica ima Tramte pri sebi. Poslane slike pa so vračunane v ceno, ki jo je Uzmanova plačala po nalogu sodišča.

Podlogar z Mirne se je razjezil nad novomeškimi komunalci, ki se ogibljejo ceste k porodnišnici kot hudič križa. Ta mesec se je dvakrat peljal po tej cesti in obakrat je bila vsa zaledenela in nevarna za vožnjo. Opozoril je komunalce, pa se niso zganili.

Novomeščanka se je oglasila v imenu dijakov in brezposelnih. Povedala je,

da na administrativni in ekonomski šoli v Novem mestu nastavljajo za pouk študente honorarce. Tako imajo učenci vsake toliko časa drugega učitelja, čigar usposobljenost za pouk je vsekakor vprašljiva, da sploh ne omenimo, da pogosto menjavanje učiteljev ne vpliva dobro na učence. Ob vsem tem pa je na voljo dovolj brezposelnih učiteljev.

Janez Majhen iz Soteske sporoča odgovornim na Studiu D, naj nagradne igre na tem programu jemljejo do konca zares. S Studiom D ima namreč v tem pogledu slabe izkušnje. Septembra je sodeloval v nagradni igri in dobil za nagrado termometer, toda ostalo je le pri prijaznih besedah, o nagradi pa do zdaj ne sluhva ne duha. Za svojo pravico se je že potegnil in opozoril Studio D, da nagrade ni, pa ni prav nič pomagalo. Potrpljenje je božja mast, pravijo, morda bo tudi v tem primeru pomagalo.

Bralka iz Žužemberka meni, da je v Dolenjskem listu preveč hvale novemu krajevnemu predsedniku Francu Škufci. Najprej naj mož kaj naredi za krajevno skupnost, potem pa pa naj se hvale. Takega mnenja je zato, ker je bila nekdanja žužemberška krajevna skupnost med najboljšimi v novomeški občini, zdaj pa je med najslabšimi. Novinarji naj bi pisali bolj objektivno pri ocenjevanju dela posameznih funkcionarjev.

Marjan Švirč iz Črnomlja je bil zelo zadovoljen, ko je za novoletne praznike Dolenjski list izšel v modri barvi. Pričakovano je, da bo tako tudi naprej. Ni osamljen v mnenju, da je modra barva lepša za časopis, kot je rdeča. Res je z rdečo barvo zaradi njenih simbolnih pomenov križ, a v novinarstvu je tradicija tudi nekaj vredna, zato bo uredništvo o barvi nekoliko dlje razmišljalo.

Krajanka iz Ločne stezka plačuje vse višje televizijsko naročnino, zato se ji je utrnila misel, da bi bila lahko naročnina manjša, če bi vsi, ki gledajo televizijski program na črno, pošteno plačali, kar so dolžni. Poštenjak je revež, se ponovno potrjuje stara in bridka misel.

Bralec iz Dolenjskih Toplic se je težav, ki jih imajo z novomeško registrsko tablico, lotil s humorjem. Predlagal je, da namesto novomeškega grba narišejo

metlo, nanjo pa posadijo kakšno brhko Topličanko, ki bi ji obraz posodil kateri od občinskih velmož. PO njem je znanstveno dokazano, da je metla najcenejše prevozno sredstvo. Za vse skupaj je bralec dobil navdih pri Trdinu.

Rudi Mlinarič, st., iz Novega mesta se je odzval na pisanje predsedstva novomeške borčevske organizacije v Dolenjskem listu. Pravi, da iz pisanja ni razvidno, da je to nepolitična organizacija, za kar se proglašja, saj se odkrito postavlja na stran 45-letnih enoumnih oblastnikov. Presem ga je zbudel izraz »preštevane kosti«, kar ima za žalitev človeškega dostojanstva. To so kosti mladih ljudi, katerih imena bi morala biti zapisana v spomin, ne pa da jih žalijo. Vse druge žrtve vojne so izpisane z imeni na mnogih spomenikih, ti pobiti pa ne. Slišati je treba ob plači zgodovinske resnice; drugo plat spoznavamo šele zdaj, prej pa smo 45 let poslušali samo o eni. In kar se demokracije tiče, tako razmišlja, ne ve, kako bi končal, če bi pred leti oporekal takratnemu županu pri njegovih odločitvah, kar zdaj počnejo borci. Ali ni to, da se lahko oglašajo z nasprotnimi stališči, prava demokracija?

MiM

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Ta četrtek bo med 18. in 20. uro na telefonu 23-304 na vaš klic čakala socialna delavka Ivanka Vene.

V LEPOVČAH KLUB 111

GORNJE LEPOVČE — Zadnjega januarja je bila v Gornjih Lepovčah 111 otvoritev kluba, ki nosi ime po hišni številki. Njegova lastnika sta zakonca Marija in Bojan Kos iz Ribnice, ki sta lastnika kar sedmih KVM podjetij, v katerih je zaposleno prek 40 ljudi. V prijetno opremljenih prostorih kluba je restavracija, v kateri bodo člani kluba in drugi gostje lahko izbrali jedi po naročilu, ob vikendih pa tudi zaplesali ob zvokih žive glasbe.

Katera smučarka bo najboljša?

Sodelujte v nagradni igri, v kateri napovedujemo najboljšo uvrstitev slovenskih smučark na bližnji olimpiadi v Albertvillu v Franciji

V soboto se bodo v francoskem Albertvillu pričele 16. zimske olimpijske igre. Za novo samostojno državo Slovenijo bo to velik dan, prvič se bo uradno pojavila v veliki in pisani olimpijski družini, prvič bo na največjem druženju športnikov vsega sveta zaplapolala slovenska zastava.

Slovenski športniki in športnice so doslej na zimskih olimpiadah osvojili štiri medalje, kako uspešni bodo tokrat, ko bodo skušali skovati prvo olimpijsko medaljo svoji mladi državi?

Na to vprašanje skušajte odgovoriti vi, bralke in bralci Dolenjskega lista. Vaš tednik vam zastavlja eno samo vprašanje:

»KAKŠNA BO NAJBOLJŠA UVRSTITEV SLOVENSkih SMUČARK V ALBERTVILLU. KATERA OD DEKLET JO BO PO VAŠEM MNENJU DOSEGLA IN V KATERI DISCIPLINI?«

Naj vas spomnimo, da bodo slovenske barve med dekleti v Franciji zastopale Nataša Bokal, Veronika Šarec, Urška Hrovat, Katjuša Pušnik, Barbara Brlec in Špela Pretnar.

In plačilo? Med tiste, ki bodo pravilno odgovorili na zastavljeno vprašanje oz. se odgovoru najbolj približali, bomo razdelili deset bogatih nagrad (o teh več prihodnjič), ki jih je zagotovil menežer slovenske ženske reprezentance Jože Steg-

ne. Podelitev nagrad bo takoj po končanih olimpijskih igrah v Brežicah, srečnejem pa bo darila lastno-ročno podelila kar najbolje uvrščene.

• Svoje odgovore pošljite na dopisnici skupaj z vašim naslovom najkasneje do srede, 12. februarja, na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68 000 Novo mesto, poštni predal 130. Upoštevati bomo le tiste odgovore, ki bodo v uredništvu do srede zjutraj!

na slovenska smučarka v Albertvillu.

Pokrovitelj akcije Dolenjskega lista je Vino Bizeljško Brežice.

Nagrade za pravočasne plačnike DL

Igrale bodo silve

NOVO MESTO — Kot smo zapisali že v prejšnji številki Dolenjskega lista, bomo izmed naročnikov, ki bodo do jutra, 7. februarja, poravnali naročnino za 1. trimesečje za Dolenjski list, z žrebom določili srečneža, ki bo prejel eno od šestih nagrad — radio z dvojnimi kasetofonom Silvo.

Tudi ostalih 5 silv bomo podelili našim zvestim naročnikom. Nagrade sta prispevali podjetji Račka, Cesta komantanta Staneeta 34, Novo mesto, tel. in fax (068) 21-058, kjer je poleg računalnikov pod ugodnimi pogoji mogoče kupiti še vse, kar spada zraven, in Suha krajina commerce z Dvora, tel. (068) 87-470, kjer lahko poleg sedežnih garnitur po izredno ugodnih cenah najdete še marsikaj za opremo svojega doma.

Za žrebanje prve silve, vredne nekaj manj kot 7.000 SLT, pridejo v poštev vsi, ki bodo do 7. februarja plačali naročnino bodisi po pošti ali pa v našem naročniškem oddelku na Glavnem trgu 24. Splača se pohiteti!

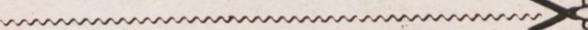

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado JOŽIČI GRIVEC iz Radovljice. Nagradjenki čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna:
- (3) Na Golici - TRIO T. SOTOŠKA
 - (1) Sloveniji - ANS. T. ISKRE
 - (5) V senci sem posedal - ANS. M. KLINC
 - (7) Na Gorjancih - SPOMIN
 - (6) Srečno, Slovenija - SLAK
 - (2) Sanje novega leta - ANS. MARELA & B. KOPITAR
 - (4) Naj zdravice zadone - ANS. F. FLERETA
 - (8) Pod Šmarškovo goro - ANS. SLAVKA PLUTA
 - (-) V zidan'ci - BELOKRANJCI
 - (10) Ostal bom muzikant - A. NIPIČ & NJEGOVI MUZIKANTI

Predlog za prihodnji teden: Bodi z mano - NAGELJ

KUPON št. 6 Glasujem za:
Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto